110E JAARGANG — NO.: 18 ZATERDAG 23 JANUARI 1993

AMIGOE

VANDAAG

KLEYN
...50 miljoen...

Preke

Tumba's zijn op Curaçao inderdaad goud waard...

Kroaten in aanval tegen Serviërs in Krajina:

Vredesoverleg in Genève onder druk

BELGRADO - De president van de "Servische republiek Krajina" heeft vrijdagavond eenzijdig de oorlogstoestand afgekondigd voor het hele grondgebied van de republiek en opgeroepen tot een algemene mobilisatie. Het op Servië georiënteerde persbureau Tanjug heeft dat gemeld. De maatregel is genomen om "de agressie van het Kroatische leger te beantwoorden", citeerde Tanjug uit een verklaring van de leiding van de Servische machthebbers in Krajina. Het Kroatische offensief tegen Serviërs in Krajina werpt een schaduw op de vredesonderhandelingen die vandaag (zaterdag) in Geneve worden hervat. Klein-Joegoslavië heeft al gedreigd in Krajina te interveniëren als de VN-troepen er de Servische bevolking niet kunnen beschermen. Ook de Servische leider in Bosnië, Radovan Karadzic, zei dat zijn troepen de Serviërs in Krajina zullen helpen als de Kroaten zich niet terugtrekken. "Wij vormen één natie", aldus Karadzic in Geneve.

De Kroatische regering verklaarde voor de televisie in Zagreb dat het offensief om het achterland van de kuststad Zadar te veroveren "succesvol" is verlopen. "Wij hebben met deze actie bereikt wat met een jaar van vreedzame politiek niet is gelukt", aldus Jure Radic, hoofd van het presidentieel bureau. De Kroatische premier Franjo Tudjman zei in New York dat de Kroatische troepen zich niet zullen terugtrekken uit de omgeving van Maslenica, maar van een uitbreiding van de operaties naar andere gebieden zal volgens hem geen sprake zijn. De Kroaten overschreden bij hun aanvallen de bestandslijn van de Verenigde Naties in Maslenica en bij het vliegveld van Zemunik. De bestandslijn moest de Kroatische eenheden en de Servische troepen in de Krajina van elkaar scheiden.

WAARSCHUWING

De Veiligheidsraad (V-raad) van de Verenigde Naties en VN-chef Boutros Boutros-Ghali betreuren het offensief van de Kroaten in Krajina. De V-raad heeft de Kroatische strijders inmiddels gevraagd terug te keren naar hun vroegere posities. Boutros Boutros-Ghali waarschuwde voor "escalatie" en "represailles" door plaatselijke Servische eenheden.

De VN-blauwhelmen van Unprofor hebben zich voor een deel uit het gebied teruggetrokken, maar niemand van hen is gewond geraakt, aldus VN-woordvoerster Shannon Boyd. Eerder berichtte de Joegoslavische radio Tanjug dat er Franse blauwhelmen gewond zouden zijn geraakt.

De zogenoemde sector zuid, waar de Kroaten de bestandslijn zijn gepasseerd, is een van de vier beschermde gebieden van de VN (UNPA) in Kroatië. In deze sector zijn ook Nederlandse blauwhelmen gestationeerd. Het ministerie van Defensie in Den Haag meldde dat het Nederlandse militaire verbindingspersoneel niet bedreigd wordt. Van evacuatie is dan ook geen sprake.

GEDULD OP

Servische milities veroverden in de Kroatische burgeroorlog in 1991 het gebied rond de

Vervolg op pag. 8

Recontra's op patrouille

■ *EL SUNGANO - In het noorden van Nicaragua zijn de recontra's in actie gekomen. Leden van het Frente Norte 3-80 ziet men (op deze foto) op patrouille in het bosachtige gebied van Sungano, 290 kilometer ten noorden van de Nicaraguaanse hoofdstad Managua. De nieuwe guerrilla-beweging heeft gedreigd acties te gaan ondernemen tegen de economie als de regering van president Violeta Chamorro zich niet aan de vroeger gemaakte afspraken houdt ten aanzien onder meer van de contra's, de guerrillabeweging tegen het toenmalige Sandinistische bestuur. Bij 34 acties zijn in de afgelopen dagen 34 doden, 24 gewonden gevallen aan de kant van de recontra's en aan de kant van de regeringstroepen vier doden en acht gewonden. Zo is officieel becijferd.*

Minister Römer naar Bovenwinden

WILLEMSTAD — Minister van Justitie mr. Susanne Römer is vrijdag naar Bonaire vertrokken waar zij gesprekken met haar diensten en het Bestuurscollege zal voeren, terwijl zij tevens zorg zal dragen voor een presentatie van het justitieel beleid en van het rapport 'Veel voorkomende criminaliteit op de Nederlandse Antillen.

Volgende week zal zij een soortgelijke reis maken naar Sint Maarten, Saba en Sint Eustatius. De minister wordt onder meer door de heren Essers en Nelen van het WODC vergezeld.

Overigens zal volgende week ook minister van Financiën Chucho Smits naar de Bovenwinden reizen, waar hij onder meer de GEBE- en de begrotingsproblematiek zal aankaarten. In de loop van de volgende week zal het gehele kabinet in Philipsburg bijeenkomen voor een reguliere zitting van de ministerraad.

Boodschap voor Arabische leiders

■ *MARJ EZ-ZOUHOUR -Palestijnse gedeporteerden marcheerden naar een Libanees controlepunt op zes kilometer van hun kampement in het niemandsland tussen Israël en Libanon. Daar overhandigden zij een boodschap voor de Arabische leiders en de secretaris-generaal van de Verenigde Naties Boutros Boutros-Ghali. Daarin vragen zij hun hulp om weer naar huis te kunnen terugkeren.*
(AFP-satellietfoto)

Clinton erkent fout

Baird gaat niet naar ministerie Justitie

WASHINGTON - President Bill Clinton van de Verenigde Staten heeft erkend fouten te hebben gemaakt bij de voordracht van Zoe Baird als minister van Justitie. Zij heeft zich inmiddels voor deze post teruggetrokken. Daarmee heeft Clinton de eerste politieke crisis bezworen.

Bij de beëdigingsplechtigheid van dertien nieuwe ministers van het kabinet van president Clinton werd zijn woordvoerder George Stephanopoulos door de verzamelde pers in de tang genomen over de voordracht van Ziou Blaird als minister van Justitie. Zij heeft voor de senaatscommissie erkend een illegaal in de VS verblijvend echtpaar te werk te hebben gesteld zonder de sociale lasten voor hen te betalen. Daarvoor bood zij haar excuses aan en erkende haar fout in dezen. Zij hield echter vast aan haar kandidatuur voor het ministerschap. Uiteindelijk kwam zij daarop terug.

Over deze kwestie erkende Clinton dat hij niet juist had gehandeld door per se voor Kerstmis te willen klaar komen met de formatie van het kabinet, zoals hij had beloofd. Het was beter geweest als hij een paar dagen meer speling had genomen, zo bekende hij nu. Hij nam alle verantwoordelijkheid in deze zaak op zich. Zijn woordvoerder wilde niet ingaan op vragen of Clinton nu weer een vrouw gaat zoeken voor deze post.

Meningen verdeeld over deportatie in Israelisch kabinet

Palestijnen weigeren door Rode Kruis aangeboden hulp

NICOSIA - De Palestijnse ballingen in het niemandsland tussen Israël en Libanon hebben medicijnen geweigerd die door het Rode Kruis werden aangeboden. Het enige wat zij willen, is terugkeer naar Israël. Voor de Rode-Kruisoperatie waren Britse helikopters beschikbaar gesteld. Binnen het Israëlische kabinet zouden de meningen over het doorzetten van de deportatie van de Palestijnen flink uiteenlopen.

Drie Britse helikopters zijn zaterdagochtend van Cyprus overgevlogen naar Israël. Daar haalden zij een team van het Internationale Rode Kruis op dat zij naar de rond de vierhonderd Palestijnse ballingen brachten die al meer dan een maand bivakkeren in het niemandsland. Eventueel kunnen de heli's ook worden ingezet om Palestijnen die per vergissing zijn uitgewezen weer terug te brengen naar Israël.

Het gaat om reddings- en transporthelikopters van het type Wessex, vertelde de Britse legerwoordvoerder op Cyprus, Robin Barett. De Britse helikopters hebben in principe tot taak het Rode-Kruisteam te vervoeren, maar kunnen ook ingezet worden bij de repatriëring van negen Palestijnen die Israël "per vergissing" het land uitgezet heeft, aldus Barret. Israel en Libanon aanvaardden vrijdag het aanbod van Londen om het Rode Kruis helikopters ter beschikking te stellen voor een humanitaire missie onder de bannelingen.

TIEN MINISTERS

Twee Britse helikopters landden rond tien uur vanmorgen in het tentenkamp van de Palestijnen. De Palestijnen weigerden echter de medicijnen die de vier leden van het Rode Kruis bij zich hadden te aanvaarden. "Wij nemen niets aan, geen humanitaire hulp, niets", verklaarde Abdul Aziz al-Rantisi, de leider van de ballingen. "Wij willen alleen maar dat resolutie 799 van de Veiligheidsraad (V-raad) van de Verenigde Naties (VN)) wordt uitgevoerd". In die resolutie veroordeelde de raad de uitzetting van de Palestijnen waar Israël 17 december toe besloot en eiste zij de onmiddellijke terugkeer van de 413 bannelingen.

Naar verluidt zouden tien van de achttien ministers in het Israëlische kabinet in meerdere of mindere mate voorstander zijn van het laten terugkeren van een deel van de Palestijnse ballingen. Het is echter de vraag of zij hun mening binnen het kabinet zullen doorzetten. Morgen, zondag, komt het kabinet voor zijn wekelijkse beraad bijeen. Dan zal de kwestie ongetwijfeld aan de orde komen.

Duitse journalist in Turkije veroordeeld

DIYARBAKIR - Een speciale rechtbank in Diyarbakir, in het zuidoosten van Turkije, heeft vrijdag een Duitse journalist veroordeeld tot drie jaar en negen maanden gevangenisstraf wegens het helpen van de verboden Kurdische arbeiderspartij (PKK).

Een woordvoerder van het Duitse ministerie van Buitenlandse Zaken zei dat getracht zal worden langs politieke weg de 29-jarige Stephan Waldberg vrij te krijgen. Bonn heeft de ambassade in Ankara gevraagd om een analyse van het vonnis van het hof, voordat een officieel standpunt wordt ingenomen. De rechtbank oordeelde dat Waldberg voor de terreurorganisatie PKK koeriersdiensten had verricht.

Waldberg had volgens eigen zeggen als verslaggever in opdracht van de onafhankelijke omroep Radio Dreyeckland gesprekken gevoerd met leden van de PKK in het noorden van Irak en in het zuidoosten van Turkije. Hij werd vorig jaar oktober door Iraakse Kurden overgedragen aan de Turkse veiligheidsdiensten en zat sindsdien in voorarrest.

Wet teruggedraaid gouverneur Hernandez Colon:

Engels naast Spaans weer de taal van Puerto Rico

SAN JUAN -De senaat van Puerto Rico heeft vrijdag een wet goedgekeurd op grond waarvan het Engels, naast het Spaans, een officiële taal wordt. Naar verwachting zal gouverneur Pedro Rossello volgende week de wet "Engels ook" tekenen.

De senaat stemde met achttien tegen negen stemmen voor intrekking van een wet uit 1991, waardoor het Spaans de enige officiële taal werd in Puerto Rico, dat een *Common-wealthstatus* heeft. De Puertoricanen hebben de Amerikaanse nationaliteit en kunnen dienst nemen in het Amerikaanse leger. Zij hebben echter geen stemrecht bij de presidentsverkiezingen en hun enige afgevaardigde in het congres mag ook niet meestemmen.

Engels en Spaans waren van 1902-1991 de officiële talen van Puerto Rico, maar gouverneur Rafael Hernandez Colon was voorstander van een monopoliepositie van het Spaans. Zijn houding werd verklaard als een poging Puerto Rico's culturele identiteit te (her)bevestigen in een periode van groeiende assimilatie met de Verenigde Staten. Colons opvolger Rossello, deze maand voor het eerst in functie, voerde campagne voor herinvoering van de Engelse taal.

De wet zal echter niet voor veel veranderingen zorgen in het dagelijks leven. Zelfs gedurende de periode dat Spaans de enige officiele taal was, gebruikten Amerikaanse federale rechtbanken en andere vs-regeringsinstanties de Engelse taal. Spaans zal de dominante taal blijven op het eiland en in het onderwijs is Spaans de voertaal. Slechts een vijfde deel van de Puertoricanen spreekt vloeiend Engels.

ÑAPA

IN DE weekendbijlage Ñapa van de Amigoe van vandaag:

* ILLEGALEN op Aruba: een probleem dat steeds grotere vormen aanneemt. Het begon in de jaren tachtig en het aantal wordt nu al op zo'n kleine 6000 geraamd. Een reportage van Eef Hermers pag. 1

* CURACAO zag er in de jaren twintig heel anders uit dan nu. De in Nederland woonachtige mevr. Marije Posthouwer-Bakker kwam als kind in die periode hier naar toe. Ruim zeventig jaar later, zette ze haar herinneringen op papier voor de Amigoe. pag. 3

* ANDRE KLEIN van de Rietveld Academie verblijft een aantal weken op onze eilanden voor het geven van cursussen kunstgeschiedenis. In een interview met Nel Casimiri vertelt hij dat hij deze reis als 'waanzinnig leerzaam' ervaart. pag. 4

* GROOT EN klein kunnen dezer dagen hun hartje ophalen aan de grappen en grollen van het Nederlandse duo Bassie en Adriaan. Wie zij in werkelijkheid zijn en hoe zij in dit wonderlijke vak terecht zijn gekomen vertelt Freda Torringa die met hun een praatje maakte. pag. 8

Verder in Ñapa deze week: een nieuwe rubriek 'Liever heimwee dan Holland', waarin René van Nie impressies geeft van het dagelijkse leven op Aruba en Curaçao, gezien door de bril van een Hollander. Verder de rubrieken Buitenland, Boeken, Kerk en Wereld, Reizen, Filatelie en de wekelijkse Kruiswoordpuzzel.

Abonnees van de Amigoe ontvangen deze tien pagina's tellende bijlage gratis; in de losse verkoop kosten krant en Ñapa samen één gulden.

PIKA

Postbezorging

HET AANTAL mensen dat via een luchtpostbrief gouden kettingen krijgt toegestuurd, moet wel legio zijn. Want de al bestaande controle op de inhoud van postpakketjes is nu uitgebreid tot brieven die iets dikker dan normaal zijn uitgevallen. Die brieven moeten worden afgehaald bij het postkantoor en worden geopend in het bijzijn van een beambte die beoordeelt of men niet een of ander invoer-tarief schuldig is. Daar staan wel wat kosten voor de gemeenschap tegenover (het afhaalpapiertje zelf, het uitschrijven van het afhaalpapiertje door de beambte; voor de afhaler: de benzine voor de rit naar het postkantoor en terug, drie kwartier in reistijd en het in de rij staan, en de arbeidstijd van de toezichthoudende beambte), maar het spreekwoord luidt, dat de kost voor de baat uitgaat, dus... Zo ook afgelopen week. Speciaal naar het postkantoor gegaan, geel afhaalpapiertje in de hand, in de verwachting dat het al medio december verwachte luchtpostpakketje er nu eindelijk zou zijn. Maar nee, het was een gewone brief, met fl 4,90 ruim voldoende gefrankeerd, die onder het wakend oog van de douane moest worden geopend. Inhoud: 1 beschreven luchtpostvelletje, twee kaarten voor kleinkinderen, vier krantenknipsels, 1 bidprentje van een overleden tante, drie foto's van een Sinterklaasviering en wat gebruikte postzegels voor de verzamelaar. Kortom, een gezellige brief, die je iedereen toewenst. Gewoon in je eigen brievenbus.

VBC in weekcommentaar:

'Lonen niet verhogen, er wordt minder hard gewerkt'

WILLEMSTAD —De Vereniging Bedrijfsleven Curaçao (VBC) vindt het voorbarig om een discussie te voeren over de verhoging van het minimumloon, zoals de MAN en de SI hebben bepleit. Er zijn geen redenen die een verhoging rechtvaardigen: er zou eerder moet worden gediscussieerd over het verhogen van de arbeidsproductiviteit, want die is volgens de VBC dalende. "Voor politici is dit onderwerp echter minder aantrekkelijk, dan het geliefde optrekken van het minimumloon," merkt de VBC op in haar commentaar van deze week.

Om produkten (goederen en diensten) te kunnen verkopen, moeten zij aantrekkelijk in prijs zijn. De kosten van produkten worden voor een belangrijk deel gevormd door de loonkosten. Worden de lonen hoger dan de arbeidsproductiviteit stijgt, zal het produkt niet meer tegen goedkopere produkten kunnen concurreren en worden deze produkten niet meer in het buitenland verkocht. En dat scheelt weer aan deviezeninkomsten. Zo redeneert de VBC. En volgens de werkgeversorganisatie is de arbeidsproductiviteit juist aan het dalen.

De VBC hanteert hiervoor cijfers die de dienst Economische Zaken heeft gepubliceerd in haar Economische Vooruitblikken van '91 en '92. Daarin worden over de jaren '89 tot en '92 de loonkosten ten opzichte van het voorgaande jaar, het inflatiepercentage, de reële loonstijging, het Bruto Binnenlands Produkt reëel (met aftrek van inflatie) de toename van de werkgelegeheid en arbeidsproductiviteit weergegeven. Arbeidsproductiviteit van goederen en diensten wordt door het Centraal Bureau voor de Statistiek berekend aan de hand van de Nationale Rekeningen.

Vervolgens wordt er een relatie gelegd tussen de loonkosten ten opzichte van de arbeidsproductiviteit. Zo stegen in 1991 de loonkosten ten opzichte van 1990 met 4,5 procent bij een inflatie van 4 procent, zodat de reële loonstijging in 1991 0,5 procent bedroeg. In dat jaar steeg ook de werkgelegenheid, met 5,5 procent. Maar de arbeidsproductiviteit daalde met 2 procent. "Meer mensen werken, maar zij zijn minder hard gaan werken." Aldus VBC-voorlichter Johan Lieuw desgevraagd. De VBC stelt, dat loonsverhogingen economisch verantwoord moeten zijn en dat daarvan nu geen sprake is.

Dat de loonkosten zijn gestegen zegt echter niets over de *inkomensverdeling* en de *verdeling van de werkgelegenheid.* De cijfers die de VBC presenteert over de loonkosten zeggen niet of wellicht veel mensen (bijvoorbeeld met tijdelijke banen) juist minder zijn gaan verdienen en de 'top' juist veel meer. Eerst zal moeten worden onderzocht waar de groei van de economie met 2,5 procent gebleven is, voordat er een relatie kan worden gelegd tussen productiviteit en loonkosten.

Uit het eerder gepubliceerde jaaroverzicht 1991 van het Centraal Bureau voor de Statistiek, blijkt dat het aantal mensen dat aan het arbeidsverkeer deelneemt is toegenomen, maar dat het aantal volledige banen (40 uur per week) afnam. Volledige banen worden daarnaast steeds meer op contractbasis aangeboden in plaats van op een vast dienstverband. Indien men, ter behoud van de koopkracht, gelijke tred wil houden met de geldontwaarding, zullen de lonen dit jaar in elk geval moeten stijgen met het inflatiepercentage. Dat ligt tussen de 3,5 en 4 procent.

Siegfried Victorina (GGD):

"Reorganisatie GGD al jaren aan de gang"

= door Elisabeth de Montsouris =

WILLEMSTAD —"De reorganisatie van de GGD is al lang op de rails gezet", zegt Siegried Victorina, voorheen onder meer belast met de reorganisatie van de GGD. "Het kader waarin interim-manager Ivan Asjes moet werken is in feite al door de GGD aangegeven en goedgekeurd als onderdeel van de Bedrijfsmatige Overheidsnota".

Victorina vertelt hoe hij in 1984 een van de pioniers was samen met Guno Codfried, Hubert Francisca en Gijs Boasi bij het opstellen van de eerste concrete nota die zich richtte op de herstructurering van de gezondheidszorg op Curaçao.

Toen in 1989 op basis van het rapport Berenschot werd besloten om een aantal mensen met een aantrekkelijke *lumpsum* met vrijwillig ontslag te laten gaan, moest de zaak opnieuw worden geëvalueerd. Van de 483 werknemers vertrokken er destijds circa 85.

Victorina: "Na evaluatie kwamen wij binnen de GGD tot de conclusie dat dit massale vertrek niet de instorting van de GGD hoefde te betekenen. Maar de manier van werken moest anders: afdelingen geclusterd, afgestoten of omgevormd en functies aangepast. Er werden aanbevelingen gedaan, die er onder andere op neerkwamen dat opleiding en deskundigheidsbevordering prioriteit moesten krijgen. Niet alleen binnen de GGD, maar binnen de gehele gezondheidszorg. Hierover is in 1990 met goedkeuring van het Bestuurscollege (BC) een samenwerkingsproject met de Rijksuniversiteit Limburg en de UNA opgesteld".

KLACHTENBUREAU

Begin 1989 al werd Victorina belast met de opzet en coördinatie van de zogenaamde beleids- en beheersfuncties binnen de GGD. "We wilden ons meer gaan toeleggen op beleidsontwikkeling en controle. Als je de kwaliteit van het werk wilt verbeteren, moet je gegevens verzamelen en analyseren; dus moet er een afdeling wetenschappelijk onderzoek en een documentatiecentrum komen. Daarnaast is onder leiding van Magda Martina een klachtenbureau opgezet, zodat de relatie tussen arts en patiënt verbeterd wordt en het vertrouwen hersteld". Victorina vindt het in dat licht bezien raar dat een DP-woordvoerder zegt dat door toedoen van mensen van de GGD patiënten voor medische behandeling naar het buitenland vertrekken. "Dat is onzin, de GGD is geen ziekenhuis of polikliniek. De GGD heeft ook geen inspectiebevoegdheid. Het medisch toerisme en de uitzendingen hebben hele andere oorzaken".

Voorts heeft Victorina samen met GGD-collega's de sectie Budgettering en Statistiek opgezet. Deze sectie analyseert de kosten en brengt de financiering in kaart.

Niet zonder trots vertelt hij dat hij ervoor heeft gezorgd dat al deze zaken zijn opgezet en bemand. "En ze functioneren. Dat is in een jaar gebeurd met medewerking van GGD-collega's en het BC". Victorina betreurt het dat de DP in de pers de indruk wekt alsof de chaos bij de GGD aan de 'bende van negen' (ondertekenaars van een protestbrief aan de gezaghebber, red.) zou liggen. Het gaat Victorina niet om een heksenjacht naar de schuldigen. Wel hoopt hij hiermee uitgelegd te hebben, dat de ondertekenaars van de brief - 'stuk voor stuk ervaren en hooggekwalificeerde krachten' - juist de reorganisatie in het juiste spoor hebben gezet.

Naast de nieuwe afdelingen moesten ook bestaande afdelingen binnen de GGD worden versterkt. "Waar nodig dienden afdelingen met elkaar overlappende bezigheden samen te worden gebracht. Sommige afdelingen moesten zelfs helemaal worden afgestoten. Het gaat bij reorganisatie immers niet alleen om kostenbesparing, maar ook om een efficiënter gebruik van de na 1989 overgebleven mankracht, terwijl de kwaliteit gewaarborgd blijft. De nieuwe structuur is dus reeds in kaart gebracht en de eerste fase is achter de rug".

BESLUITELOOS

Het grootste probleem waarmee Victorina werd geconfronteerd is besluiteloosheid. "Kijk, als je met herstructurering bezig bent, betekent dit dat bepaalde beslissingen moeten worden genomen. Maar die bleven uit. Keer op keer. Ik sprak er voor het eerst met het toenmalige diensthoofd Mac Kibbelaar over in februari 1990. Er gebeurde niets. Ik had toen een werkplan voor 1990 voorbereid, dat werd goedgekeurd. Maar de beslissingen kwamen niet. In mei ben ik zelfs met Kibbelaar naar het stafbureau gegaan om te praten. Misschien dat dat kon helpen. Maar ook dat is niet gelukt. Na een jaar klaagde het stafbureau in zijn verslag zelfs over het uitblijven van beslissingen. Toen er acht maanden later, in november nog niets was gebeurd, dacht ik 'laat maar'. Kort daarop werd ik als adviseur ter beschikking gesteld van minister Inderson. Op zijn verzoek".

Hij benadrukt dat er geen persoonlijke conflicten met Kibbelaar bestaan. "Die suggestie wordt nog al eens gewekt, maar dat is beslist niet zo. Kibbelaar heeft mij gedurende mijn ter-beschikkingsstelling en ook daarna herhaaldelijk om advies gevraagd. Hij heeft de GGD meer dan tien jaar geleid en natuurlijk heeft hij fouten gemaakt. We maken allemaal fouten, maar hij heeft zeker ook zijn verdiensten. De grootste is dat hij op planmatige wijze de deskundigheid binnen de GGD heeft bevorderd".

Ook met Asjes zijn er geen persoonlijke conflicten, aldus Victorina. De inhoud van de brief aan de gezaghebber is strikt rationeel en niet tegen personen gericht". Maar Victorina meent nu eenmaal dat beslissingen aangaande interne organisatie door een nieuw diensthoofd genomen moeten worden; niet door een interim-manager. "Het interne beleid is immers zaak van het hoofd van de GGD. Niet van een manager, die na een jaar weer weg gaat, hoe capabel hij ook moge wezen. Waar blijft dan de continuïteit?"

Naar Victorina begrepen heeft staat in de *terms of reference* dat de interim-manager belast is met de werving en selectie van het nieuwe GGD-hoofd. Dat maakt het volgens hem alleen maar erger. Hij kan niet geloven dat het BC een dergelijke beslissing heeft genomen en zegt peinzend: "Als dat toch zo is, dan geeft het BC daarmee in feite het personeels- en benoemingsbeleid vrijwillig uit handen. Een particiculier bedrijf bepaalt wie het nieuwe GGD-hoofd wordt (niet Asjes, maar het consultancy-bureau RMC is een contract met de overheid aangegaan, red.). De consequenties kunnen fataal zijn voor de gezondheidszorg op Curaçao. Maar ook voor de ambtenarij, want er wordt een precedent geschapen"

STAFBUREAU

In het management team zitten ook twee mensen van het stafbureau: Budike en Begina. "Een merkwaardige situatie. De afdeling Organisatie en Informatie (O&I) is juist opgericht ter ondersteuning van de meer dan veertig eilandsdiensten", vertelt Victorina. "Het was oorspronkelijk de bedoeling dat het stafbureau de GGD bij de reorganisatie zou ondersteunen".

De 'overname' van de GGD-leiding door het stafbureau is volgens Victorina voor de meeste topambtenaren een onbegrijpelijke zaak "Het stafbureau met de afdeling O&I is een vrij jonge en kleine, onderbemande overheidsdienst. Twee goede krachten zijn in korte tijd vertrokken. Nu stelt dat reeds onderbezette stafbureau zelf voor om nogmaals twee krachten, onder wie nota bene het hoofd zelf (tevens belast met de leiding van de FIAC, red.), weg te halen om in het GGD management team deel te nemen. In zijn advies laat het stafbureau de verschillende gekwalificeerde krachten binnen de GGD links liggen. Dit zondigt toch tegen de meest elementaire regels van reorganisatie en de door het stafbureau zelf voorgestelde nota consultancy-beleid?"

De overheid klaagt volgens Victorina steen en been dat zij niet met de particuliere sector kan concurreren daar gekwalificeerde krachten moeilijk te vinden zijn en snel weer vertrekken. "Je snijdt zo in je eigen vlees" zegt hij. "Kennelijk heeft het over het algemeen dynamische hoofd van het stafbureau zich de consequenties van zijn advies te laat gerealiseerd" aldus Victorina, die denkt dat het hoofd stafbureau nu wel aanvoelt dat zijn bureau volkomen wordt uitgehold en aan geloofwaardigheid inboet.

Het meest stoort Victorina dat de benoeming van de GGD-leiding niet volgens de regels en gemaakte afspraken is gegaan. "Procedureel zijn te veel slordige fouten gemaakt. Dit schept verwarring en wantrouwen". Een gezonde gezondheidszorg dient immers gevrijwaard te zijn van elke verbondenheid met partijpolitiek, van persoonlijke loyaliteit, emotionaliteit en patronage", zegt hij.

Op de vraag of hij nog achter de bewuste brief staat, zegt hij: "Natuurlijk. In de eerste plaats is er een foute procedure geweest. Een plan ontbreekt en het is niet duidelijk of het uitbesteden van de GGD leiding binnen ons wettelijk kader past. Ik denk dat het voor de interim-manager en zijn team ook een vervelende situatie is. Diegenen die hierover geadviseerd hebben, hebben de situatie onderschat".

45 Jaar MCB

■ *WILLEMSTAD — Olga Alvarez herdacht onlangs het feit dat zij 45 jaar geleden in dienst trad bij de Maduro & Curiels Bank. Zij is daarmee het 'oudste' personeelslid in dienstjaren. Van MCB-baas Lio Capriles kreeg Alvarez een onderscheiding en heel wat aardige woordjes.*

Afscheid Hoetink b[ij] Utrechtse universit[eit]

UTRECHT/WILLEMSTAD — Met een college o[nder] de titel 'Over de grens' nam prof. Harry Ho[etink] gistermiddag afscheid als hoogleraar in de c[ultu]rele antropologie en comparatieve sociologie [van] Latijns-Amerika en het Caribisch gebied. Vele be[zoekers] den uit universitaire kringen en uit de Antilli[aanse] gemeenschap waren naar de aula van het Ac[ade]miegebouw in Utrecht gekomen om het la[atste] college bij te wonen en na afloop prof. Hoeti[nk de] hand te drukken. Onder hen gevolmac[htigd] minister Papy Jesurun met zijn echtgenote, [...] gouverneur dr. René Römer en zijn vrouw, J[...] Coco en ook diverse oud-leerlingen van het C[ura]çaose Stuyvesantcollege, waaraan hij in het [...] leden verbonden was.

De Utrechtse universiteitsdecaan volgde na afloo[p van] het college nog eens de levensloop van de vertrek[kende] wetenschapper en wees op de toepasselijke titel [van] Hoetinks afscheidscollege, omdat zijn activiteiten merendeels over de grens hebben afgespeeld. In [zijn] 'bewogen en bewegenlijke bestaan' bracht hij alle[...] vele jaren door op Curaçao, maar ook in Puerto Rico, [...] hij een boek uitbracht over de gespleten samenleving [in] het Caribisch gebied dat — zoals de decaan onderstr[eepte] — nog steeds tot de top-tachtig onder de boeken ov[er de] latijnsamerikaanse regio hoort.

Een ander werk, *El pueblo Dominicano*, leverde [hem] een levenslang ere-hoogleraarschap in de Dominica[anse] Republiek op. Hoetink, die zijn wetenschappelijke ac[tivi]teiten in Nederland aanvankelijk verdeelde over [Gro]ningen, Amsterdam, Leiden en Rotterdam, waar hi[j in] 1964 hoogleraar werd, kwam in 1977 naar de Utre[chtse] universiteit waar hij zijn functie tot de huidige dag [...] vervullen.

In zijn afscheidscollege wees prof. Hoetink onder [meer] op de politieke ontwikkelingen in Oost-Europa, [waar] sprake is van een hernieuwd streven naar erkenning [van] etniciteit die gepaard gaat met een verzwakking van [het] staatsgezag. Ook in West-Europa heeft de komst [van] diverse groepen migranten de belangstelling voor etniciteit aangewakkerd. Het afscheid van prof. Hoe[tink] houdt — zoals in vele gevallen — niet in dat hij volled[ig ter] ruste gaat. Hij zal als emeritus hoogleraar de activit[eiten] op zijn vakgebied — waar mogelijk — voortzetten.

'Drie gezichten'

Kritiek van Nos Patria op premier Liberia-Pete[rs]

WILLEMSTAD — John Isidora en Rignald C[asa]blanca (Nos Patria) hebben in het radiopraatje va[n de] partij deze week een felle aanval gedaan op pre[mier] Liberia-Peters, "die drie gezichten heeft en die o[nder]onsjes houdt met Nel Oduber en Hirsch Ballin". [Nos] Patria beschuldigt Liberia-Peters ervan, dat zi[j de] belangen van het Koninkrijk en van Aruba, als[mede] die van de overige eilanden, beter verdedigt da[n die] van Curaçao.

Waar de Curaçaose partijen, waaronder de NVP, het erover eens zijn dat er in maart een Ronde Tafel Conferentie wordt gehouden, gaat de partijleidster van de grootste partij er ondertussen mee akkoord dat er een Toekomstconferentie wordt gehouden, geeft Nos Patria als voorbeeld. "In een onderonsje met Hirsch Ballin en Oduber is dat afgesproken, zonder dat wie dan ook dat wist."

De partij vindt dat Liberia-Peters drie gezichten heeft: een als eerste minister van de Antillen, een als partner van Hirsch Ballin en Nel Oduber en een als partijleidster van de grootste Curaçaose partij. Daardoor weet je nooit wanneer zij als wat optreedt, maar duidelijk lijkt wel dat ze het vaakste optreedt als partner van Oduber en Hirsch Ballin, waarbij zij voorbijgaat aan de belangen van Curaçao, aldus Nos Patria.

Ondertussen is Liberia-Peters, die toch ook haar handtekening heeft gezet onder de verklaring dat Curaçao een apart status wil, nimmer meer verschenen op vergaderingen van de commissie staatkundige struktuur. Dat zal dit jaar toch moeten veranderen, vindt Nos Patria.

Bovendien is er nu een concept wijziging staat[kun]dige structuur opgesteld [...] geheim is, want de com[mis]sieleden hebben een [...]plicht. De partij wil dat [con]cept tijdig ontvangen, o[m] de veranderingen kunnen [wor]den bestudeerd. "Er [mo]geen wijzigingen in het [sta]tuut mogen worden a[ange]bracht zonder onze goe[dkeu]ring," aldus Nos Patria.

Kans op instort[en] Kaya Seru Mahuma

WILLEMSTAD [—] Wegens instortingsge[vaar] is de Kaya Seru Mahu[ma] tot nader order volle[dig] afgesloten.

Door de regenval van [de] afgelopen tijd hebben [...] grondwaterstromingen [...] gedaan. Daardoor zijn o[n]der het wegdek verschille[nde] holtes ontstaan, waardoo[r] nieuwe verzakkingen [zijn] opgetreden. De kans [op] instorten van verschille[nde] delen van de weg is nu g[root]. Zo meldt de voorlichter [van] de Dienst Openbare We[rken] die zegt dat de civiele d[ienst] zo snel mogelijk de situ[atie] zal oplossen.

Men dient tot nader or[der] alleen gebruik te maken [van] de Mahuma Kaya E.

Nieuw bestuur Latijnse vrouwen vereniging

WILLEMSTAD — De ver[]eniging van Latijns-Ame[ri]kaanse vrouwen, de Uni[ón] de Mujeres Latonoame[ricanas], heeft een nieuw bestuur. Het bestaat nu [uit] de volgende personen. Jo[se]fina Pizziolo (voorzitter), Alicia van der Dijs (vice-voorzitter), Mercedes de Ma[r]chena (secretaris), Isabel Bo[...]zolo (penningmeester), Vir[]ginia van Riet (wnd. secre[]taris), Norma Tromp (wnd. penningmeester) en de leden Nancy de Castro, Consue[lo] de Rooy, Elizabeth Gonsal[ves], Eli Abreu de Paulo, Fabia[...] Scarso, bijgestaan do[or] Martha Neuman-Rovira. He[t] nieuwe bestuur wordt op [...] maart officieel geinstalleerd.

'Trage autoriteiten laten 50 miljoen liggen'

Verenigde aannemers (CAB) noemen overheid wanbetaler

WILLEMSTAD — De Curaçaose aannemersbond CAB heeft de overheid en een groeiend aantal particuliere opdrachtgevers onomwonden aangewreven wanbetalers te zijn. Rekeningen voor bouw-oplevering worden veel te laat betaald, hetgeen de liquiditeit in de bouwsector op het spel zet. De overheid moet de 'red tape' rond bouwopdrachten tegengaan. Zij moet ook eens een onderzoek doen naar de geschatte vijftig miljoen gulden die particuliere bouwers en niet-CAB-aannemers per jaar verzuimen af te dragen aan belastingen en sociale premies. De Centrale Bank moet de kredietbeperkende maatregelen niet van toepassing laten zijn op de bouwsector en de overheid en de 'stadsherstellers' moeten eens opschieten met de uitbesteding van de plannen voor renovatie van scholen en monumentenherstel.

Dat zijn de smaakbepalende ingrediënten van de gekruide toespraak die aannemer Co Kleyn vrijdagavond toehoorders voorschotelde tijdens de nieuwjaarsreceptie van de CAB.

De lokale aannemer mist twee dingen in de relatie met de opdrachtgevers: communicatie en vertrouwen, zegt Kleyn. "Voor veel projecten geldt dat de communicatie tussen partijen varieert tussen niet-optimaal en ronduit slecht. Opdrachtgevers durven geen verantwoordelijkheid te dragen voor beslissingen en verschuilen zich achter adviseurs." Kleyn omschrijft dit als "verbloemde incompetentie".

Overheid en particuliere opdrachtgevers vertrouwen de aannemer niet omdat hij immers degene is die "scheppen geld verdient". Het wantrouwen uit zich in het eenzijdig bepalen van het bestek voor een bouwplan en het niet of schoorvoetend betalen van de aannemer voor zijn werk. De opdrachtgevers zijn überhaupt medeverantwoordelijk, zo niet hoofdschuldige, aan overschrijding van de opleverdatum van een project. Beslissingen worden te laat genomen, tekeningen te laat goedgekeurd, wijzigingen komen te laat binnen, etcetera. Kleyn hekelt het gegeven dat bouwplannen maanden en jaren opgehouden worden door erfpachtovereenkomsten, *tax-holiday-toezeggingen* en bouwvergunningen die vooral vanwege de door het CAB bekritiseerde Eilandelijke Ontwikkelingsplan niet afkomen. Ondanks het vele uitstel, heeft de aannemer wel zijn verplichtingen tegenover zijn personeel en leveranciers die betaald moeten worden. Het financiële wangedrag uit zich volgens Kleyn ook in uitstel van betalingen op grond van "onheuse argumenten". Als extreme voorbeelden noemt hij het geval van een inhouding van honderdduizend gulden omdat een schakelaartje het niet deed bij de oplevering en het retourneren van een declaratie omdat de computer door tussentijdse afrondingen in berekeningen voor een paar guldens een rekenfout veroorzaakte in de eindrekening.

SCHOOLRENOVATIE

Als de overheid een beetje beter haar zaken op orde had, zouden enkele projecten met een gezamenlijke waarde van minstens veertig miljoen gulden waar de bouwsector op zit te wachten snel gegund kunnen worden, vindt Kleyn. Hij verwijst naar schoolrenovatie-plannen. Hij neemt de overheid ook op de korrel vanwege het zomaar later liggen van minstens vijftig miljoen gulden per jaar aan niet-betaalde belasting en sociale premies die particuliere bouwers en niet-CAB-aannemers achterhouden. Die zijn makkelijk op te sporen als men alleen al begint met de DROV-advertenties na te trekken waarin te verstrekken bouwvergunningen bekend worden gemaakt.

De spreekbuis van de werkgevers in de bouw ging in zijn rede ook in op het fenomeen van de buitenlandse werknemers. Illegalen tewerkstellen moet zonder meer afgewezen worden aldus Kleyn, maar voor het overige is het aantrekken van buitenlandse werknemers te intepreteren als een soort uitwisseling van kennis. De lokale bouwsector heeft hen nodig om 'bij' te blijven. Bijscholing van lokale bouwvakkers, tegelzetters, timmerlieden en dergelijke kan geregeld worden door specialisten hierheen te zenden die met een counterpart hun kennis kunnen delen, opperde Kleyn. Hij gaf niet aan in hoeverre de verenigde werkgevers buitenlandse bouwvakkers nu al inzetten als counterpart. Op de lokale Feffik-opleidingen om 'bij' te blijven heeft de CAB - niet nader toegelichte - kritiek. Kleyn wijst tewerkstelling van illegalen in ieder geval zonder meer af. Dat is broodroof, zegt hij en bovendien wonen zij hier vaak onder erbarmelijke omstandigheden.

MINIMUMLOON

Over de lonen in de bouwsector zegt Kleyn: "Het minimumloon moet gezien worden als een introductieloon en als een bijdrage in het gezinsbudget, niet als een bestaansloon. Iemand die zijn waarde heeft bewezen zal in korte tijd meer dan het minimumloon gaan verdienen. De CAB-lonen liggen overigens boven het minimumloon."

Kleyn had ook een woord voor de "stadherstellers": "Het is toch te gek dat wij enige jaren geleden werden overladen met vragen als 'kunnen jullie die honderden vaklieden leveren die nodig zijn voor de stadsrenovatie?' en er nu nog steeds eigenlijk niets gebeurd. Zijn we dan echt niet in staat om als volwassenen bij elkaar te zitten, de restauraties te regelen, werkgelegenheid te scheppen en Willemstad een sprookjeshoofdstad te maken?"

Kleyn die om niet nader toegelichte motieven als gewoon lid het woord voerde namens het bestuur van de CAB, had geen open kritiek op de leden van de eigen organisatie. "Die is er wel degelijk, maar die uiten wij intern", zei hij.

Uit een CAB-enquête is gebleken dat de georganiseerde aannemers gemiddeld een lichte omzetstijging maar een lichte daling in de winst zagen in de afgelopen drie jaar. Aan de ene kant zijn er bedrijven die hun omzet zagen teruglopen tot vijftig procent terwijl anderen hun omzet met 250 procent zagen groeien.

■ *WILLEMSTAD — Alles is voor Bassie. Helaas. De helft van het duo Bassie en Adriaan heeft zijn enkel gebroken. De voorstelling van gisteravond bracht de clown nog tot een goed einde, maar een fysiotherapeut in de zaal moest de populaire tv-grappenmaker vertellen dat hij meer dan alleen een verzwikte enkel had opgelopen. Bassie bezeerde zijn hielgewricht eerder op de dag toen hij tijdens filmopnamen in Punda van de Emmabrug op een van de pontons sprong. Hij liet zich niet kennen en liet de kindershow in Centro Pro Arte 's avonds gewoon doorgaan.*

De shows van vandaag en morgen zijn afgezegd. De entreekaartjes blijven echter geldig want het Nederlandse duo wil in februari alsnog het podium op, zegt mede-organisator Jacques Visser. Bassie zit voorlopig een week in zijn kamer in het Van der Valk Plaza Hotel met zijn been in het gips. Vast en zeker wil de receptie er voor zorgen dat beterschapskaarten en kindertekeningen bij de beroemde zieke terecht komen.

Eis van 3,5 jaar voor overvaller

WILLEMSTAD — In verband met een gewapende overval op de Parasolsnack 26 augustus, werd gisteren tegen G.P. een gevangenisstraf van 3,5 jaar geëist.

Officier van Justitie Donker was eigenlijk van plan geweest 2,5 jaar te eisen, maar omdat P. niets had gedaan om medeverdachte S.M. ervan te weerhouden meinedig in zijn voordeel te getuigen, deed de officier er een jaar bovenop. S.M. zal zich voor die meineed ook moeten verantwoorden "en als hij daarvoor de gevangenis ingaat is dat uw schuld". Advocaat Moenir Alam was erg boos over dat extra jaar. "De officier mag niet voor rechter spelen."

P. wordt ervan verdacht samen met drie anderen de overval te hebben beraamd en zat achter het stuur van de gestolen auto waarmee zij naar de snack waren gereden. Hij bleef in de auto, terwijl de andere drie naar binnengingen met een nylonkous over het hoofd. Daar werden de twee eigenaren onder bedreiging van een vuurwapen gedwongen op de grond te gaan liggen. En hoewel hierbij geen schoten zijn gelost, sprak de officier over 'de enorme angst die bij de slachtoffers ontstaat; zij weten immers niet of er zal worden geschoten of niet." Uitspraak op 3 februari.

Muziekvereniging in opspraak

TeleCuraçao vindt prijs te hoog en ziet af van Tumba-uitzending

WILLEMSTAD — De lokale muziek- en artiestenvereniging ofwel Asosiashon di Musiko i Artista, die geleid wordt door Manfred 'Feco' Gomes, is opnieuw in opspraak geraakt. Dit nadat de directie van TeleCuraçao tijdens de nieuwsuitzending op vrijdagavond officieel meedeelde het Tumba-festival van dit jaar niet te zullen uitzenden. De reden hiervoor is dat de lokale muziekvereniging, organisator van het festival, maar liefst 35.000 gulden vraagt voor de televisie-uitzendrechten.

Dit jaar heeft de muziekvereniging plotseling besloten TeleCuraçao 35.000 gulden te vragen voor het uitzenden van de vierde festival- tevens finale-avond. Dit bedrag behelst een stijging van de vraagprijs van bijna veertig procent. Al jaren betaalt de lokale televisiezender 9.000 gulden voor de uitzendrechten om de laatste Tumba-avond uit te zenden.

Sinds 1979 begon TeleCuraçao met het uitzenden van de finale-avond van het Tumba-festival, terwijl het televisiestation achteraf ook (de dagen na die finale-avond) sommige van de gepresenteerde doch niet geclassificeerde tumba's uitzond. In 1979 werd het festival nog in het voormalig SUBT-stadion (nu het dr. Antoin Maduro Stadion). Dit jaar zou TeleCuraçao dus voor de veertiende keer het festival uitzenden voor degenen die thuis voor de buis zitten.

MANDAAT

Als reden voor de prijsstijging van de uitzendrechten, gaf Gomes in de lokale pers te kennen dat de prijs die TeleCuraçao aan die rechten betaalt niet in verhouding staat met wat de radiostations op het eiland betalen. De radiostations moeten 4250 gulden neertellen voor de uitzendrechten. Voorts hebben, aldus de voorzitter van de muziekvereniging in de geschreven pers, de leden (lokale artiesten en musici) het verenigingsbestuur het mandaat gegeven om met TeleCuraçao te onderhandelen over de uitzendrechten voor televisie.

De Asosiashon di Musiko i Artista leek dit jaar grote plannen te hebben gehad voor het Tumba-festival. Zo heeft het bestuur van de muziekvereniging publiekelijk meegedeeld dat TDS (een dochter-onderneming van de Antilliaanse Televisie Maatschappij, die TeleCuraçao ook als dochterbedrijf heeft, red) het festival eventueel via het systeem Pay per View zal uitzenden.

FLAMINGO

Vermoedelijk naar aanleiding van vele reacties uit de samenleving dat het Tumbafestival een nationale aangelegenheid en daaropvolgend een patrimonium van het volk is, zag de vereniging af van dat plan. Nu doen hardnekkige geruchten de ronde dat ook de Flamingo-TV van Bonaire belangstelling heeft voor het uitzenden van het Curaçaose Tumba-festival.

Met de mededeling van de directie van TeleCuraçao vrijdagavond, bij monde van de nieuwslezeres, heeft dezelfde directie de onderhandelingen voorlopig opgeschort. Het bedoelde overleg verliep tussen de TeleCuraçao-directie en de door de Asosiashon di Musiko i Artista ingestelde onderhandelingscommissie.

Intussen heeft het eilandraadslid voor de PNP, Donald 'Donny' Hernandez gedeputeerde Lelia Peternella, die onder andere belast is met culturele zaken, benaderd. In een brief vraagt hij de gedeputeerde te bemiddelen in deze kwestie om op die manier een einde te maken aan alle ontstane problemen. Hernandez vindt dat het volk niet het slachtoffer dient te worden van 'de onnodige discussies' over onder andere het Tumba-festival.

Opening jaar door I.P.K.

WILLEMSTAD — Het bestuur van de I.P.K. nodigt alle aangesloten groepen, instanties en medewerkers uit voor een feestelijke opening van het jaar op 24 januari van 19.00-21.00 uur in de Ana Martina-zaal van het IPK.

Dudley Lucia, voorzitter van de financiële commissie in de Staten, zal een lezing geven over de huidige economische situatie in het algemeen en de vooruitzichten voor gesubsidieerde instanties in het bijzonder.

De avond wordt muzikaal ondersteund door de Konki Splash Pan.

Inzameling nummerplaten op 1 februari van start

WILLEMSTAD — Amigu di Tera start op 1 februari met de inzameling van oude nummerplaten op scholen. De school met de meeste nummerplaten ontvangt een nuttig geschenk van de milieu-organisatie.

Met deze actie willen de milieuvrienden de aandacht vestigen op het feit dat we met zorg moeten omgaan met 'al wat de aarde ons geeft', in dit geval de grondstof aluminium.

Ieder jaar worden er nieuwe nummerplaten gemaakt, terwijl de oude, zo'n 120.00 stuks, nog jaren meekunnen. Amigu di Tera noemt dit een zinloze verspilling van grondstoffen. Daar komt nog bij dat de wijze van distributie van de nummerplaten elk jaar grote ergernis en tijdverlies met zich meebrengt. Zij hoopt dan ook dat het dit jaar de laatste keer is dat de nummerplaten worden vervangen en dat de overheid het systeem van inning en registratie van wegenbelasting spoedig verandert.

In het begin van deze eeuw waren de meeste grondstoffen nog in grote hoeveelheden aanwezig en gemakkelijk te delven. Juist door de volgens Amigu di Tera onverantwoord hoge consumptie van grondstoffen werd een aantal erg schaars en bijgevolg duurder. "Vroeg of laat zullen alle grondstoffen ditzelfde lot ondergaan. Als wij zo met de verspilling doorgaan zal in de toekomst het levenspeil van onze kinderen dalen".

Amigu di Tera roept iedereen dan ook op mee te doen aan deze ophaalactie. Op die manier zullen de nummerplaten niet op de landfill terechtkomen, die 'ook al aardig vol raakt'. Eventuele opbrengsten worden bestemd voor volgende acties ten behoeve van natuur en milieu.

MANAMA - Een missie van experts van de Verenigde Naties (VN) reist vandaag (donderdag) naar Baghdad om het Iraakse militaire arsenaal te inspecteren.
Dit heeft Douglas Englund, het hoofd van het coordinatiebureau van de VN in Bahrayn, woensdagavond bekendgemaakt.

AGENDA ARUBA

KANTOORUREN AMIGOE
open van 08.30-12.00 14.30-17.30 uur. zaterdag gesloten

TELEFOON
24333
Voor spoedgevallen na kantoortijd 21639. 22316 en 24508 **Pageboy 127-0379.**

TELEFAX: 22368.

BANKREKENINGNUMMER
10.815.445 Banco di Caribe

POLITIE
11100 (centrale) en 11141 (informatie)

ALARMCENTRALE
115

* * * * * * * *

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven: behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen

* * * * * * * *

WACHTREGELING DOKTOREN
(van 18.00-07.00 uur)
zaterdag+zondag
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta. Cruz dokter R. Guda, Irenestraat 21. Tel. 21839/21380
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas dokter Luchmun via Centro Medico San Nicolas (tel. 48833) of via Alarmcentrum (115)

* * * * * * * *

BOTICA'S
(nachtdienst)
Pabao brug: del Pueblo, Caya Betico Croes 48 (Oranjestad). Tel. 21253
Pariba di brug: San Lucas, B. v/d Veen Zeppenveldtstraat (San Nicolas). Tel. 45119

* * * * * * * *

VOOR BRANDGEVALLEN, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale (tel. 115) op te bellen

* * * * * * * *

CENTRO MEDICO CARABOBO
(Engelandstraat 7, tel.: 21777)
De wacht heeft dra Lili G. Beke-Martinez, tel.: 24696

* * * * * * * *

WIT GELE KRUIS ARUBA ZUIGELINGENBUREAU
(Koningstraat 22, tel.: 24444)
Dagelijks geopend van 07.30-12.00/13.50-17.00 uur, maandag te Paradera (tel. 25543) van 08.00-11.00 uur, dinsdag: San Nicolas (45906)/Noord (23425) van 08.00-11.00 uur; woensdag: Santa Cruz 28288) van 08.00-11.00 uur, donderdag: Dakota (29008), Oranjestad (23168), Savaneta (47020) en Brazil (48301) van 08.00-11.00 uur

* * * * * * * *

ZWANGER? STICHTING CIZKA geeft informatie en brengt u in contact met leden die zwangerschapsbegeleiding, verloskundige hulp en kraamzorg bieden. Bel 37687

* * * * * * * *

INFORMATIECENTRUM KONINGIN WILHELMINA FONDS (voor de kankerbestrijding op Aruba)
Geopend van maandag t/m vrijdag van 08.30-11.30 uur - J.E. Irausquinplein 3 (juist achter de pastorie van Oranjestad).

* * * * * * * *

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE
Tel.: 38989 (24 uur per dag).

* * * * * * * *

AIDS-HOTLINE
Vragen? Bel dan 23040/27352 tussen 07.30-12.00/13.00-16.30 uur.

* * * * * * * *

FADA/PRIDE
(Van Walbeeckstraat 25, tel.: 32999)
Open van maandag tot en met vrijdag van 08.00-16.00 uur voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik

* * * * * * * *

AMNESTY INTERNATIONAL ARUBA
P.O. Box 1029, tel. 27808/48124

* * * * * * * *

DIERENARTSEN

P. Barendsen en T.J.M. Wools, tel. 21720
Voor spoedgevallen buiten kantooruren tel.: 115

* * * * * * * *

BRIDGECLUB ARUBA ARIBA
(Tivoliclub, Wilhelminastraat 16)
Dinsdagavond om 19.30 uur speelavond
Voor opgave/informatie tel. 24953

* * * * * * * *

TELEARUBA
ZATERDAG: 18.00 Cartoons. 18.30 3-2-1 Contact. 19.00 Carnaval Special 'Calypso Contest Children '92'. 19.30 Elsa Klensch. 19.50 Big Story. 20.10 Nos cu Nos. 21.30 CNN News. 22.00 Movie. 23.30 Sports Tonight. 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 16.00 Studio Sport. 17.15 After School Special. 18.00 Movie. 19.30 Show-Time. 20.30 CNN News. 20.50 Health Week. 21.05 Week in Review. 21.50 Movie. 23.30 Sports tonight. 24.00 Sluiting

* * * * * * * *

MAANDAG
DIVERSEN
BIJBELMUSEUM geopend op elke werkdag van 10.00-12.00 uur en zondag van 11.00-12.00 uur in de protestantse kerk

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKSMOEILIJKHEDEN (Layex Building, Wilhelminastraat 19): iedere werkdag van 07.30-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel. 23145 of 25111).

BEGELEIDINGSCENTRUM GEESTELIJK GEHANDICAPTEN 'MAN NA OBRA': elke maandag en donderdag van 09.00-12.30 uur gelegenheid om produkten te kopen in het oude gebouw van Bibito Pin, t/o protestantse kerk, Piedra Plat.

* * * * * * * *

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur
DAKOTA: zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00 en 18.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur

* * * * * * * *

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur ds. A. van den Doel (crèche en zondagsschool)
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds. A. van den Doel.
SAN NICOLAS: 09.00 uur ds. G.J. Dekker
PIEDRA PLAT: 10.30 uur zondagsschool 17.30 uur ds. G.J. Dekker

President Centrale Bank:

Economische groei van Aruba daalt van 5 naar 3 procent

ORANJESTAD — Volgens drs Arthur Irausquin, president van de Centrale Bank van Aruba (CBA), daalde de economische groei van Aruba in 1991 met 5 procent en vervolgens met 3 procent in 1992. "De langzamere groei, die welkom was vanwege de toenemende spanningen op de arbeidsmarkt, was essentieel het gevolg van een daling in de particuliere investeringen", zo bracht Irausquin naar voren in zijn nieuwjaarsboodschap.

Er waren volgens de CBA-president ernstige arbeidstekorten na de investeringsbloei in de tweede helft van de jaren tachtig. Bovendien werd de bouw van drie grote hotels onderbroken. De financiële consequenties van dit debàcle zal groot zijn. Overeenkomstig de voorlopige schattingen en aangenomen dat er geen buitenlandse hulp komt, zullen bedragen van tenminste 20 miljoen dollar betaald moeten worden gedurende een periode van 15 jaar.

Totdat betalingen aan rente en aflossing beginnen, wordt een extra bedrag van zo'n 50.000 dollar per dag op de rekening van Aruba geschreven. "Aruba zal een harde tijd hebben om alleen deze last te dragen. Zelfs met Nederlandse en buitenlandse hulp, zullen stringente begrotingsmaatregelen niet te voorkomen zijn om het Arubaanse aandeel in deze kosten te financieren", aldus de CBA-president.

Tegelijkertijd presenteert zich een andere tegenslag: het verminderde groei-cijfer in het toerisme, vanwege een verslechterend internationaal economisch klimaat. De groei in het aantal overnachtingen van toeristen, daalde van een indrukwekkend jaarlijkse gemiddelde van bijna 25 procent in de periode 1987 tot 1991 naar slechts 5 procent in 1992.

BEZETTINGSGRAAD

Als gevolg hiervan kwamen in het laagseizoen de bezettingsgraad en kamertarieven onder een benedenwaartse druk te verkeren. De snelle uitbreiding van de kamercapaciteit in de jaren voor 1991 droegen volgens Irausquin bij aan deze druk. Hij vindt, dat Aruba vandaag er beter voor zou hebben gestaan, indien de projecten over een langere tijdspanne verspreid werden.

"Hoewel de Arubaanse economie duidelijk aan het afkoelen is, kan ik de verzekering geven: onze prestatie blijkt voortreffelijk in internationaal perspectief, met uitzondering voor inflatie. Onze per capita inkomen en groei percentage horen nog steeds bij de hoogsten in het Caribisch gebied en er is bijna geen werkloosheid", zo meent Irausquin.

Hij vindt dat een doorlopende groei van het toerisme onmisbaar is om de werkhervatting bij de onderbroken hotelprojecten uitvoerbaar te maken; om een bevredigende bezettingsgraad te behouden en de huidige overcapaciteit aan kleine bedrijven te elimineren. Gestreefd moet worden naar uitbreiding en diversificatie van de economie, maar pas nadat de overcapaciteit in het toerisme en in de aanverwante faciliteiten geëlimineerd zijn en voldoende aanvullende produktie-middelen beschikbaar zijn gekomen.

Economische, sociale en milieu-aspecten moeten ook in overweging worden genomen. Alleen in gevallen waar het resultaat van een dergelijke evaluatie positief is, is een verdere uitbreiding de moeite waard. Investeren in sectoren die al een overcapaciteit hebben, is niet verstandig. Irausquin: "We hebben meer dan voldoende 'mom and pop shops' en restaurants. Aruba heeft in andere opzichten zijn optimale grootte en structuur nog niet bereikt". Bijgevolg kunnen substantiële voordelen verkregen worden door uitbreiding en diversificatie van de economie, zodra de condities om zulks te doen vervuld zijn.

BESTRIJDING

Het voornaamste doel van de CBA is de bestrijding van de inflatie en haar streven voor prijsstabiliteit. De inflatie is hoger dan in de Verenigde Staten en de Nederlandse Antillen, landen waar een aanzienlijk werkloosheid heerst. Indien de inflatie te hoog blijft, zou Aruba zich in de naaste toekomst wel in een zeer onprettige situatie kunnen bevinden: het zichzelf buiten de markt prijzen. "Het dalende bestedingspatroon van de Europese en Noord Amerikaanse toerist kan een teken aan de wand zijn", aldus Irausquin.

Gelukkig, aldus de CBA-president, heeft de Arubaanse regering de autonome positie en oordeel van de CBA gerespecteerd. In het algemeen, steunt de regering ook het beleid van de CBA door beteugeling van de begroting in acht te nemen. De minister van Financiën heeft nooit zijn toevlucht genomen tot de CBA. Nog belangrijker is, dat hij de CBA de verzekering gaf niet van plan te zijn zijn houding te veranderen.

Arthur Irausquin stelt in zijn boodschap gematigd optimistisch te zijn over 1993 en de jaren in het vooruitzicht. Echter moet nog veel meer werk gedaan worden om de realisatie van een harmonische groeitrend te verzekeren. Een eerste vereiste is volgens hem, het integraal en zonder verder uitstel uitvoeren van het pakket maatregelen zoals opgenomen in de Nationale Ontwikkelingsplan 1991-1995.

Hierbij moet de hoogste prioriteit worden gegeven aan herstructurering van de overheidsadministratie; privatisering van bijna alle overheidsbedrijven, inclusief de posterijen en in het bijzonder de verhoging van de kwaliteit en efficiëntie van de overheidsdiensten. Irausquin besluit: "We moeten een kleine, maar efficiënte en competente overheid bouwen die zichzelf beperkt tot een klein aantal essentiële taken".

Raymond Maduro overhandigt studiebeurzen

ORANJESTAD — In het streven om bij te dragen aan de ontwikkeling van het personeel in de hotel industrie overhandigde president Raymond Maduro van Sun Development Company aan Germaine Wever en Swinda Dubero, studenten van de Aruba Hotel school, een studiebeurs.

De overhandiging van de studiebeurzen vond vrijdag in het Bushiri hotel plaats in tegenwoordigheid van drs Harold Arends van Buro Arends, voor wie Raymund Maduro destijds een lezing hield. Maduro wilde hiervoor geen honorarium hebben doch dit ter beschikking stellen van studiebeurzen.

Bij de uitreiking stelde Maduro: "Als wij eigenaar van ons land willen zijn, dan moeten wij leren om vooruitgang te boeken en ons verder bekwamen. Als we dat niet doen, blijven we geen eigenaar van hetzelfde land. Dit moet met weinig gepraat maar met daden geschieden".

Directeur Tony Green van de Aruba Hotelschool lichtte in zijn inleiding het initiatief toe. Het is de derde maal dat Raymund Maduro deze geste doet, waartoe hij enige jaren geleden met zijn broer Roy het initiatief nam. Green hoopt dat dit navolging zal verdienen.

Bridgeclub Aruba Ariba

ORANJESTAD — Bridge Club Aruba Ariba speelde 19 januari een bridge-drive. Volgende week dinsdag, 26 januari, zal er weer gewoon om 19.30 uur gespeeld worden.

Boven de 50 procent scoorden (noord-zuid): 1.echtpaar van Eyck sr 67.17 procent; 2.heren Marapin/Tjon Kon Sang 63.96; 3.dames Saeber/McLeod 56.78; 4.mevrouw Karel/heer Slager 55.21; 5.dames Groenewold/Koolma en 6.heren Bouwman/Michiels 51.56 procent. In oost-west: 1.mevrouw Vos/heer Pennings 65.35 procent; 2.mevrouw Verbunt/heer Jacobusse 58.56 en 3.echtpaar Tjin Tham Sjin 52.25 procent.

Informateur Refunjol levert eindverslag in bij gouverneur

ORANJESTAD — Informateur Fredys Refunjol heeft gisteren het eindverslag van zijn werkzaamheden aangeboden aan gouverneur mr. Olindo Koolman. De gouverneur beraadt zich nu op de stappen die genomen zullen worden om te komen tot de vorming van een nieuw kabinet.

Na indiening van zijn rapport aan de gouverneur verklaarde Refunjol op vragen van de pers dat het, mede gezien de verhitte verkiezingsstrijd, geen gemakkelijke informatie is geweest. Hij verwierp het idee van mogelijke nieuwe verkiezingen. "Het volk sprak zich wel niet zo duidelijk uit, zoals velen wensten, maar heeft gesproken. Op die basis zal een nieuwe regering moeten worden gevormd", aldus Refunjol.

Hij verklaarde met velen gesproken te hebben, hetgeen in zijn rapport aan de gouverneur werd vastgelegd. Duidelijk hebben de handelsorganisaties en vakbonden zich uitgesproken voor een regering op zulk breed mogelijke basis. Op de vraag of dit inhoud dat de twee grootste partijen aan tafel moeten gaan zitten, wilde Refunjol geen commentaar geven. Sprekende over het ATIA-voorstel om een zakenkabinet te vormen, stelde de minister dat deze voorstellen duidelijk in zijn verslag aan de gouverneur zijn opgenomen.

Alle mogelijkheden zijn volgens de minister onder de loep genomen, hetgeen geen gemakkelijke taak was. Hiervan was de wijze waarop de verkiezingsstrijd werd gevoerd, waarbij vele persoonlijke beschuldigingen en beledigingen werden geuit, mede oorzaak. Refunjol gelooft dat dit een les moet zijn voor alle huidige politieke partijen maar ook zeker voor de toekomst. "Campagne moet op een andere wijze worden gevoerd, zodat alle partijen na afloop bijeen kunnen komen om in alle rust en samenwerking een regering te vormen", aldus Refunjol.

■ *KUWAYT - Door Kuwayt uitgewezen Iraakse vrouwen wachten in het niemandsland tussen Kuwayt en Irak op transport. Wegens vermeende samenwerking met Irak zijn ongeveer honderd mensen uitgewezen door Kuwayt, voornamelijk Iraki's, Palestijnen en Jordaniërs.*
(AFP-satellietfoto)

Door Kuwayt uitgewezen

"Ik wil geen hartpatiënt worden"

KIA-directeur is partijbelangen van Hendrik Croes meer dan moe

ORANJESTAD — Directeur Hugo Kock van het Korrectie Instituut Aruba (KIA) is van plan zijn ontslag te nemen. Hij wil niet het risisco lopen om hartpatiënt te worden omdat hij steeds wordt lastig gevallen door de politieke beslissingen en partijbelangen van minister van Justitie mr Hendrik Croes.

Met nadruk stelt KIA-directeur Kock dat hij zich constant moet verdedigen tegen leugens en manipulaties van Croes tegen zijn persoon en het KIA. Kock is op het ogenblik AO vanwege een te hoge bloeddruk en gaat daarna met vakantie. Voorlopig is de heer Vocking, die in het kader van de technische bijstand op Aruba verblijft, met de waarneming van de KIA-leiding belast.

Kock is middels een fax uitgenodigd voor een gesprek met de minister. Wegens de AO-situatie geeft hij hieraan geen gevolg. Bovendien zou, gezien de houding van de bewindsman, een dergelijk gesprek nu niet goed kunnen verlopen.

Na terugkeer van vakantie is Kock bereid in het KIA te blijven werken, indien het systeem van de mogelijkheid tot functioneren wordt gewijzigd. Als dit niet het geval is, vraagt Kock overplaatsing naar de politie waar hij voorheen werkzaam was. De directeur betreurt het, dat hij zijn werk, waar hij met veel liefde aan begon, niet kan voortzetten. Volgens hem kan het KIA aanmerkelijk beter functioneren als de minister van Justitie zou functioneren zoals eigenlijk van hem wordt verwacht.

VERDRAGEN

Kock zegt ten slotte dat hij een boek over KIA zou kunnen schrijven en haalt daarbij aan dat een werknemer, die alle wetten en regels overtreedt, van de minister van Justitie de ene promotie na de andere krijgt. Drie jaar lang heeft Kock veel van minister Croes moeten verdragen en heeft hierover de nodige notities bijgehouden. Kock voegt daaraan toe dat bekend is dat hij geen MEP-aanhanger is, maar dat hoeft geen beletsel te zijn om in en voor een gemeenschap te werken.

Inmiddels heeft KIA-staflid Patricia Hassell haar ontslag genomen. Zij gaat met ingang van 1 februari aanstaande als afdelingschef in de gevangenis van Maastricht werken. Hassell kreeg een offerte van Maastricht en heeft deze aangenomen. Zoals bekend stuurde de regering haar destijds met een studieopdracht naar Nederland, waar zij ook stage liep. Na haar terugkeer werd zij echter niet benoemd tot waarnemend directeur zoals haar door de vorige regering werd toegezegd.

Ontbinding van contract manager Manchebo Beach

ORANJESTAD — De rechter heeft uitspraak gedaan in het kort geding dat Ike Cohen aanhangig maakte om ontbinding van het management contract met Ewald Biemans, general manager van het Manchebo Beach hotel. De eis van Cohen werd toegewezen en het vonnis wordt 1 april van kracht. Biemans krijgt een schadevergoeding van 50.000 dollar.

Ewald Biemans heeft reeds vele jaren de directie gevoerd over het Manchebo Beach Hotel dat uitgroeide tot een bloeiend bedrijf. Voor Biemans is dit vonnis een zware slag. Hij was persoonlijk niet bereikbaar voor commentaar omdat hij niet op Aruba is. De afgelopen jaren zorgde Biemans dat vele toeristen uit Europa het Manchebo Beach hotel als verblijfsplaats kozen.

Enige jaren geleden bouwde hij nabij Manchebo Beach hotel het Bucuti Beach hotel met zestig kamers waarvan hij de grootste aandeelhouder is. Manchebo Beach behandelde van beide hotels de food and beverage en het geheel werd als een hotel beheerd. Enige jaren geleden verzocht Biemans om Manchebo Beach te kopen. Cohen vroeg toen het hoge bedrag van 30 miljoen dollar, vermoedelijk omdat hij het niet wilde verkopen. In ontbindingszaken is geen hoger beroep mogelijk.

Oude molen niet betrokken bij faillisement

ORANJESTAD — De faillissementsaanvraag voor The Mill Resort zou de indruk kunnen wekken dat restaurant De Oude Molen, ook bekend als The Mill Restaurant, hierbij betrokken is. Niets is echter minder waar. "Het restaurant heeft geen bemoeiingen noch bindingen met De Oude Molen nv", aldus de directie.

Ulra light verliest

ORANJESTAD — Ook in hoger beroep heeft Ultra Light nv de rechtszaak tegen de regering van Aruba verloren. De maatschappij kreeg geen vergunning van de overheid om met de Ultra Light vliegtuigen op het terein van Sail Carting te gaan vliegen.

Hoger beroep werd aangetekend tegen het vonnis dat de regering in het gelijk stelde.

Tijdens behandeling van de zaak voor het gerecht in eerste aanleg werd aangetoond dat wat Ultra Light vroeg onmogelijk was omdat in de omgeving vele projecten op stapel staan. Ook werd het tragisch ongeluk met eenzelfde type vliegtuig aangehaald, waarbij twee personen het leven verloren. Het gerecht besliste in het voordeel van de overheid, waartegen Ultra Light beroep aantekende. Het Hof van Justitie bevestigde dit vonnis. Voorlopig zal Ultra Light met haar vliegtuigen niet op Aruba kunnen vliegen.

Behoudende bisschop lijdt aan darmontsteking

Mgr. Gijsen wegens ziekte afgetreden

ROERMOND/ROME - Bisschop dr. J.B.M. Gijsen van Roermond is zaterdag om gezondheidsredenen afgetreden. Dat is tegelijkertijd in Rome en Roermond bekendgemaakt.

Gijsen, die werd beschouwd als de meest behoudende van de Nederlandse bisschoppen, werd in januari 1972 tot bisschop van Roermond benoemd. Zijn benoeming riep veel protesten op, omdat de nieuwe bisschop gold als zeer behoudend. Kort voor zijn benoeming had hij in een Duits blad voor priesterkleding nog zware kritiek geoefend op het beleid van kardinaal Alfrink, de toenmalige voorzitter van de Nederlandse RK bisschoppenconferentie.

Gijsen lijdt sinds het begin van de jaren zeventig aan de ziekte van Crohn, een chronische ontsteking van de dunne en of dikke darm, waarvan de oorzaak niet bekend is. Gijsen volgt in verband daarmee een zeer streng dieet. Volgens het bisdom heeft Gijsen onlangs op grond van medisch onderzoek van zijn artsen te horen gekregen dat het medisch onverantwoord is nog langer door te gaan "in een werksituatie die gepaard gaat met voortdurende inspanningen en spanningen, zoals het bisschopsambt dat met zich brengt."

Gijsen heeft daarom paus Johannes Paulus II om zijn ontslag verzocht. Hij blijft beschikbaar voor een lichtere pastorale functie.

Binnen acht dagen zal het kathedraal kapittel, het hoogste adviesorgaan van het bisdom, een diocesaan administrator benoemen, die het bestuur van het bisdom waarneemt totdat de paus een opvolger heeft benoemd. De komende dagen neemt hulpbisschop A.M.H.A. Castermans de leiding van het bisdom waar.

Piratenschip Topaz gezonken

ORANJESTAD—Veertien mijl uit de kust van Aruba, in de nabijheid van Colombia, is het 55 jaar oude zeiljacht Topaz gezonken. Het 'piratenschip' werd sinds enige jaren door Pelican Watersport gebruikt om toeristen, tijdens de alcohol- en muziekrijke rondvaarten, Aruba vanuit zee te laten zien.

Topaz werd in 1938 in Denemarken gebouwd en werd in 1987 naar Aruba gebracht. Enige maanden geleden vertrok het jacht voor renovatie naar Venezuela. De vier bemanningsleden vertrokken uit Venezuela naar de Cayman Islands, maar onderweg kreeg het jacht problemen en maakte water.

Een in de nabijheid varende tanker ving de 'may-day' hulpkreet op en slaagde erin de bemanning veilig aan boord van de tanker te nemen. Het piratenschip kon niet meer gered worden.

De eigenaar van Topaz woont in Canada.

■ *HAUS IM EMNSTAL — Chantal Bournissen van Zwitserland heeft vrijdag de Wereld Beker in de Ski-Afdalingcompetities gewonnen. Zij registreerde een wereldtijd van 00:01.42.62 in Oostenrijk waar de wedstrijden worden gehouden. De tweede plaats werd ingenomen door Varvara Zelenskaya van Rusland, terwijl Sabine Ginther van Oostenrijk genoegen nam met de derde plaats. Op de foto: het moment dat Chantal Bournissen met grote snelheid naar beneden snelde.*

IAAF in tweede conflict

Atletiekbond stelt Reynolds ultimatum

JAKARTA — De Internationale Amateur Atletiek Federatie (IAAF) lijkt in een tweede, doch al lang slepende, conflict te zijn beland. Nu heeft de IAAF aan Butch Reynolds een ultimatum gesteld. De atleet krijgt een maand de tijd te stoppen met de gerechtelijke stappen tegen de de atletiekorganisatie. Hij dient bovendien binnen vier weken op te houden met het verspreiden van aantijgingen over wanbestuur van de mondiale atletiekbond.

Dat heeft algemeen secretaris Istvan Gyulai zaterdag bekend gemaakt in jakarta waar het college van de IAAF vergadert. De wereldrecordhouder op de 400 meter werd in 1990 wegens het gebruik van doping twee jaar geschorst. De atleet heeft de schorsing van het begin aangevochten. Eind vorig jaar veroordeelde een rechtbank in Ohio de IAAF tot het betalen van 50 miljoen gulden boete, zijnde smartegeld en compensatie voor inkomstenderving uit sponsoring en reclame.

"Het college eist van Reynolds zijn lasterlijke praatjes in te trekken en op te houden met gerechtelijke stappen tegen de IAAF. Hij wordt schriftelijk op de hoogte gesteld van het ultimatum. Indien hij zich niet houdt aan het ultimatum, zal de IAAF zich beraden over maatregelen, welke moet nog onderzocht worden", aldus Gyulai.

De schorsing van Reynolds liep op 31 december vorig jaar af. Sindsdien kan hij weer aan wedstrijden deelnemen. De atleet blijft echter onverdroten doorgaan met het bewijzen van zijn onschuld. De IAAF heeft de uitspraak van de Amerikaanse rechter naast zich neergelegd.

Reynolds noemde in de media de Commissie van Arbitrage, die hem schorste een frauduleus stelletje, dat liegt en bedriegt. Bovendien beschuldigde hij het laboratorium in Parijs waar zijn urinestalen werden onderzocht, incompetent.

Tennis-uitslagen

MELBOURNE — Australian Open gedoteerd met negen miljoen gulden. Mannenenkelspel-derde ronde: Edberg (Zwe/2)-Mansdorf (Isr) 6-3, 6-1, 1-6 en 7-6; Boetsch (Fra)-Volkov (Rus/16) 6-4, 6-4 en 6-2; Ferreira (Zaf/10)-Black (Zim) 6-2, 3-6, 6-1 en 7-6; Steven (Nze)-Olhovski (Rus) 6-3, 7-5, 3-6 en 6-3; Bergstrom (Zwe)-Simian (Fra) 6-0, 6-4 en 6-4; Fromberg (Aus)-Costa (Spa/12) 6-2, 7-6, 2-6 en 6-3; Washington (VS/13)-Stark (VS) 6-4, 6-7, 6-2 en 6-4; Sampras (VS/3)-Antonitsch (Oos) 7-6, 6-4 en 6-2;

Dames-enkelspel-derde ronde: Graf (Dui/2)-Porwik (Dui) 6-1, Porwik trekt zich wegens enkelblessure terug; Capriati (VS/7)-Zvereva (Wru) 7-5 en 7-5; Sanchez Vicario (Spa/4)-Zrubakova (Tsj) 6-1 en 6-3; Manuela Fragniere-Maleeva (Zwi/9)-Helgeson (VS) 6-2, 3-6 en 6-4; Katerina Maleeva (Bul/14)-Rittner (Dui) 6-1 en 6-1; Huber (Dui/11)-Gorrochategui (Arg) 6-2 en 7-5; Magdalena Maleeva (Bul/15)-Babel (Dui) 6-3 en 6-2; Mary-Joe Fernandez (VS/5)-Sawamatsu (Jap) 2-6, 6-3 en 6-1.

Heren-dubbelspel-tweede ronde: Bates/Schapers (Gbr/Ned)-Visser/Warder (Zaf/Aus/10) 4-6, 6-3 en 6-2; Eltingh/Haarhuis (Ned/13)-Borwick/Youl (Aus) 6-4 en 6-3; Briggs/Kronemann (VS)-Davids/Pimek (Ned/Bel/15) 5-7, 6-3 en 6-4.

Dames-dubbelspel-tweede ronde: Gorrochategui/Harvey-Wild (Arg/Vst)-Kiene/Oremans (Ned) 6-0, 3-6 en 6-1.

Bestrijding onmogelijk door burgeroorlog

Tienduizenden Sudanezen omgekomen door ziekte

NAIROBI - Een door vliegen overgebrachte ziekte heeft volgens de Verenigde Naties (VN) in het zuiden van Sudan wellicht 65.000 mensen het leven gekost. De ziekte Kala-Azar kan door een serie van dertig vrij kostbare injecties genezen worden, maar door de burgeroorlog konden de hulporganisaties eerder niet in het gebied doordringen, zo vertelde een woordvoerder van de VN vrijdag in Nairobi.

Vorige week bezocht een team van verschillende hulporganisaties voor het eerst sinds jaren het dorp Parayang, dat ligt in een afgelegen streek aan de Blauwe Nijl 830 kilometer ten zuiden van de hoofdstad Khartoum. Het gebied is meestal niet toegankelijk door de strijd tussen de zuidelijke verzetsbewegingen en de regeringstroepen. In Parayang leefden oorspronkelijk 85.000 mensen, maar volgens hulpfunctionarissen zijn er 65.000 mensen aan Kala-Azar gestorven.

Ekala-Azar, (letterlijk: De zwarte ziekte) of viscerale leishmaniasus, wordt verspreid door zandvliegen die in Acacia-bossen langs stromende rivieren voorkomen. "De symptomen lijken op aids. Het immuunsysteem wordt afgebroken en mensen sterven aan andere infecties", aldus een medische hulpwerker. De ziekte kenmerkt zich door koorts en gewichtsverlies. "Zij noemen het de dodelijke ziekte", aldus de hulpfunctionaris. "Hele families en dorpen zijn uitgeroeid, dat hebben wij met onze eigen ogen gezien".

Mulroney: Blijf beschikbaar

Ottawa - De Canadese premier Brian Mulroney blijft leider van de regerende Conservatieve Partij en is bereid het premierschap opnieuw voor vier jaar op zich te nemen. Zijn woordvoerder Mark Entwistle heeft dat vrijdag meegedeeld.

In Canada wordt al enige tijd gespeculeerd over het aftreden van Mulroney, die momenteel op vakantie in Florida is. In de opiniepeilingen doet de Conservatieve Partij het met twintig procent slecht; de oppositionele liberalen scoren met veertig procent twee keer zo hoog.

Weer problemen met chollers

ORANJESTAD — Opnieuw zijn er problemen met chollers. Een grote groep heeft nu onderdak gevonden in de ruïne van het voormalige Hotel Colombia in Oranjestad. Er werd politie assistentie gevraagd voor enige chollers die elkaar bedreigden, waarbij gebruik zou zijn gemaakt van een wapen.

Bij aankomst van de politie bleek dat de ruzie was ontstaan omdat een van de chollers er met een fiets vandoor ging. De politie zag dat een van de chollers een wapen in zijn hand had en sommeerde dit neer te gooien. Het bleek echter een speelgoedpistool te zijn.

De politie slaagde er vervolgens in de ruziemakende chollers tot orde te brengen. Zij trokken zich terug in het vervallen gebouw, dat eigendom van het land Aruba is, waar niets mee wordt gedaan en iedere dag meer vervalt evenals het daarvoor liggende woonhuis van de familie dr Eloy Arends. Zoals bekend werd dit complex 4 jaar geleden aangekocht en om 'politieke redenen' niet gebruikt, verbouwd noch verkocht.

Softballcursus van SEDREKO

WILLEMSTAD — De dienst voor Recreatie- en Sportzaken, SEDREKO, heeft softballster en Pinchingolo-werpster Roselyn Kinburn benaderd voor het geven van een softbalcursus. Deze vindt plaats in de wijk Suffisant en is bedoeld voor meisjes tussen de acht en zestien jaar. Deze activiteit is in het kader van het eilandelijke overheidsproject 'Sport in de Wijken'.

De cursus zal bestaan uit lessen en trainingen van softball. SEDREKO koos voor het sportveld van de marinekazerne te Suffisant voor het houden van deze softballcursus. De dagen waarop er lessen worden gegeven en trainingen gehouden zijn dinsdag en donderdag van 15.00 tot en met 17.00 uur. Voor meer informatie kunnen belangstellenden bellen met SEDREKO-medewerker Bakboord (614233).

Futre naar Benfica

LISSABON — Paolo Futre heeft een akkoord bereikt met Benfica over een contract voor vier jaar. Dat is vrijdagnacht door de Portugese televisie bekend gemaakt. Het transferbedrag dat de huidige club Atletico Madrid voor de international ontvangt, is niet geopenbaard. Volgens Spaanse bestuursleden schommelt het tussen de acht en elf miljoen gulden.

De aanvaller werd vorige week uit de Portugese selectie verwijderd omdat hij volgens bondscoach Queiroz niet naar behoren trainde en zich toch hebben misdragen. Portugal speelt volgende week tegen Malta een WK-kwalificatiewedstrijd.

De 26-jarige Futre begon in 1984 zijn loopbaan bij Sporting Lissabon. In 1987 veroverde hij met Porto de Europa Cup voor landskampioenen. In dat jaar werd hij gecontracteerd door Atletico Madrid. Hij heeft bij de Spaanse club nog een contract tot 1996.

De schuld van Diego Maradona

NAPELS — Diego Armando Maradona heeft een belastingschuld van bijna 33 miljoen gulden bij de Italiaanse fiscus. Dat berichtten de Italiaanse kranten zaterdag in hun edities. De schuld dateert uit de periode van 1985 tot en met 1990.

De omstreden Argentijn, die inmiddels voor het Spaanse Sevilla speelt, bouwde de gigantische schuld op in de zes jaar dat hij voor Napoli uitkwam. Het helft van het bedrag waarvoor de fiscus "pluisje" aanslaat bestaat uit navorderingen en boetes. Maradona reageerde niet op de aanmaningen die de Italiaanse belastingdienst hem tussen 1985 en 1990 stuurde.

Maradona is ervan uitgegaan dat Napoli zijn belasting zou betalen. De grillige vedette heeft nog geen commentaar geleverd op de zoveelste netelige situatie waarin hij geraakt is.

Damesploeg krijgt laatste kans in tafeltennis-liga

ZOETERMEER — Jan Vlieg, technisch directeur van de Nederlandse tafeltennisbond, heeft voor de laatste groepswedstrijd in de Europese Liga tegen Engeland zijn sterkste speelsters tot zijn beschikking. Bettine Vriesekoop, Mirjam Hooman en Emily Noor verschijnen dinsdag 26 januari in Grantham (Lincolnshire) achter de tafel.

Oranje heeft nog een kleine kans op de finale. Indien de Vlieg-brigade wint van Engeland en verliest concurrent Duitsland van Frankrijk dan wordt Nederland groepswinnaar. Beide landen delen op dit moment in groep-A de eerste plaats. Bij een gelijke eindstand is het onderlinge resultaat beslissend en dat is in het voordeel van Duitsland (4-3).

Bettine Vriesekoop heeft er sinds kort een bron van inkomsten bij. De Europees kampioene heeft met international Danny Heister, oud-international Frank Boute en veelvoudig Nederlands kampioen Bert van der Helm het OKI-topteam opgericht. Het viertal gaat in het land professionele demonstraties, trainingen en shows verzorgen.

EILANDGEBIED CURAÇAO

BESCHIKKING VERKEERSMAATREGELEN no. 02/1993

De Gezaghebber van het Eilandgebied Curaçao;

OVERWEGENDE

- dat zich in het wegdek van de voor het openbaar rij- en ander verkeer opengestelde verbindingsweg, gelegen tussen de Jan Noorduynweg en de ventweg ter hoogte van de filialen van enkele particuliere bankinstellingen, een rechtopstaande ijzeren buis bevindt;
- dat blijkens politiële ambtsberichten deze buis diverse sporen bevat van waarschijnlijk hiertegen geschampte voertuigen;
- dat blijkens deze berichten, mede als gevolg van de aanwezigheid van bedoelde buis, het niet mogelijk is de verbindingsweg vanaf de Jan Noorduynweg op te rijden, indien zich op de verbindingsweg reeds een ander voertuig, met het kennelijk voornemen de Jan Noorduynweg op te rijden, bevindt;
- dat het als gevolg van laatstomschreven situatie regelmatig voorkomt dat bestuurders van motorrijtuigen, komende uit de richting van de Weg naar Westpunt en gaande in de richting van Juan Hatoweg ter hoogte van meerbedoelde verbindingsweg uitsluitend door krachtig af te remmen aanrijdingen weten te voorkomen;
- dat het aldus, in het belang van de veiligheid op de weg en de vrijheid van het verkeer, noodzakelijk geboden is op de Jan Noorduynweg ter hoogte van meergenoemde verbindingsweg adequate verkeersmaatregelen te treffen;

GELET OP

de bepalingen van artikel 2 aanhef punt 5 onder a van de Wegenverkeersverordening Curaçao (A.B. 1957, no. 12);

BESCHIKT

1. dat op de Jan Noorduynweg ter hoogte van meergenoemde verbindingsweg een geslotenverklaring in beide richtingen voor het verkeer met alle voertuigen, rij- en trekdieren en vee wordt ingesteld;
2. dat deze beschikking verkeersmaatregel in werking treedt, zodra de onder punt 1 bedoelde verkeersborden en eventueel andere voorzieningen zijn aangebracht.

Curaçao, 22 januari 1993

De Gezaghebber, voornoemd,
E.R. Wilsoe.

KNVB-nota zorgt voor verdeeldheid

De Nederlandse Sport Federatie en de KNVB ruziën over aanpak racisme in het voetbal

ZEIST — Het maken van apengeluiden, het gooien met bananen en pinda's, het nabootsen van een sisgeluid refererend naar de vroegere concentratiekampen, Amsterdammers en de Ajax-voetballers uitmaken voor vieze joden. Dit zijn allemaal racistische uitingen waar groepen voetbal toeschouwers in Nederland zich schuldig aan maken als gekleurde voetballers in balbezit zijn. Na veel aandringen presenteerde de Nederlandse voetbalbond (KNVB) onlangs de nota 'Bestrijding van discrimininatie in Voetblstadions'. Deze nota blijkt echter nu de inzet van een conflict tussen De Nederlandse Sport Federatie (NSF) en de KNVB.

Ruud Gullit, Frank Rijkaard, Aron Winter, Stanley Menzo, Bryan Roy en andere gekleurde voetballers die in Nederland uitkomen in het betaald voetbal, hebben het een en ander meegemaakt of gezien. Zelfs Marco van Basten wordt in België, tijdens interlands of Europese confrontaties, uitgemaakt voor homosexueel door schreeuwende toeschouwers. Van clubbesturen en trainers kregen de getergde voetballers altijd het advies die 'onsportieve' toeschouwers volkomen te negeren.

Dat deden ze dan ook en nu lijkt dat discriminatie in het voetbal zelfs ingeburgerd is. Onlangs nog verklaarde dezelfde Van Basten, die in België ook plagend achtervolgd wordt, in Italië dat 'discriminatie bij het voetbal hoort'. Hij bedoelde echter niet dat het mag en dat er niets aan de hand is, maar de Italiaanse pers paste een verkeerde interpretatie aan zijn woorden.

In Nederland zijn gevallen bekend waar bij voorbeeld een voorzitter van een club in de eredivisie zich vermoedelijk discriminerend uitliet over bepaalde buitenlandse, gekleurde, voetballers die voor hem voetbalden. In de lagere afdelingen (amateurvoetbal) klagen de laatste jaren Surinaamse, Antilliaanse, Marokkaanse en Turkse jeugdige voetballers dat ze vaak en zelfs door voetballers van de tegenpartij racistische commentaren moeten aanhoren. Er is zelfs een geval bekend dat een Surinaamse vader van een geplagde voetballer een incident met beeld en geluid op de video vastlegde en later als bewijs aanvoerde.

PUBLIEKELIJK

Nadat de NSF al twee jaar geleden harder begon te werken om met beleidsplannen te komen om discriminatie in de Nederlandse sport tegen te gaan, ligt dezezelfde instantie overhoop met de KNVB. Bij de presentatie van de nota "Bestrijding van discriminatie in Voetbalstadions" door de voetbalbond, stond het initiatief echter op het tweede plan. Geheel onverwacht vlogen de opstellers van de nota, Jan Masman namens de KNVB en Jan Janssens namens de NSF, elkaar vrijdag bij de officiële presentatie publiekelijk in de haren.

Janssens opende de aanval: De NSF-vertegenwoordiger weigerde pontificaal achter de tafel plaats te nemen om samen met Masman de nota nader toe te lichten. "Deze nota is slechts een papieren tijger. De KNVB doet deze belangrijke materie af met veel mooie woorden, zonder daadwerkelijk in actie te komen.

Daarom haakt de NSF voorlopig af", lichtte Janssens zijn standpunt toe.

Uitgebreid verwoordde hij daarna waarom de NSF voorlopig niet eensgezind op wil trekken met de KNVB. Kernpunten daarbij zijn dat de voetbalbond nog geen geld en mankracht beschikbaar wil stellen, maar eerst op papier een begroting van de kosten van het uitvoeren van de plannen wil zien voordat financiële middelen op tafel komen. Janssens: "We praten al meer dan een jaar. Het wordt ook voor de KNVB tijd voor echte daden".

Jan Masman, binnen het (demissionaire) sectiebestuur betaald voetbal verantwoordelijk voor veiligheidszaken, reageerde furieus op de aanval van Janssens. "Zijn houding is hoogst onverantwoord. Ik heb daar geen goed woord voor over. Dit berokkent de zaak waarover het gaat alleen maar schade. Kennelijk is meneer Janssens belangrijker dan de materie zelf, het terugdringen van discriminatie", spuwde Masman zijn gal richting NSF.

ONJUIST

Volgens de KNVB-bestuurder, is het pertinent onjuist dat de KNVB geen geld en mankracht beschikbaar stelt. "We hebben een werkkrediet om lopende kosten te financieren. Daarnaast is toegezegd dat geld op tafel komt zodra we precies weten wat de plannen kosten. Dat geld komt echter pas beschikbaar zodra we de kosten hebben geïnventariseerd. Ook mankracht leveren we. Afgelopen maanden zijn namens de KNVB Van Wijk en Van Vlokhoven al intensief aan het werk geweest. Dat gaat ook komende tijd door", weersprak Masman de kritiek van Janssens.

De NSF-vertegenwoordiger was niet bepaald onder de indruk van Masman's verweer. Janssens: "Van Wijk en Van Vlokhoven hebben gewoon te weinig tijd. Die hebben het te druk met andere KNVB-zaken. De simpele waarheid is gewoon dat de voetbalbond ondanks alle mooie woorden bestrijding van discriminatie veel te laag op de prioriteitenlijst heeft staan. En daar protesteren wij tegen".

De nota zelf kwam door al het gekissebis nauwelijks aan de orde. Erg boeiend is de nota trouwens niet. In een plan van aanpak geeft de KNVB 23 actiepunten aan die ertoe moeten leiden dat het stadionpubliek wordt weerhouden van elke vorm van discriminerend gedrag. Binnen enkele weken hoopt de KNVB de plannen, inclusief het financiële plaatje, nader uit te werken en kan worden begonnen met een anti-discriminatie-campagne. Spelers en trainers uit het betaalde voetbal vervullen daarbij een centrale rol.

Tot grote droefenis van de NSF vormt de WK-kwalificatie interland Nederland vs Turkije op 24 februari in Rotterdam niet de officiele start van de publiekscampagne. Janssens: "Een gemiste kans. Het Oranjelegioen bestaat uit carnavalssupporters. Een tegenactie is hoogst onwaarschijnlijk. Juist voor de Turkse gemeenschap, de grootste minderheid in ons land, zou het beginnen van de campagne bij die wedstrijd een hart onder de riem zijn". Niet alleen Turkse voetballers maar ook de toeschouwers worden namelijk tijdens internationale partijen in Nederland voor van alles uitgemaakt.

Masman was het ook daar niet met de NSF eens. "Daar beginnen staat gelijk met de kat op het spek binden", meent Masman. "Los daarvan zouden we een speciale groep, in dit geval de Turken, etiketteren. Daarom hebben we er bewust van afgezien de campagne dan te starten. Natuurlijk nemen we in overleg met de burgemeester van Rotterdam allerlei voorzorgsmaatregelen om escalatie te voorkomen, maar dat staat volkomen los van deze nota".

CENTRAAL

In de nota kondigt de KNVB een beleid aan waarbij zowel het voorkomen als het bestrijden van discriminatie centraal staat. Het accent daarbij ligt vooralsnog sterk op het voorkomen van discriminatie. De KNVB durft het nog niet aan drastische maatregelen aan te kondigen. Weliswaar worden spelers, trainers, scheidsrechters, clubs en supportersverenigingen aangespoord mee te helpen discriminatie te bestrijden, maar rigoureus ingrijpen zodra supporters zich toch schuldig maken aan discriminatie wijst de KNVB voorlopig nog van de hand.

De voetbalbond houdt echter nadrukkelijk de mogelijkheid open stadionvakken te ontruimen of wedstrijden zonder publiek te laten spelen indien het actieplan niet tot resultaten leidt. "Maar dat zal slechts bij hoge uitzondering gebeuren", zegt Masman. "Anders loop je het risico dat supporters extra worden gemotiveerd om er een spelletje van te maken om zich dusdanig te misdragen dat een wedstrijd wordt gestaakt".

De KNVB dringt er verder op aan dat politie, justitie en clubs mankracht beschikbaar stellen verbaal geweld in de stadions in te dammen. Daarbij moet de aandacht vooral worden geconcentreerd op de aanstichters. In dat kader bepleit de KNVB te experimenteren met de toepassing van moderne technische middelen om uit de massa individuele uitingen van supporters te registreren.

Uitslagen basketbal

NEW YORK - Nba-profcompetitie: Charlotte Hornets-Chicago Bulls 105-97, New York Knicks-Philadelphia 76ers 109-91, Phoenix Suns-Washington Bullets 122-115, Utah Jazz-Los Angeles Lakers 98-94, San Antonio Spurs-Detroit Pistons 123-109, Atlanta Hawks-New Jersey Nets 102-91, Miami Heat-Orlando Magic 110-104, Seattle Supersonics-Golden State Warriors 118-114, Cleveland Cavaliers-Los Angeles Clippers 100-92, Portland Trail Blazers-Sacramento Kings 135-127.

AGENDA SPORT

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
(zwembad)
open van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

PISINA BENNIE LEITO
(Gouverneur Van Slobbeweg z/n, Rif)
open voor publiek-zwemmen (toegang kinderen t/m 14 jaar één gulden en volwassenen twee gulden): vrijdag van 20.00-22.30 uur; zaterdag van 14.00-17.00/20.00-22.00 uur en zondag van 12.00-17.00 uur.

SENTRO DI BARRIO JANWE
(dammen)
elke donderdag van 15.00-18.00 uur damles en -training voor de jeugd vanaf acht tot achttien jaar.
(Schaakvereniging Janwé)
elke zaterdag van 09.00-12.00 uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf zeven tot 23 jaar.

DAMACOR BOWLING CLUB
(Chuchubiweg)
openingstijden: maandag t/m donderdag van 17.00-02.00 uur; vrijdag en zaterdag van 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag vanaf 13.00 uur.

RUST & BURGH
(Schaakvereniging Curaçao)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

****

ZONDAG
ATLETIEK
(Road Runners Club Kòrsou)
07.00 uur start 10-km loopwedstrijd bij Sentro Deportivo Kòrsou.

****

Dreiging boycot groter

IAAF weigert atleten prijzengeld te geven

JAKARTA — Er is nog geen zicht voor een oplossing in het conflict tussen de Internationale Amateur Atletiek Federatie (IAAF) en een groep Amerikaanse atleten. De IAAF heeft vrijdag de eis van de atleten om prijzengeld uit te keren bij wereldkampioenschappen verworpen. Daarmee is de dreiging van een boycot door de toppers eerder toegenomen dan afgewend.

Secretaris Istvan Gyulai zei na afloop van een IAAF-bestuursvergadering in de Indonesische hoofdstad Jakarta te hopen dat het zo'n vaart niet zal lopen. Het bestuur deed wel een handreiking naar de atleten. De IAAF stelt voor drie jaar bijna vijftien miljoen gulden ter beschikking aan de nationale bonden.

Officieel is dat bedrag om de uitzending van atleten naar grote toernooien te bekostigen, maar de bonden mogen prijswinnaars belonen met dat geld. Uit dat fonds krijgen bonden 1800 gulden voor elke atleet die is ingeschreven bij wk's voor senioren en 2700 gulden voor deelnemers aan junioren-wk's. Die bedragen komen bovenop de reis- en verblijfkosten.

"Als de bonden denken dat ze dat geld het beste kunnen besteden door medaille-winnaars te belonen, dan moeten ze dat doen. Maar het principe van door de IAAF aangeboden prijzengeld is verworpen", aldus de Hongaar Gyulay. "Wij houden vast aan traditionele idealen". Het IAAF-bestuur weet zich gesteund door IOC-voorzitter Samaranch, die vreest dat de atleten als volgende stap geld zullen vragen voor hun prestaties tijdens de Olympische Spelen. Met de regeling verplaatst de IAAF de problematiek in feite naar de nationale bonden.

Het is de vraag of de toppers en hun managers genoegen nemen met 'het compromis' van de IAAF. Manager Brad Hunt verklaarde al dat de door hem begeleide Olympische kampioenen Mike Conley, Michael Johnson en Gwen Torrence het WK-Indoor in Toronto aan zich voorbij zullen laten gaan, als de IAAF de eis tot het uitbetalen van prijzengeld zou afwijzen. Wereldrecordhouder ver-springen Mike Conley heeft zelfs al gedreigd met een boycot van het WK in de open lucht in Stuttgart.

Joe Douglas, de manager van de Santa Monica Track Club (met Carl Lewis), zei dat zijn atleten in ieder geval verstek laten gaan tijdens het WK-Indoor en dat IAAF-voorzitter Nebiolo de fout maakt de boycot-dreiging niet serieus te nemen. De Italiaan noemde die enkele dagen voor de vergadering belachelijk en komisch. Douglas toen: "Als hij zijn houding niet verandert, zouden de wereldkampioenschappen in Stuttgart wel eens veel minder succesvol kunnen zijn dan hij zou willen".

Volgens de ideeën van de toppers dienen de eerste acht bij een wk een premie te ontvangen. De winnaar ongeveer 180.000 gulden. De atleten vinden hun eis terecht, mede omdat de IAAF alleen aan televisierechten van de Europese uitzendorganisatie EBU 170 miljoen gulden binnenhaalde voor vier jaar.

In dames- en heren enkelspel

Jan Siemerink en Miriam Oremans in de derde ronde uitgeschakeld

MELBOURNE — Jan Siemerink en Miriam Oremans hebben de laatste zestien net niet gehaald. Deze twee laatste Nederlandse vertegenwoordigers in het enkelspel van de tien, die vier dagen eerder aan de Australian Open in Melbourne waren begonnen, mochten vrijdag alleen maar aan een plaatsje bij de laatste zestien ruiken. Het duo was op het Rebound Ace van het weer warme Flinders Park het maximale aantal sets in touw, maar verloor de 'landenwedstrijd' tegen Spanje met 0-2.

Siemerink won in bijna vier uur slechts een game minder dan Sergi Bruguera (6-7, 6-4, 3-6, 6-3 en 7-9). Oremans beukte wel onvervaard op de wandelende tennismuur, die Conchita Martinez heet, maar kreeg die niet omver: 3-6, 6-4 en 4-6. Nederlagen tegen beschermde spelers (vijftiende en zesde), dat wel, maar met een onbevredigende nasmaak. Winst zou Siemerink een publicitair interessante partij op het centre court tegen titelverdediger Jim Courier hebben gebracht.

Zo is Melbourne een herhaling geworden van Wimbledon vorig jaar, waar ook geen Nederlander de derde ronde ontsteeg. De andere *Grand Slams* van 1992 brachten uitschieters met Krajicek in de halve finales van de Open Australian en Manon Bollegraf bij de laatste acht van Parijs. Op Flushing Meadow haalde alleen Krajicek de achtste finales.

Frits Don mag Jan Siemerink graag vergelijken met Stefan Edberg. "De persoonlijkheden hebben dezelfde structuur", aldus de coach uit Wateringen, die sinds het voorjaar van 1992, toen Rohan Goetzke alleen met Krajicek verder ging, weer aan Jan met het gouden linkerhandje is gaan sleutelen. Om hem behoedzaam terug te brengen naar de tijd, dat hij 24ste stond op de wereldranglijst. Dat was eind oktober 1991. Daarna is Siemerink afgegleden naar een plek rond de vijftig en zag hij zijn vriend Krajicek met raketsnelheid voorbij flitsen.

Don heeft in Melbourne alle gelegenheid de overeenkomsten tussen de aimabele Rijnsburger en de ongecompliceerde Scandinaviër uit te diepen. Het duo heeft elkaar gevonden in het dubbelspel. De Brit Tony Pickard, langjarig coach van Edberg: "Daar is helemaal niks geheimzinnigs aan. Stefan had geen partner en Jan ook niet. Zodoende. Daar hoeft niks achter gezocht te worden". Het was bijna aandoenlijk te zien hoe het populaire blonde duo vrijdagmiddag het sterke koppel Connell/Galbraith terecht stelde. Don was niet bij Pickard weg te slaan en nam alles op video op voor het nageslacht.

"Er wordt wel beweerd dat Siemerink geen *killer* is", aldus Don. "Dat is hij ook niet. Hij kan nog altijd intens genieten van een subtiel balletje. Dat artistieke beheerst hij als geen ander. Maar wat is een *killer* eigenlijk? Iemand, die de boel kan afmaken. Dat kon Jan vandaag niet, nee. Maar vind je het gek. Door die rottige buikloop van hem is de hele voorbereiding in de soep gevallen. Dan is de scherpte er wel van af. En dan toch nog zo spelen. Als een leeuw was-ie. Ik neem mijn petje voor hem af".

"Voor mij als coach was het een zenuwenwedstrijd. Het begon al met een bespanning, die met die warmte niet meer deugde. En steeds keek hij tegen die frustrerende achterstand aan. Toch knokte hij tot hij erbij neer viel. Het bewijs is geleverd dat de fundering staat bij Siemerink. Nu gaan we het gebouw optrekken. Hoe lang dat duurt? O, misschien wel twee jaar. Maar dat geeft niet".

Ook Stanley Franker sprak zijn bewondering voor Siemerink uit. "Hij kan trots zijn op zichzelf dat hij zich zo heeft verweerd", aldus de directeur sportief van de KNLTB. "Door louter pech verliest hij. Met een stom netballetje. Dit moet hoe dan ook een stimulans voor hem zijn om weer terug te komen op zijn oude plek. Ik denk dat zijn terugval tijdelijk is geweest. Het is verklaarbaar. Als je zo omhoog komt speel je ook tegen dertig andere spelers en coaches op de tribunes. Die scherpen hun wapens. Dan ga je na een half jaar ineens verliezen. De kunst is daar weer bovenuit te komen".

Voor de 20-jarige Oremans, inmiddels de tophonderd binnengedrongen, was het bewijs weer geleverd dat ze niet bang hoeft te zijn voor speelsters uit de subtop. "Het verschil is echt minimaal", constateerde de aanvallend ingestelde slagersdochter uit het Brabantse Berlicum. "Ik had eerder deze maand in Brisbane al een set van Martinez gewonnen. En Rottier deed hier hetzelfde. Jammer, dat ik in de eerste set zo nerveus was. Een Grand Slam is toch wat anders dan zomaar een toernooi. Nu kwam ik laat in de wedstrijd. De foutjes in de derde set deden me de das om".

Hoogoven Schaaktoernooi

Anatoli Karpov plaatst zich voor halve finale

WIJK AAN ZEE — Drie schakers hebben zich inmiddels geplaats voor de halve finale van de Hoogoven's Chessmatches. Deze zijn de Russen Karpov en Salov alsmede de Spanjaard Illescas. Oll en Sjirov eindigden na twee partijen gelijk en spelen vandaag (zaterdag) een barrage.

Oud-wereldkampioen Karpov had weinig moeite zich te ontdoen van Nunn. De Rus speelde verrassend Frans, een opening die meestal niet op zijn repertoire voorkomt. Nunns positie in het middenspel zag er veelbeloverd uit, maar Karpov schoof de stukken snel en troefde Nunn af met de sterke zet 29...La5. Nunn bood op de 30ste zet remise aan, hetgeen voor Karpov de zege betekende. Hij had de eerste partij gewonnen.

De wedstrijd tussen Lobron en Salov kreeg een abrupt einde. In een stelling met mogelijkheden voor beiden blunderde de Duitser, waarna hij direct kon opgeven. Salov was ook in eerste wedstrijd beter en treft Karpov in de halve eindstrijd.

Illescas versloeg Hodgson voor de tweede keer en is vrij in de eerste ronde van de halve finale. Zijn toekomstige tegenstander is nog niet bekend, maar die komt uit de extra ontmoeting tussen Oll-Sjirov. Na de zege van Oll uit Estland op donderdag, ging de winst vrijdag naar Sjirov uit Letland. Oll was ongelukkig met zijn zet 16...A5. Hij offerde het halve bord en moest later concluderen dat het bedoelde mat er niet was. Integendeel, hij werd zelf mat gezet.

In het Open Toernooi, een klasse lager, deed John van der Wiel van zich spreken. Hij won in een mooie aanvalspartij, met zwart, van Sokolov en plaatst zich voor de gedeelde tweede plaats.

Australian Open

Garner en Jones halen kwartfinales Melbourne

MELBOURNE — In internationale tennistoernooien zijn spelers die een langere weg moeten afleggen dan anderen. Met andere woorden: ze moeten meer wedstrijden afwerken dan hun hoger geplaatste tegenstanders. Twee van die spelers hebben tijdens de Australian Open in Melbourne de laatste zestien bij de mannen bereikt. De Amerikanen Chris Garner en Kelly Jones wonnen in de derde ronde van hun hoger ingeschaalde landgenoten, respectievelijk Todd Witsken en David Wheaton.

Een ronde eerder bedwong Witsken de Nederlander Richard Krajicek, terwijl Wheaton zijn landgenoot Michael Chang uitschakelde. Jones, beter bekend als dubbelaar met Rick Leach, lachte na afloop breeduit. "Ik heb de laatste jaren zo weinig *singles* gespeeld, dat ik volkomen ontspannen het toernooi ben ingegaan. De kwalificatierondes gaven me het nodige wedstrijdritme. Ik wist pas laat dat ik tegen Wheaton moest. Daar had ik me helemaal niet druk over gemaakt. Wie is eigenlijk mijn volgende tegenstander? Forget? Dat zal niet meevallen".

Jones, slechts 447ste van de wereld, had in de eerste set, die hij met 0-6 verloor, veel last van de luidruchtige fans van Wheaton, die vierhonderd plaatsen hoger op de computerlijst staat. Op een gegeven moment gooide hij zelfs een glas water naar een meisje, dat achter hem in zijn oor schreeuwde. "Ik kon er niet meer tegen. Het was om gestoord van te worden. Gelukkig ging het daarna beter". Hij won de volgende sets met spelend gemak: 6-3, 6-4 en 6-2.

Garner moest na de zege op Witsken (6-1, 6-1, 4-6, 4-6 en 6-4) voor een onderzoek naar een ziekenhuis worden gebracht. Hij kreeg steeds meer last van maagkrampen tijdens de eerste vijfsetter, die hij in zijn tot nu toe onopvallende loopbaan speelde.

Twee geplaatste spelers moesten het zaterdag in Flinders Park ontgelden. De als twaafde gerangschikte Spanjaard Carlos Costa verloor van de enige nog overgebleven Australiër Richard Fromberg (2-6, 6-7, 6-2 en 3-6) en nummer zestien, de Rus Alexander Volkov, had niets in te brengen tegen de Fransman Arnaud Boetsch: 4-6, 4-6 en 2-6.

Bij de dames stond Steffi Graf slechts een set op het centre court. Toen ze die simpel had gewonnen (6-1) ging haar Duitse landgenote Claudia Porwik in de eerste game van de tweede set door haar enkel. Bij de laatste zestien zitten nog drie Maleeva's. Van Magdalena, Katerina en Manuela kan er maar een in de finale komen omdat het trio in de onderste helft van het schema is ingedeeld.

*****

Voetbal, LONDEN — Middenvelder David Platt van Juventus hoopt binnen tien dagen zijn [redacted] maken [redacted] De Engelse [redacted] ontbrak sinds november. Een maand later onderging hij een kraakbeen-operatie.

Vervolg van pag. 1

stad Knin, waar etnische Serviërs in de meerderheid zijn. Zij riepen er eenzijdig de onafhankelijke republiek Krajina uit en hebben een jaar na een door de VN gerealiseerde wapenstilstand het gebied nog steeds in handen.

De aanval komt niet geheel onverwacht. Zagreb liet al eerder blijken zijn geduld kwijt te raken, omdat de VN-blauwhelmen er niet in slaagden de in de UNPA's aanwezige Serviërs te ontwapenen. De "Servische" gebieden konden daardoor niet weer onder Kroatische soevereiniteit worden gebracht. Bovendien kunnen de Kroatische vluchtelingen die tijdens de oorlog waren verdreven niet terugkeren.

De regering van Kroatië liet via de radio weten dat de actie was bedoeld "om het gebied rond de verwoeste brug bij Maslenicka uit te breiden en veilig te stellen". De arbeiders die binnenkort aan het herstel van de brug gaan werken moeten volgens Zagreb worden beschermd. Waarnemers menen echter dat de Kroaten het economisch belangrijke gebied aan de kust willen heroveren.

VN INGELICHT

De Kroatische autoriteiten zeggen dat de VN-manschappen over de operatie waren ingelicht. Boyd deelde mee dat Satish Nambiar, de bevelhebber van de VN-vredesmacht in het voormalige Joegoslavië, VN-topman Boutros Boutros-Ghali had ingelicht over de aanval. De Kroatische president Franjo Tudjman stelde Nambiar vrijdagavond persoonlijk op de hoogte over het verloop van het offensief. Nambiar zei er bij Tudjman op aan te hebben gedrongen zijn eenheden terug te trekken achter de bestandslijn om te voorkomen dat de vredesinspanningen van een jaar te niet worden gedaan.

Het Joegoslavische persbureau Tanjug berichtte dat de Joegoslavische president Dobrica Cosic bij de VN-vredesraad protest heeft aangetekend. Cosic zei in een brief aan de vredesraad dat zijn republiek Joegoslavië (Servië en Montenegro) "het recht en de plicht heeft het Servische volk te beschermen als Unprofor dat niet doet". De vredesraad zei de acties te betreuren en riep de Kroaten op zich direct terug te trekken.

HOOP OP VREDE

De hernieuwde gevechten in Kroatië zullen de nieuwe gespreksronde in Genève over het naburige Bosnië bemoeilijken. De internationale bemiddelaars Cyrus Vance en Lord Owen proberen hier vrede te bewerkstelligen tussen Serviërs, Moslims en Kroaten. Hoop op vrede nam woensdag enigszins toe toen de Bosnische Serviërs instemden met het plan Bosnië te verdelen in tien autonome provincies.

Ondanks deze toezegging gingen de gevechten tussen de bevolkingsgroepen in Bosnië door en laaiden ze op in gebieden waar het al weken rustig was geweest. Zo hervatten de Serviërs aan de vooravond van het vredesoverleg in Genève na een gevechtspauze van vijftig dagen hun aanval op de stad Mostar in Bosnië die in handen is van Kroaten. In de al negen maanden belegerde Bosnische hoofdstad Sarajevo namen Serviërs stellingen van de Moslims onder vuur. In de noordelijke Savavallei bestookten Servische eenheden opnieuw de stad Gradacac.

INGEBROKEN

Volgens de politieke leider van Krajina, Goran Hadzic, kan een antwoord niet uitblijven op deze gewapende agressie. De Serviërs hebben ondertussen ingebroken in opslagplaatsen van de VN om hun zware wapens weer terug te pakken die daar lagen opgeslagen, zo deelde Nambiar mee. Het ministerie van Buitenlandse zaken van de zelfuitgeroepen republiek zou om bijstand hebben gevraagd van het leger van klein-Joegoslavië. De bevolking uit de dorpen vlak bij de frontlinie zou inmiddels op de vlucht zijn geslagen.

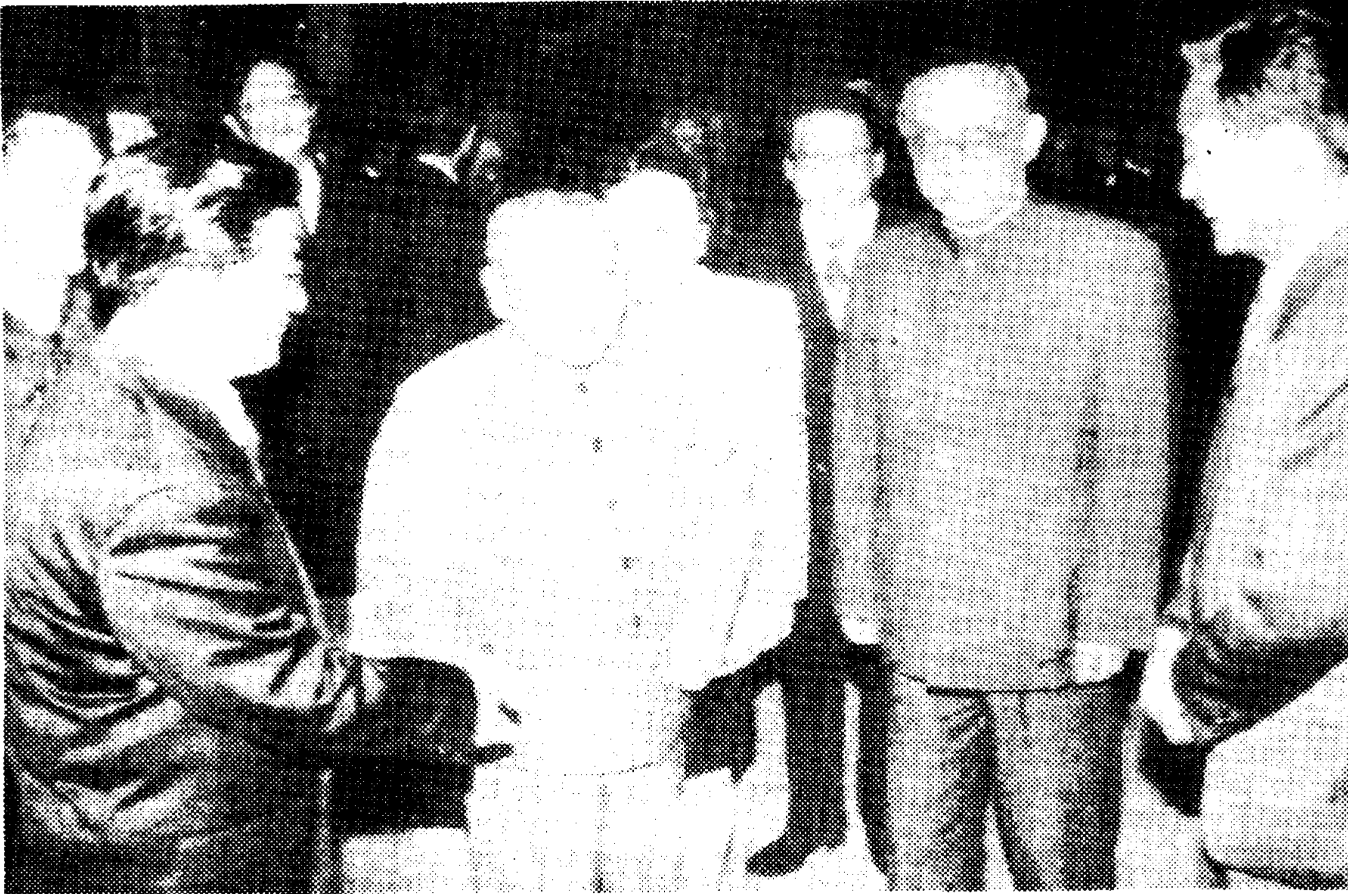
Doden bij nood-weer Schotland

LONDEN - Bij een storm in Schotland zijn in de nacht van donderdag op vrijdag zeker drie mensen om het leven gekomen, zo meldden reddingswerkers.

Een man werd door de wind van een dak geblazen dat hij wilde repareren. Een ander werd door rondvliegende dakpannen dodelijk getroffen en een derde kwam om het leven doordat een boom op zijn auto viel. De wind raasde met een snelheid van 140 kilometer per uur over Schotland en hield vooral huis rond Glasgow. In Noord-Engeland werden vrachtwagens omgeblazen en bomen uit de grond gerukt. De storm luwde pas in de loop van de ochtend.

Het Amerikaanse automobielconcern Chrysler heeft zijn verkoop in het buitenland vorig jaar flink vergroot tot 112.175 wagens. De export vanuit de VS groeide met 19 procent tot 86.398 stuks en bovendien werden 225.777 auto's verkocht uit assemblagefabrieken in China, Egypte en Venezuela.

Deng viert Nieuwjaar

■ *SHANGHAI - De bejaarde Chinese leider Deng Xiaoping (midden) verscheen vrijdag in het openbaar wat op zich iets zeldzaams is, en wel ter gelegenheid van het Chinese Nieuwjaar. De 88-jarige Deng ging met andere communistische leiders naar het jaarlijkse Lentefestival. (AFP-satellietfoto)*

Griekse boycot Deense producten

ATHENE - De Griekse consumentenbond heeft vrijdag opgeroepen tot een boycot van alle Deense produkten. Dit uit protest tegen de verklaringen van de Deense minister van Buitenlandse Zaken, Uffe Ellemann-Jensen, over Macedonië. Deze noemde de Griekse positie in de kwestie Macedonië "onredelijk" en "schandelijk". Donderdag diende de Griekse regering bij Denemarken reeds een protest in wegens de uitspraken van de minister.

Akkoord in Natal over tegengaan van geweld

DURBAN - In de Zuidafrikaanse provincie Natal is woensdagvond tijdens een top van de lokale politieke organisaties een aantal belangrijke overeenkomsten gesloten om het geweld in de provincie te beteugelen, zei een van de deelnemers.

C. Pretorius, de voorzitter van het regionale vredescomité waarin alle partijen verenigd zijn, zei dat de partijen hebben besloten met onmiddellijke ingang raadsmannen te benoemen bij wie burgers klachten kunnen indienen over de politie. Ook komt er een programma om getuigen van geweld te beschermen tegen vergeldingsacties van de daders.

Aan de vergadering waarin de akkoorden werden gesloten deden tachtig politieke leiders uit de provincie mee.

Deng, weer in het openbaar verschenen:

Kans op hervormingen niet laten voorbijgaan

BEIJING - China's sterke man Deng Xiaoping (88) is vrijdag voor het eerst sinds oktober weer op televisie verschenen. De hoogbejaarde leider die in Shanghai sprak ter gelegenheid van het Chinese Nieuwjaar zaterdag, riep zijn landgenoten op de kans om economische hervormingen door te voeren niet verloren te laten gaan.

Deng maakte een fittere indruk dan tijdens zijn vorige tv-optreden op 19 oktober tijdens het veertiende partijcongres. Bij zijn bezoek aan de afgevaardigden leek hij oud en breekbaar. De Chinese leider die officieel geen enkele functie meer bekleedt, feliciteerde toen de deelnemers aan de partijvergadering die zijn ideeën steunden om in China een "socialistische" markteconomie in te voeren.

De beelden van Deng vormden het laatste onderwerp van het Chinese tv-journaal en toonden de in een grijs Mao-pak gestoken leider terwijl hij wandelde, in zijn handen klapte en op behoorlijk krachtige wijze sprak. Hoewel zijn linkerhand voortdurend beefde leken zijn blikken alert. Zijn dochter Rong Deng, zijn naaste medewerkster, stond, zoals gebruikelijk, vlak bij hem. Deng zei dat China niet bang moet zijn fouten te maken bij de invoering van zijn hervormingen.

President Aristide over Haïti:

Duizenden waarnemers mensenrechten nodig

WASHINGTON - De in september 1991 door een militaire junta afgezette Haïtiaanse president Jean-Bertrand Aristide heeft vrijdag in Washington gepleit voor de stationnering van een grote internationale waarnemersmacht in Haïti. Aristide noemde geen concreet getal, maar sprak de voorkeur uit voor enkele duizenden waarnemers.

De Argentijnse (speciale) VN-afgezant Dante Caputo zei donderdag dat de Verenigde Naties (VN) de laatste hand leggen aan een plan om waarnemers naar Haïti te sturen die moeten toezien op de naleving van de mensenrechten. De waarnemers zullen vermoedelijk eind deze maand op het armste eiland van het Westelijk halfrond arriveren. Hun komst moet een eerste stap zijn op weg naar de terugkeer van Aristide.

De Organisatie voor Amerikaanse eenheid (OAE) noemde deze week een aantal van vierhonderd VN- en OAS-waarnemers. Maar Aristide zei dat veel meer waarnemers nodig zijn om, zoals hij het uitdrukte, een eind te maken aan de talrijke moorden en schendingen van mensenrechten in veraf gelegen bergachtige gebieden. Over de lokale politie zei hij: "Ze doden wanneer ze willen. Ze arresteren op de manier zoals zij dat willen."

BEZOEK JACKSON

Volgens Aristide kunnen onderhandelingen over zijn terugkeer beginnen als het geweld in Haïti stopt en de internationale waarnemers daarover garanties krijgen. Zijn adviseur Michael Barnes, een voormalig Amerikaans congreslid, sprak zich nog duidelijker uit: "Het is geen kwestie van onderhandelingen. Het leger moet begrijpen dat het toestaat dat de democratie wordt hersteld of dat de sancties zo worden toegepast dat de militairen niet meer kunnen functioneren."

De Amerikaanse dominee Jesse Jackson pleitte vrijdag in de Haïtiaanse hoofdstad Port-au-Prince voor de terugkeer van Aristide en het herstel van de democratie. Tijdens zijn twee dagen durend bezoek wil Jackson praten met militairen en met kerk- en vakbondsleiders. De negerleider zei een bijdrage te willen leveren aan de geweldloze oplossing van de crisis in Haïti en de terugkeer van de democratie op het Caribische eiland.

AGENDA BONAIRE

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

* * * * * * * * *

LANDFILL TE LAGOEN
open van maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur; zondag gesloten

* * * * * * * * *

OPENBARE BIBLIOTHEEK
openingstijden voor het publiek:
maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur, dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/14.00-20.00 uur, zaterdag van 10.00-12.00 uur
openingstijden voor lezers:
woensdag van 14.00-19.00 uur

* * * * * * * * *

POSTSLUITING
maandag t.m. vrijdag aangetekende stukken om 15.30 uur, gewone stukken om 16.30 uur

* * * * * * * * *

SERVICE CLUBS
Lions: informatie H. van Bommel, tel. 8896
Rotary: woensdag 12.00 uur - Restaurant Beefeater

* * * * * * * * *

GALERIA DI ARTE BONAIRE
(Kaya Grandi 70)
openingstijden: maandag t/m vrijdag van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur

* * * * * * * * *

POLITIECLUB
(Weg naar Willemstoren)
open op vrijdag van 20.00-24.00 uur; zaterdag van 12.00-24.00 uur

* * * * * * * * *

SLACHTHUIS LVV
(tel. 4393)
open van maandag t/m vrijdag van 06.00-14.30 uur. In verband met planning van te voren aantal slachtdieren bij keurmeester melden

* * * * * * * * *

DIERENARTS
(Kaya Karibe, Nort di Saliña)
spreekuren maandag, woensdag en vrijdag van 13.30-14.30 uur. Voor **spoedgevallen** gelieve tel. 4255 te bellen

STICHTING DIERENASIEL BONAIRE
Bonaire Animal Shelter Foundation
(Lagunweg 26. Tel.: 4989)
openingstijden maandag t/m zaterdag van 08.00-12.00/15.00-17.00 uur

* * * * * * * * *

KLACHTEN(BEZORGING)
Shon Ma Carolina, Bld. J. Abraham 15, tel. 8204 (na 18.00 uur tel. 8342)

* * * * * * * * *

Vergaderingen over promotie van Bonaire

KRALENDIJK — Gedeputeerde Ramoncito Booi van Toerisme en TCB-directeur Pieters hebben afgelopen week in Miami gesproken met het pr-bureau Tinsley. Dit bureau zal Bonaire in de Verenigde Staten promoten met materiaal dat vooral is gericht op het 'dive-plusprogramma' van de Tourism Corporation Bonaire.

Beide heren spraken ook met de ALM-vertegenwoordiger voor de Verenigde Staten, Sam Kaluf. De ALM maakt een integrerend onderdeel uit van de promotieplannen van Bonaire. Volgens Pieters was het gesprek met Kaluf zeer positief. De TCB verwacht een goede medewerking van de ALM in de VS bij haar promotieplannen.

Kardinaal Simonis op Bonare

KRALENDIJK — Vanmorgen zijn de Nederlandse aartsbisschop kardinaal Simonis en zijn secretaris pastoor Winkel op Bonaire gearriveerd. Samen met de pastoor van Kralendijk, Daniël Szpila, en de overste van de fraters op Bonaire, Candidus, legden zij een beleefdheidsbezoek af aan gezaghebber mr. Frits Goedgedrag. Zondag zal Simonis een mis celebreren in de Sint-Bernarduskerk. Dinsdag vertrekt de aartsbisschop naar Aruba.

Resultaten criminaliteits-onderzoek bekend

KRALENDIJK — Vrijdagmiddag heeft minister van Justitie, mr. S.F.C. Römer, de uitkomsten bekendgemaakt van een wetenschappelijk onderzoek naar de criminaliteit op de Nederlandse Antillen. Het onderzoek is uitgevoerd door het Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatiecentrum.

In de ochtenduren sprak de minister met het Bestuurscollege over haar beleid voor dit jaar. 's Middags ontmoette zij instanties die betrokken zijn bij de gevolgen van criminaliteit in de gemeenschap.

Troepen naar grens Tadzjikistan-Afghanistan

Zeven van tien GOS-leden teken statuut

MINSK - Zeven van de tien lidstaten van het Gemenebest van onafhankelijke staten (GOS) hebben vrijdag het GOS-statuut over nauwere samenwerking ondertekend.

Dat heeft de Russische president Boris Jeltsin bekend gemaakt na afloop van de achtste GOS-top in de Witrussische hoofdstad Minsk. Oekraine weigerde het statuut te onderschrijven, maar ondertekende wel een gezamenlijke verklaring waarin alle tien leden zich uitspreken voor een economisch akkoord.

De Russische president Boris Jeltsin moemde de uitkomst voor alle partijen aanvaardbaar. Dat sommige leden het statuut niet ondertekenen betekent niet dat zij uit het GOS stappen, beklemtoonde de Oekraïnse president Leonid Kravtsjoek. "Het GOS werkt en alle leden werken eraan om het te verbeteren. De negende GOS-top moet op 30 april in de Armeense hoofdstad Jerevan plaatsvinden.

De staatshoofden van het GOS besloten in Minsk vijf bataljons van vijfhonderd man elk naar Tadzjikistan te sturen om de toestand nabij de grens met Afghanistan te stabiliseren, zo meldde de centrale tv-omroep. De conservatieve communisten, die na een maandenlange burgeroorlog de macht in Tadzjikistan hebben heroverd, beschuldigden de islamitisch-democratische oppositie ervan strijders in Afghanistan te trainen.

Verkiezingskandidaat in Peru vermoord

LIMA - Voor de tiende keer in minder dan een maand tijd is een kandidaat die meedoet aan de gemeenteraadsverkiezingen in Peru vermoord. De politie deelde mee dat de aanslag vermoedelijk het werk is van de Maoistische terreurbeweging Sendero Luminoso (Lichtend pad).

Felix Santiago Gonzales, kandidaat voor het burgemeestersambt van Paramonga, een stadje ten noorden van Lima, werd voor de deur van zijn woning vermoord door een moordcommando van vier mensen. De Senderisten proberen door een nieuwe geweldscampagne een boycot te bewerkstelligen van de lokale verkiezingen en de regering-Fujimori te destabiliseren. Het politiek geweld in Peru heeft sinds 1980 aan ruim 25.000 mensen het leven gekost.

Tegen Joegoslavië wegens oorlog

Massale schending van embargo door Duitsers

HAMBURG - Tientallen Duitse ondernemers en managers worden ervan verdacht het embargo tegen Servië en Montenegro (die samen klein-Joegoslavië vormen) te hebben geschonden. Het Duitse tijdschrift "Der Spiegel" meldt in zijn uitgave van zaterdag dat de Duitse autoriteiten 180 zaken onderzoeken.

In vijftig gevallen loopt er een gerechtelijk vooronderzoek en acht zakenlieden zijn in hechtenis genomen. Als zij het internationaal embargo inderdaad hebben overtreden staat hen minimaal twee jaar gevangenisstraf te wachten. De opsporingsambtenaren, die hun informatie onder meer door het afluisteren van telefoongesprekken verkregen, stuitten op omvangrijke handelsactiviteiten.

Bij een bedrijf uit Munchen bijvoorbeeld werden containers vol sigaretten en aluminiumpoeder besteld. Op 23 december werd de eigenaar van een firma, die vijf dagen tevoren telefonisch de bestelling van een lading wapentuig voor een "plaatselijke groepering" had aangenomen, gearresteerd op het vliegveld van Munchen. Hij had geregeld dat de goederen die dag naar Servië gesmokkeld zouden worden.

De regering in Bonn werkt ondertussen aan plannen voor een totale blokkade tegen Servië. Als de oorlog in Bosnië-Hercegovina niet gestaakt wordt zal Servië, in overleg met de bondgenoten, afgesneden worden van de buitenwereld en zullen de diplomatieke betrekkingen met Belgrado bevroren worden.

Ruim vierhonderd Kurden per boot naar Zweden gevlucht

VISBY - Meer dan vierhonderd bootvluchtelingen uit Iraaks Kurdistan zijn woensdag, na een barre reis van een week in een klein Lets vrachtschip, aangekomen op het Zweedse eiland Gotland. Volgens de Zweedse autoriteiten is het grootste groep vluchtelingen die over zee het land bereikte sinds de Tweede Wereldoorlog.

"De vluchtelingen hebben het recht asiel te vragen in Zweden. De bemanning wordt wellicht vervolgd wegens smokkel", zei Berit Olsson, de woordvoerster van de immigratiedienst. Zweedse functionarissen noemden de komst van het schip een voorbeeld van de steeds groter wordende smokkel van mensen via landen van de voormalige Sovjetunie. Kustwacht Jan Johansson vertelde dat de meeste bootvluchatelingen zeiden dat zij oorspronkelijk uit Iraaks Kurdistan kwamen.

De Russisch sprekende bemanningen van drie schepen waarmee eerder zo'n honderd Iraniërs, Irakezen, Turken en Somaliërs vanuit Baltische havens naar Zweden waren overgebracht, zijn door Zweedse rechtbanken tot de maximale gevangenisstraf van zes maanden veroordeeld. De Zweedse radio berichtte dat een enkeltje van Moskou naar een Scandinavisch land rond 2.500 dollar (4.500 gulden) kost.

Protest familieleden van ballingen

■ *JERUZALEM - Familieleden van de Palestijnse ballingen in het niemandsland tussen Israël en Libanon betoogden met de koran in de hand bij de ambtswoning van premier Yitzhak Rabin. Dit gebeurde tijdens het bezoek dat de VN-gezant in de ballingenzaak, Gharekhan aan de Israëlische premier bracht.*
(AFP-satellietfoto)

Rechter over moord anti-apartheidsstrijder:

Samenzwering zeker, schuldige nog niet

JOHANNESBURG - De Zuidafrikaanse rechter die de moord op anti-apartheidsactivist David Webster onderzocht, heeft vrijdag tot verbijstering van de toehoorders van de rechtbank verklaard dat hij niet kan vaststellen wie verantwoordelijk is voor de moord.

De verbazing van het publiek was ingegeven door het feit dat er tijdens het drie maanden durende onderzoek sensationele onthullingen naar boven kwamen over geheime operaties van de Zuidafrikaanse inlichtingendienst. Die leidden er zelfs toe dat president Fredrik de Klerk een aantal generaals uit het leger moest ontslaan omdat zij betrokken waren bij campagnes om anti-apartheidsbewegingen als het ANC in diskrediet te brengen.

Rechter Michael Stegman verklaarde dat hij ervan overtuigd was dat Webster, die in 1989 voor zijn huis werd doodgeschoten, werd vermoord na een samenzwering. Hij voegde daar echter aan toe dat er niet voldoende bewijs was om onomstotelijk vast te stellen dat de twee personen die verdacht worden van de moord die ook daadwerkelijk gepleegd hebben.

***

Het Britse drankenconcern GUINNESS gaat zijn whiskyproduktie ingrijpend reorganiseren wegens de vermindering van de afzet. Daardoor verdwijnen de komende twee jaar bij de dochteronderneming United Distillers in Schotland 700 arbeidsplaatsen. Guinness sluit vijf distilleerderijen en drie bottelarijen. Het concern gaat ook de bierproduktie in Spanje saneren. Voor de reorganisaties wordt een voorziening van 125 miljoen pond (Nf 350 miljoen) getroffen ten laste van het resultaat, over 1992.

Palestijnen: PLO-mensen bedreigd

PARIJS - Verschillende PLO-vertegenwoordigers in Europa zijn volgens Palestijnse bronnen in Parijs ondergedoken nadat zij met de dood bedreigd zijn.

In Frankrijk zou met name de PLO-topman in dat land, Ibrahim Souss, het slachtoffer van de bedreiging zijn. Souss heeft Frankrijk verlaten, zo hebben Franse functionarissen bevestigd, maar zij gaven hier geen reden voor op. De voorganger van Souss, Ezzedin Kalak, is in 1979 in zijn Parijse kantoor vermoord door een rivaliserende Palestijnse groepering, de Fatah Revolutionaire raad van Abu Nidal. De daders zijn in Frankrijk berecht en gevangen gezet.

Tijdens Clinton-campagne beloofd:

Abortusremmende regels en bepalingen geschrapt

WASHINGTON - De Amerikaanse president Bill Clinton heeft vrijdag een aantal bepalingen en regels ingetrokken die het verkrijgen van een abortus moeilijker maken. Het gaat om maatregelen ingesteld door zijn Republikeinse voorgangers Ronald Reagan en George Bush.

Op de twintigste verjaardag van de roemruchte uitspraak van het Amerikaanse hooggerechtshof waarbij abortus wettelijk mogelijk werd gemaakt, maakte het Witte Huis bekend dat Clinton enkele anti-abortusmaatregelen zou terugdraaien. "De president zal beloftes, gemaakt tijdens de presidentiële campagne, inlossen over kwesties die verband houden met onderzoek voor gezondheidszorg en rechten van vrouwen aangaande voortplanting", zo zei woordvoerder George Stephanopoulos.

Clinton trok de bepaling in dat iedereen, behalve artsen verbonden aan door de federale overheid betaalde klinieken, verbiedt om advies te verstrekken over abortus en vrouwen te verwijzen. Ook zal hij een verbod op RU-486, een Frans middel dat abortus opwekt, intrekken. De Amerikaanse president zal ook een verbod opheffen op financiering door de federale overheid van onderzoek naar weefsel van ongeboren kinderen, als de weefsels afkomstig zijn van geaborteerde foetussen.

Clinton heeft gezegd dat hij een wet over vrijheid van keuze zal ondertekenen als die door het congres wordt aangeboden. De leider van de senaatsmeerderheid George Mitchell diende donderdag een dergelijk wetsontwerp in.

China: Geen democratie in Hongkong

BEIJING - De Chinese premier Li Peng heeft zaterdag gezegd dat Groot-Brittannië zijn voorstellen voor democratische hervormingen in Hongkong moet intrekken.

Dat is de enige oplossing van het conflict tussen China en Groot-Brittannië over Hongkong, zei de premier in de Chinese hoofdstad Beijing. "De recente voorstellen van de Britse autoriteiten in Hongkong hebben obstakels opgeworpen voor de vlotte overgang en voortgezette welvaart van Hongkong", aldus Li Peng. De premier liet zich niet in concrete bewoordingen uit, maar het was duidelijk dat hij verwees naar recente voorstellen van gouverneur Chris Patten van Hongkong, die de democratie in de Britse kroonkolonie een impuls wil geven.

Belgen in Somalia gewond

BRUSSEL - Vijf Belgische parachutisten en vier Somalische politieagenten zijn vrijdagavond gewondgeraakt toen een granaat ontplofte bij het hoofdbureau van politie in de Somalische havenstad Kismayo. Dat heeft een legerwoordvoerder in Brussel zaterdag meegedeeld.

De Belgen en Somaliers zijn niet zwaargewond, hoewel een van de Belgen een operatieve ingreep moet ondergaan. Het is niet duidelijk of de explosie een vijandige aanslag betrof, maar er wordt een onderzoek ingesteld, verzekerde de zegsman. De Belgische militairen bewaakten het politiebureau op het moment van de ontploffing. Het is het eerste incident in de buitenlandse interventie in Somalia waarbij Belgen het slachtoffer zijn. Belgie heeft een contingent van bijna zeshonderd man naar Somalia gestuurd.

Aanslag in Lima

■ *LIMA - 'Bij een Coca Cola-fabriek in de Peruaanse hoofdstad Lima is een autobom ontploft met driehonderd kilo dynamiet aan boord. Daarbij vielen twee doden en vier gewonden. Het is vermoedelijk een actie van de Sendero Luminoso-guerrilla.*

Min. D'Ancona naar Israel

DEN HAAG - Het ministerie van Buitenlandse Zaken gaat ervan uit dat het bezoek van minister D'Ancona van WVC aan Israël van 13 tot 17 februari zal doorgaan.

Dit heeft een woordvoerster van het ministerie vrijdag meegedeeld. Eerder deze maand moest minister Hirsch Ballin van Justitie een voorgenomen bezoek aan Israël uitstellen op last van minister Kooijmans van Buitenlandse Zaken. Het uitstel was bedoeld als politiek signaal aan de Israëlische regering om uitvoering te geven aan de resolutie van de VN-Veiligheidsraad (V-raad), die stelt dat de deportatie van ruim vierhonderd Palestijnen naar Libanon ongedaan gemaakt moet worden.

President van Tsjetsjenie kan Nederland niet in

DEN HAAG - Generaal Dzjochar Doedajev, de president van de Kaukasische republiek Tsjetsjenie die zich van Rusland heeft afgescheiden, krijgt geen visum voor Nederland.

Het paspoort waarmee hij zich tot het Nederlands consulaat-generaal in Istanbul wendde, bleek ongeldig te zijn. Doedajev zou in Den Haag de Algemene vergadering bijwonen van de organisatie van niet-vertegenwoordigde naties en volkeren (UNPO). "Het Nederlands consulaat in Istanbul zei dat ik naar de Russische ambassade moest gaan om een Russisch paspoort te halen", liet Doedajev de UNPO donderdag weten. Dat weigerde de generaal.

Carnaval Aruba

HET MARINE WATERSPORTCENTRUM is zondag om 13 uur het middelpunt van de jeugd met de strijd om de verkiezing van de kinderkoningin. Ook wordt een show gegeven van Indianen om de nadruk te leggen op het thema waarmee aan de carnavalsoptocht wordt deelgenomen. In de marine zeggen ze: 'Zorg dat je erbij komt ...'

CHECKPOINT COLOR is ook tijdens deze carnaval weer actief. Niet alleen wordt de Amigoe-etalage gevuld met een kleurenreportage over de carnavalsactiviteiten; ook de klanten kunnen profiteren. Zo kan men drie Kodakrolletjes kopen en slechts twee betalen. Bij aankoop van een Kodak Fiesta camera plus rolletje voor 25 florin worden de eerste foto's gratis afgedrukt. Iedere koningin die foto laat maken voor een poster krijgt de vier pasfoto's gratis.

ESSO SUPEROIL battery care organiseerde vanmorgen bij Esso Boulevard een roadrace met de kinderprins en pancho van het Arubaanse carnaval. Ook de ESSO tijger was aanwezig. Jammer dat deze activiteit zo laat bekend werd gemaakt waardoor deze vanmorgen niet de belangstelling kreeg die het verdiende.

NADAT VANAVOND de Calypsonian & Roadmarch contest voor de volwassenen in het San Nicolas sportpark word gehouden, komt morgenmiddag op dit gebied de jeugd aan de beurt. Voor de kinderroadmarch hebben zich tien kandidaten gemeld, met achter hun naam de roadmarch die zij zingen: King Djo-Djo (We are going horte), Mighty Trouble (Jamming afraid), Jamming Janice (Move away), Jethro Mohammed (Black Lady Diske), Queen T. (Respect the Carnival), Mighty Duke (Carnival in Aruba), Mighty Saxo (Carnival Expiction), Shaka (Race your hand and whine) en Queen Analia (Let's go Aruba). Voor de jeugd roadmarch: Mighty Heads (Rush back and whine), Dynamite Kid (Shot Cot), Ferni Dirks (This year we are way out), Queen Sajira (Well election gone) en Carlois de Freitas (Bons back party).

HET GOED VERZORGDE carnavalsprogramma voor het 39e Arubaanse carnaval is gisteren eindelijk verschenen. Ofschoon het programma niet de naam van de drukker vermeldt, nemen wij aan dat dit weer een stukje kwaliteitswerk van de VAD is. Op de voorpagina een fraaie kleurenfoto van Aruba's 38e carnavalskoningin Saladin. Binnenin een overzichtelijk programma van het carnaval gesponsord door Supermarkt Pueblo, die de aandacht vraagt voor de grootste campagne van Aruba, waarbij ter gelegenheid van carnaval op 27 februari de tweede Toyota Tercel 1993 verloot wordt.

Naast nog enige foto's van het kleurrijke Arubaanse carnaval worden ook alle routes van de verschillende activiteiten in het programma vermeld. Hopelijk komen er dit jaar, zoals de gewoonte dreigt te worden, niet teveel veranderingen in het nu uitgegeven programma.

GRUPO HOSPITAL heeft gistermiddag in een zeer geanimeerde sfeer haar kandidaten voor carnavalskoningin aan de pers voorgesteld. Ook heeft men voor het eerst vier kandidaten voor de verkiezing van een carnavalskoning, iets dat geen enkele groep tot nu toe heeft gedaan. Wel zijn wij bekend met de prins en pancho. Voor carnavalskoningin doen mee: Lucimile Kook, Nuelica Hatma, Anjouska Rijsdijk, Julene Angela, Jennifer d'Aquiar, Jhadira Jourdain, Farisha Jansen en Jeritza Servanie. De vier kandidaten voor carnavalskoning zijn: Angelo Albertus, Hector Bonafasia, Ezzard Lard en Selfriedt Sluis. De trekking van de nummers van volgorde van deze vier kandidaten verliep op een originele manier. In een kruiwagen had men vier stukken gereedschap, waaraan de nummers waren geplakt. Reden hiervoor was te weten te komen of de winnaar als toekomstige 'koning' goed met gereedschap kan omgaan.

Irak: Geen aanval op geallieerden

Baghdad: VS-operatie kennelijk provocatie

BAGHDAD - Irak heeft de lezing van Washington over een aanval van Amerikaanse gevechtsvliegtuigen vrijdag op een batterij afweergeschut tegengesproken.

Baghdad ontkende dat er luchtafweerinstallaties staan in het gebied waar de Amerikanen zeiden een aanval te hebben uitgevoerd. "Er zijn geen Sam-3's of wat voor soort luchtafweerbatterijen dan ook ten oosten van Mosul", aldus een woordvoerder van het Iraakse ministerie van Buitenlandse Zaken. "Wij denken dat het incident van vandaag verzonnen is en bedoeld is als provocatie", zo voegde hij daar aan toe.

De VS zeiden eerder dat een Amerikaans toestel een luchtafweerinstallatie had aangevallen 24 kilometer ten oosten van Mosul en 32 kilometer ten noorden van de 32e breedtegraad, de ondergrens van de noordelijke zone waar de geallieerden voor Iraakse vliegtuigen een vliegverbod hebben afgekondigd. Het Amerikaanse opperbevel in Europa zegt dat een gevechtsvliegtuig van het type F-4G twee raketten afvuurde nadat het radarsysteem van de batterij actief twee Amerikaanse toestellen begon te volgen. Washington maakte donderdag melding van een soortgelijk incident en Irak weersprak toen eveneens de Amerikaanse lezing. Baghdad ontkende dat de radarsystemen geallieerde toestellen in het vizier hadden genomen. De aanval van donderdag was de eerste na de intrede van Bill Clinton in het Witte Huis. Irak zei vast te houden aan de belofte niet te zullen schieten op vliegtuigen van het bondgenootschap.

Brandende olie richting Golf Bengalen

Bergers aan boord van ramptanker bij Sumatra

SINGAPORE - Bergers en vertegenwoordigers van de eigenaar zijn vrijdag met een helikopter op het brandende supertankschip Maersk Navigator voor de Noordsumatraanse kust gezet en bleven de nacht aan boord voor een grondige inspectie. Dit deelde het kantoor van de Deense rederij A.P. Moller in Singapore mee.

Het tankschip botste donderdag met een ander, leeg tankschip waarbij twee ladingtanks scheurden. De berging is in handen van het Rotterdamse bergingsbedrijf Smit-Tak. Dit zei eerder op de dag dat het nog dagen kan duren voordat begonnen kan worden met blussen met schuim en dat de werkzaamheden van de twee bergingsschepen er voorlopig op zijn gericht om het schip te koelen met zeewater.

Sleepboten hebben inmiddels de brandende Deense supertanker Maers Navigator aan haken bevestigd om een verder afdrijven in de richting van de Indische Oceaan te voorkomen. De tanker bevond zich zaterdag op ruim zestig kilometer ten zuidwesten van de Indiase eilandengroep Nicobaren en op 160 kilometer van de noordelijke punt van Sumatra. De brandende olievlek zou in de richting van de Golf van Bengalen drijven en volgens een woordvoerder van de Indonesische marine zich nog steeds uitbreiden. Volgens de marine is de vlek bijna zes kilometer lang en driehonderd meter breed, maar andere schattingen spreken van een lengte van ruim vier kilometer.

Carnaval Curaçao

* * * * * * * * * *

DEZE VERKIEZING wordt gehouden op zondag 31 januari in hotel Holiday Beach van zeven tot elf uur 's avonds. Kaarten kosten vijftien gulden per persoon en zijn verkrijgbaar bij alle kandidaten, de leden van deze groep en op het hoofdkwartier naast de afdeling Opname. De hele show zal worden begeleid door de muziekgroep Sima. Het enthousiasme voor deze verkiezing is al zeer groot, hetgeen gistermiddag tijdens de presentatie te merken was.

* * * * * * * * * *

HET DYNAMISCHE BESTUUR van Grupo Hospital bestaat uit de volgende personen: Gerrit Fabian (algemeen coördinator), Mirurgia Martien (secretaresse), Erwin Martis (penningmeester), Normalyn Tomsjansen-Alee (tweede secretaresse), Noraima Felida (commissaris) en Claire Lauboon (adviseur). Ook heeft men een werkgroep van onder andere technici en ontwerpers bestaande uit de volgende medewerkers: Ezzard Lard, Hubert Rog, Roles Pieternella, Marilyn Sedney, Oswin Martis, Jules Godfried, Johnny Mauricio, Sonny Pieternella, Robert Lau, Aubrey Hart en Irving Girigorie. Hoe het kostuum van deze groep eruitziet, wordt nog geheim gehouden en zal pas twee weken voor de grote optocht worden bekendgemaakt. Wel zijn wij achter de leuze gekomen, namelijk: 'Labé, hawé, kologé i pegé'. Verder hopen zullen wij later terugkomen.

* * * * * * * * * *

DE CARNAVALSCOMMISSIE VAN Banda Abou maakt hierbij bekend dat er morgenmiddag een vergadering wordt gehouden met iedereen, die zich voor alle evenementen heeft ingeschreven. Van drie tot vier uur zal men met de kandidaten voor de jeugdevenementen vergaderen, terwijl na vier uur de volwassenen aan de beurt zijn. Men doet een beroep op alle vertegenwoordigers van de kinderen samen met hen op de vergadering aanwezig te zijn. Ook herinnert men iedereen aan de verkiezing van Moeder Carnaval, welke vanavond in Sentro Recreativo Sufisant wordt gehouden en waarvoor zeer grote belangstelling bestaat.

* * * * * * * * * *

GRUPO GLOBO AKADEMIA DI ALEGRIA

GRUPO GLOBO, de academie van de kunst, organiseert dit jaar wederom de 'Parada Kara Pinta' (geschminkte gezichten parade), wat vorig jaar een groot succes was. Deze parade is bedoeld voor iedereen, die op een eenvoudige en goedkope manier wil *jumpen*. Dit jaar bestaat bij Grupo Globo de gelegenheid om met groepen van bij voorbeeld vijf, tien, vijftig of ook honderd personen deel te nemen. Deze groepen kunnen bij voorbeeld hun gezicht voorstellen als dat van onder andere een kat, duivel, de vlag van Curaçao of een ander land, een vrucht, een zebra. Het evenement is bij uitstek geschikt voor damesclubs, dominogroepen, softball- en baseballclubs, voetbalverenigingen en natuurlijk individuelen. Deze parade wordt gehouden op zaterdag 30 januari in Saliña en de route is zeer kort. Men start om half zes 's middags zodat het publiek de geschminkte gezichten goed kan zien. De muziek wordt verzorgd door verschillende muziekgroepen en brassbands. Kinderen kunnen hieraan ook meedoen. Deelname aan de parade kost vijftien gulden per persoon. Men krijgt een fraai t-shirt en materiaal en ook advies hoe men het gezicht kan schminken (indien nodig). Voor meer informatie kan men deze groep elke avond bellen op het telefoonnummer 613670.

* * * * * * * * * *

GRUPO AMSTEL heeft voor al haar leden een verplichte vergadering uitgeschreven die woensdagavond om zeven uur op de Amstel Brouwerij wordt gehouden. Ook herinnert men iedereen aan de jump-up op 8 februari met muziek van Explosivos en Brass Revolution. De kaarten hiervoor kosten vijfentwintig gulden per persoon.

* * * * * * * * * *

ZOALS DE zaken er nu voor staan zal TeleCuraçao de finale van het tumbafestival op 6 februari niet uitzenden. Dit heeft men gisteravond tijdens een nieuwsuitzending bekendgemaakt. De reden hiervoor is het hoge bedrag (f. 35.000,--) aan uitzendrechten, dat de Vereniging van Musici vraagt. Ook heeft TeleCuraçao besloten de inschrijving van morgenmiddag niet uit te zenden en verder geen promotie voor het tumbafestival te maken. De hoop is dat de partijen tot een goede oplossing kunnen komen en het publiek, dat om de een of andere reden het festival niet persoonlijk kan bijwonen, de finale via TeleCuraçao kan volgen.

* * * * * * * * * *

EN MORGENMIDDAG zal het erg druk worden in het Curaçao Festival Center op Brievengat, waar de inschrijvingen voor het tumbafestival zullen plaatsvinden. Men kan zich inschrijven tussen een uur en vijf uur 's middags. Men verwacht rond de honderd inschrijvingen. Ook zal traditiegetrouw Radio Hoyer, die met het opzetten van de tenten bij San Matheowijk is begonnen, een heerlijk soep opdienen, die chef-kok Frank Rosina al twee dagen aan het voorbereiden was. Ook heeft de Vereniging van Musici twee muziekgroepen aangetrokken die het publiek zullen amuseren met enkele enthousiaste tumba's. Na zeven uur 's avonds zullen de muziekgroepen worden bekendgemaakt, die op de eerste drie avonden zullen optreden. Iedereen is morgen vanaf een uur welkom in het Curaçao Festival Center op Brievengat.

Nieuwe ministers in VS

WASHINGTON - Les Aspin (vlnr), Lloyd Bentsen en Warren Christopher legden hun eed af als ministers in het kabinet van de pas aangetreden Amerikaanse president Bill Clinton. Zij hebben respectievelijk de portefeuilles onder zich van Defensie, Financiën en Buitenlandse zaken. Ondertussen heeft Clinton al zijn eerste politieke crisis achter de rug: zijn keuze voor het ministerie van Justitie, Zoe Baird, vond geen genade in de ogen van de senaatscommissie van Justitie, omdat betrokkene illegale buitenlanders in dienst heeft gehad zonder voor hen bijvoorbeeld sociale lasten te betalen. Zij heeft de eer aan zichzelf gelaten en zich niet meer beschikbaar gesteld voor het ambt.

(AFP-satellietfoto)

Wall Street licht omhoog

NEW YORK — De aandelenkoersen op de effectenbeurs van New York zijn vrijdag licht gestegen. De Dow-Jones Index van dertig belangrijke fondsen, die tijdens de handel forse verschillen liet zien, sloot uiteindelijk 3,77 punten hoger op 3256,79.

De handel, die tamelijk levendig was, werd geïnspireerd door zowel positieve als negatieve berichten. Goed nieuws kwam van het ministerie van Economische Zaken dat bekendmaakte dat het bedrag dat is gemoeid met de in december in aanbouw genomen huizen met 5,5 procent was gestegen terwijl een toeneming van slechts 0,3 procent was verwacht.

Daarentegen bracht het ministerie van Werkgelegenheid slecht nieuws. Dat meldde dat in de week tot 9 januari 17.000 aanvragen waren binnengekomen voor een werkloosheidsuitkering. Gerekend was echter op een kleine groei. De woordvoerder van president Bill Clinton, George Stephanopoulos, verklaarde dat de cijfers over de werkgelegenheid inhielden dat de periode van economische zwakte in de Verenigde Staten nog niet voorbij is.

De omvang van de handel bedroeg uit 283 miljoen aandelen. Het aantal stijgers ten opzichte van het aantal dalers kwam uit op vijf tegen vier.

De dollar moest in New York flink achteruit. De Amerikaanse munteenheid die vrijdagmiddag op de Europese wisselmarkten een slotkoers van f 1,8070 noteerde, gleed kort na het begin van de handel vrij snel weg, toen de dollar door de grens van 1,60 Duitse mark zakte. Tegen het eind van de handel stond de dollar op f 1,7895. Donderdag stond de "greenback" in New York tegen het eind van de handel nog op 1,8145.

Tanker bij Sumatra brandt nog steeds

SUMATRA - Het is bergers vrijdag gelukt op de tanker Maersk Navigator te komen welke voor de kust van het Indonesische Sumatra in brand staat sinds de supertanker met bijna twee miljoen vaten olie aan boord in aanvaring was gekomen met de lege tanker Sanko Honour. Brandblusboten zijn sindsdien in de buurt van de tanker om te proberen de schade zo beperkt mogelijk te houden evenals de brandhaard.

George nieuwe president van Britse centrale bank

LONDEN — De Britse centrale bank krijgt een nieuwe president. Op 1 juli volgt Eddie George, de huidige vice-president, Robin Leigh-Pemberton op, die tien jaar lang het presidentschap van de bank heeft bekleed, zo heeft de Britse regering vrijdagavond bekendgemaakt.

George (54), die in financiële kringen de bijnaam "Steady Eddie" heeft, staat bekend als een harde anti-inflatie-monetarist. Volgens ingewijden heeft George een belangrijke rol gespeeld in het herstel van de geloofwaardigheid van de Britse centrale bank na het BCCI-schandaal. De Bank of England kreeg toen zware kritiek te verduren omdat zij veel te laat de omvangrijke fraudepraktijken bij deze bank zou hebben ontdekt. Ook werd George geroemd om zijn optreden tijdens de enorme speculaties rond het pond sterling die in september vorig jaar uiteindelijk ertoe leidden dat de Britse munteenheid uit het Europese Monetaire Stelsel (EMS) werd gehaald.

De taak die George de komende jaren moet uitvoeren, zal geen gemakkelijke zijn. Groot-Brittannië zit nog altijd in een recessie en de conservatieve regering van John Major heeft tot nu toe weinig succes geboekt met het vlottrekken van de economie. Zijn relatie met de regering zal zeker de aandacht trekken. De Bank of England staat rechtstreeks onder controle van de minister van Financiën, Norman Lamont, en premier John Major is niet van plan de centrale bank een onafhankelijke positie te geven. Volgens de plannen van de Europese Gemeenschap dienen echter de centrale banken van de lidstaten onafhankelijk te zijn als de Europese Economische en Monetaire Unie (EMU) wordt voltooid.

George werkt sinds 1962 bij de Britse centrale bank. Sinds maart 1990 is hij vice-president. Die post wordt per 1 juli overgenomen door Rupert Pennant-Rea, die als redacteur aan het weekblad The Economist is verbonden. Pennant-Rea was tussen 1973 en 1977 werkzaam was bij de centrale bank.

Financieel Nieuws

Amsterdamse beurs in 'vrijdagstemming'

AMSTERDAM — Winstnemigen en een 'vrijdagstemming' hebben op de laatste dag van deze week het beeld op de Amsterdamse effectenbeurs bepaald. Doordat de kopers hun mond hielden moesten de koersen in de loop van de dag wat toegeven, waardoor de EOE-index uiteindelijk met 1,11 punt lager sloot op 293,33. De koersindex Algemeen eindigde 0,4 punt lager op 200,9.

Maar handelaren wijzen erop dat de beurs een goede ondertoon heeft en dat de gang van zaken vrijdag beslist niet slecht is te noemen. De winstnemingen zijn het logische gevolg van een beurs, waar de koersen de afgelopen twee weken gestegen zijn. En handelaren voelen er nooit veel voor om met grote posities het weekeinde in te gaan. Eigenljk is de gang van zaken vrijdag heel gezond geweest, zo meende een handelaar.

De omzet bedroeg vrijdag f 2,48 miljard, waarvan f 737 miljoen aan aandelen en f 1,7 miljard aan obligaties. Na een onveranderde opening moesten de obligaties in de loop van de dag wat afgeven, waardoor uiteindelijk vijf tot tien cent lager werd gesloten.

In de ochtenduren leken de aandelen wat verder aan te trekken, maar in de middaguren zorgde verkoopdruk voor verlies over een breed front. Philips wist onder deze omstandigheden goed overeind te blijven. Beleggers krijgen weer vertrouwen in het elektronicafonds, dat de laatste tijd tot een bodemkoers was gedaald. Daardoor sloot Philips met een winst van zeven dubbeltjes op f 24,20. De omzet in dubbeltelling bedroeg 2,36 miljoen stuks.

Bij de overige internationale waarden lag Hoogovens goed gevraagd nu een grote verkoper zijn positie heeft afgebouwd en het aanbod opdroogde. Hoogovens sloot daarop f 1,30 hoger op f 24,80. Unilever was drie dubbeltjes beter op f 192,70, terwijl Akzo f 0,70 moest inleveren op f 137, KLM drie dubbeltjes op f 26,60 en Koninklijke Olie twee dubbeltjes op f 143,20.

Bij de financiële waarden kreeg ABN-Amro met een verlies van f 1,10 op f 52,80 een gevoelige tik. De verkoopdruk zou uit het Verenigd Koninkrijk afkomstig zijn. De omzet bedroeg 1,1 miljoen aandelen. ING moest onder invloed van winstnemingen f 0,80 afstaan op f 58 nadat de bank/verzekeraar deze week op het hoogste niveau van de afgelopen twee jaar was terechtgekomen. Er werden ruim 1 miljoen aandelen in dit fonds omgezet. Aegon was twee kwartjes lager op f 79,50, terwijl Amev tien cent wist toe te voegen op f 63.

Hunter Douglas kende een grote verkoper in de markt die 's ochtends al voor enig koersverlies had gezorgd. Dezelfde verkoper zette 's middags door, waardoor de koers uiteindelijk f 2,80 lager sloot op f 41. Bij de uitgevers wist VNU drie dubbeltjes toe te voegen op f 98,50, nadat beleggers het fonds in de ochtenduren met een winst van f 1,30 hadden beloond voor de overneming van de Belgische uitgever Perexma. Daardoor krijgt VNU een belang van 22 procent in de Vlaamse tv-zender TVM. Collega Wolters Kluwer leverde f 0,90 in op f 88 en Elsevier noteerde onveranderd op f 123,50. DAF moest vrijdag weer f 0,55 inleveren op f 7,20.

Op de parallelmarkt moest Gelderse Papier verder omlaag na de winstdaling die eerder deze week werd bekendgemaakt. Het fonds, waarin de Finse papierfabrikant Enso Gutzeit een meerderheidsbelang heeft, leverde nu f 4 in op f 49. Op de optiebeurs toonden beleggers veel belangstelling voor call-opties Philips nu dit fonds de bodemkoers achter zich laat. De omzet bedroeg 17.000 contracten. In totaal werden op de EOE vrijdag 52.000 opties verhandeld.

Russische premier roept GOS-staten op tot samenwerking

MINSK — De Russische premier Viktor Tsjernomyrdin heeft vrijdag bij de leden van het Gemenebest van Onafhankelijke Staten (GOS) aangedrongen op samenwerking om de val in de produktie van olie tot staan te brengen, zo meldt het Russische persbureau Interfax.

Tsjernomyrdin deed zijn oproep tijdens de bijeenkomt van GOS-leiders in de Witrussische hoofdstad Minsk. Volgens de Russische premier moeten de pogingen om de sterke teruggang in de olieproduktie te stoppen met name worden gericht op de grote velden in West-Siberië. Volgens Tsjernomyrdin zijn de landen van het GOS "in staat overeenstemming te bereiken over de te nemen maatregelen en de financiën om een snelle verhoging van de olieproduktie te bewerkstelligen hetgeen in het belang van het hele GOS is."

Rusland dat na Saoedi-Arabië de grootste olieproducent van de wereld is, zag de produktie in het afgelopen jaar teruglopen tot 395 miljoen ton. In 1991 haalde Moskou nog 460 miljoen ton olie naar boven. Eerder deze week voorspelde Joeri Slotnikov, plaatsvervangend minister van Energie, dat de produktie dit jaar verder zal verminderen tot 350 miljoen ton. De belangrijkste oorzaken van de sterke achteruitgang zijn de verouderde installaties en het gebrek aan geld deze te moderniseren. Volgens Interfax hebben vrijwel alle GOS-leiders ingestemd met het voorstel van Tsjernomyrdin. Alleen Toerkmenistan, producent van aardgas, steunde het voorstel niet.

Tsjernomyrdin besprak in Minsk met Oekraïne en Kazachstan tevens de oprichting van wat hij zelf een "mini-OPEC" noemde. Deze organisatie zou echter geen produktiehoeveelheden en prijzen willen afspreken maar moet de leden voldoende aanbod garanderen. De meeste GOS-staten produceren zelf geen olie en hebbben zwaar te lijden onder brandstoftekorten. Zij zouden volgens de eerste plannen mankracht en materiaal kunnen leveren.

Eerder deze week liet Moskou weten Oekraïne dit jaar twintig miljoen ton olie te leveren. Kiev had om 45 miljoen ton gevraagd.

Uni-invest in gesprek met Ravast over deelneming

AMSTERDAM - Richard Homburg, de topman van het onroerend-goedfonds Uni-Invest, wordt wellicht de redder van het in problemen verkerende fonds Ravast. Afgelopen woensdag en donderdag zijn uitgebreide gesprekken gevoerd tussen Homburg, de stille curator bij Ravast mr. A.L. Leuftink en de commissarissen van Ravast.

Onderwerp was of Uni-Invest een liquiditeitsinjectie in Ravast kan geven en of Uni-Invest een belang in Ravast neemt.

Ravast is in de problemen gekomen toen een vernietigend rapport van Andersen Corporate Finance uitlekte. Daarin werd de vloer aangeveegd met de financiële positie van het fonds. Liquiditeiten ter waarde van f 11 miljoen bleken te zijn gebruikt ter afdekking en stonden dus niet vrij ter beschikking. Bovendien was er forse kritiek op de waardering van de portefeuille. Tenslotte werd gewag gemaakt van een verstrengeling van belangen doordat Ravast was gebruikt bij transacties met vennootschappen die werden gecontroleerd door de adviseurs van Ravast, Max Alsem en Jan Bosch.

Als Homburg overeenstemming met Ravast weet te bereiken, is het de tweede keer in korte tijd dat hij zich bemoeit met een aan de beurs genoteerd vastgoedfonds dat in problemen verkeert. Eind vorig jaar trachtte Homburg het in surséance van betaling verkerende vastgoedfonds VHS over te nemen. Hij vond daarbij echter de Haagse onroerend-goedhandelaar E. Maas op zijn weg.

Maas was uiteindelijk degene die VHS overnam, maar voor veel ingewijden werd al spoedig duidelijk dat Homburg niet bepaald het onderspit had gedolven. Hij wist tegen een nog onbekende prijs de parel van VHS, dochteronderneming telined met daarin het winkelcentrum Meerzicht in Zoetermeer, over te nemen.

***

Bij IBM Nederland hebben 800 mensen gebruik gemaakt van een vertrekregeling. Verder gaan er tot eind 1995 550 mensen vervroegd met pensioen. De onderneming heeft dan ongeveer 3700 mensen in dienst tegen 5050 aan het eind van 1991. De regelingen werden opgesteld in verband met een afslankingsoperatie.

***

COCA-COLA gaat voor negen à tien miljoen dollar een fabriek bouwen in Albanie. Daarvoor wordt een joint venture opgezet met een Albanees bedrijf en ondernemingen uit Italië en Oostenrijk. Aan de details van de desbetreffende overeenkomst wordt op ogenblik de laatste hand gelegd.

Kok: 'EG-verwachtingen over '93 steeds bleker'

BRUSSEL - De verwachtingen van de Europese Commissie over de economische ontwikkeling in 1993 zijn nog een slagje bleker dan een half jaar geleden of zelfs in vergelijking met december. Dat heeft minister Kok (Financiën) maandag in Brussel gezegd, waar de EG-ministers van Financien bijeen waren.

De Nederlandse vice-premier voegde eraan toe, dat de commissie erbij blijft dat de economie zich na dit jaar zal herstellen. De eerste voortekenen van herstel van de wereldeconomie zouden in de VS al zichtbaar zijn.

De sombere verwachtingen werden maandag geuit door EG-commissaris Henning Christophersen (Economie en Financiën). Nieuwe cijfers werden niet op tafel gelegd, maar met name de ontwikkeling in Duitsland baart voor de korte termijn steeds meer zorgen, aldus Kok.

Hij wees erop dat Nederland nog bij de categorie landen zit, waar de economie groeit. "We moeten niet de fout maken het beleid, gericht op terugdringing van het financieringstekort los te laten. De criteria van de monetaire unie blijven van groot belang en zijn nodig voor een werkelijk duurzaam herstel", aldus Kok.

Voor de economische ontwikkeling is een lage rente volgens hem van groot belang. De achtereenvolgende rente-verlagingen van de Nederlandse bank geven vertrouwen aan, aldus Kok, die ook hoop putte uit nieuwe Duitse plannen voor tekortreductie, die binnenkort worden gepresenteerd.

De EG-ministers bespraken de mogelijkheden om de economie en de werkgelegenhueid in de EG te stimuleren. Kok noemde de mogelijkheden om te besparen op zogeheten overdrachtsuitgaven (herverdeling van inkomen door bijvoorbeeld werkloosheidsuitkeringen en huursubsidies) zeer gering.

Wel kan er "binnen de krappe jas van de overheid" meer geld worden vrijgemaakt voor investeringen. Als voorbeeld noemde Kok het gebruik van de extra aardgasbaten.

En verder stelde de oud-voorzitter van de vakcentrale FNV inkomensmatiging aan de orde. Nodig voor verbetering van de concurrentiepositie van de bedrijven en voor de werkgelegenheid, aldus Kok.

Jaarwinst Mobil valt tegen

NEW YORK — De winst van de Amerikaanse oliemaatschappij Mobil is in 1992 sterk afgenomen. Het resultaat zakte van 1,92 miljdard dollar in 1991 naar 863 miljoen dollar in het afgelopen jaar. De omzet groeide licht van 63,23 miljard dollar naar 63,82 miljard dollar, zo heeft Mobil vrijdag bekendgemaakt.

Het resultaat van Mobil werd, zoals bij vrijwel alle Amerikaanse bedrijven, negatief beïnvloed door de aanpassing van de boekhoudkundige methoden. Dat drukte de winst met 446 miljoen. Verder noteerde de oliemaatschappij nog een voorziening van 180 miljoen dollar. Zonder deze voorziening en de boekhoudkundige aanpassing zou de winst zijn uitgekomen op 1,49 miljard dollar.

Mobil-bestuursvoorzitter Allen Murray verklaarde de matige resultaten over 1992 voornamelijk met de slechte resultaten in de chemische sector. De lagere vraag naar chemische produkten komt voor een deel voort uit de verminderde economische activiteit in de hele wereld, aldus Murray.

***

In JAPAN zal op 23 en 24 april een conferentie worden gehouden van de landen in het Aziatisch Stille Zuidzeegebied. Gedelegeerden uit vijftien landen, waaronder China en Taiwan en de zes lidstaten van de Associatie van Zuidoostaziatische landen (ASEAN) praten dan met elkaar over regionale handelsblokken, zoals de EG en het akkoord tussen de VS, Mexico en Canada. De VS zijn ook uitgenodigd.

***

Fruitimporteurs uit Nederland, Duitsland, België, Italië en Denemarken zijn naar het hof van justitie van de EG gestapt. Ze hebben daar een klacht ingediend tegen de Europese ministerraad naar aanleiding van diens besluit om per 1 juli de import van bananen uit LATIJNS AMERIKA aan banden te leggen. De bananenproducenten zelf beraden zich op 10 februari over eventuele tegenmaatregelen tegen de EG.

***

MENSEN

■… — Megaster Mad… een optreden … Amerikaanse tv. Deze … deel uit van een Europese tour om haar laatste film 'Body of evidence' te promoten.

Filmkeuring verdwijnt

DEN HAAG — De huidige filmkeuring door de overheid verdwijnt en maakt plaats voor een classificatiesysteem door het bedrijfsleven. Een speciale commissie maakt dan uit voor welke leeftijdscategorieën een bepaalde film geschikt is. Het systeem, dat lijkt op het al bestaande voor videofilms, wordt waarschijnlijk pas in januari 1994 ingevoerd. De ministerraad heeft dit vrijdag besloten.

Het ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur blijft overigens verantwoordelijk voor de openbare vertoning van films aan jeugdigen. Als de nieuwe classificatie niet blijkt te werken, zal de overheid deze zelf weer ter hand nemen.

De uitvoering van het systeem berust bij de Nederlandse vereniging van importeurs en producenten van beeld- en geluiddragers en de Nederlandse vereniging voor cinematografie (De bond van Bioscoophouders NFC). Dat het nieuwe systeem pas volgend jaar kan worden ingevoerd heeft te maken met de aanpassing van de wet op de filmvertoning.

Russische wetenschapper ontwikkelaar van superpest

Een Russische wetenschapper zegt dat hij heeft gewerkt aan de ontwikkeling van een bacterie van een bijzonder sterke soort pest, die een halve stad kon uitroeien. Dat heeft de Britse omroep BBC bekendgemaakt.

Begin jaren tachtig werkte dokter Vladimir Pasetsjnik in Leningrad voor de organisatie Biopreparat, waar hij meehielp bij de ontwikkeling van een genetisch gemanipuleerde pestsoort, zo vertelde hij in het programma *Newsnight*. De bacterie moest resistent zijn tegen de meeste in het westen bekende drugs, maar kwetsbaar voor antibiotica die alleen in de Sovjetunie bekend waren.

De pest zou binnen korte tijd de helft van de bevolking in een stad van honderdduizend zielen kunnen uitroeien.

Het werk van de vierhonderd Biopreparat-functionarissen in Leningrad werd geheim gehouden omdat het in strijd was met het verdrag van 1972 over biologische wapens.

Oud graf ontdekt

LEIDEN — Archeologen van het Rijksmuseum voor Oudheden in Leiden hebben eind vorige week in **Egypte** een zeer goed gebleven graf gevonden van een naaste medewerker van Tutanchamon.

Het gaat om het graf van de hoge ambtenaar Inioeia, die volgens een woordvoerder van het museum "persoonlijk in het gevolg" van de zo tot de verbeelding sprekende farao heeft gelopen.

Het graf ligt bij Saqqara, waar nog steeds veel vondsten worden gedaan. Er staan nog 2m20 hoge grafmuren. Van een kapel is zelfs het gewelfde dak bewaard gebleven. De schilderingen, vooral van offer-taferelen, zijn nog goed van kleur en de stijl van de schilderingen en beeldhouwwerken zouden van top-kwaliteit zijn.

Het museum, dat dit jaar het 175-jarig jubileum viert, hoorde pas een week later van de vondst van zijn medewerker Hans Schneider. Schneider werkt in Egypte samen met de Britse Egypt Exploring Society. Het museum was een paar jaar geleden ook betrokken bij de vondst van het graf van Maya, de minister van financien van Tutanchamon.

Het ligt in de bedoeling de bezoekers van het Rijksmuseum voor Oudheden in de toekomst op de een of andere manier deelgenoot te maken van de nieuwe vondst.

■*PARIJS — Een Pierre Cardin model presenteert een jacket- en rok creatie gedurende de preview modeshow van de lente-zomercollectie 1993.*

Beertje Pancha viert eerste verjaardag

Pancha … De beer … op 23 januari … de kooi bij de … daar wegge- … de moeder in … haar jonkies …

… daarop kreeg … liefdevolle ver- … het gezin van die- … Haseth. Toen … groot en te … was er weer … in de die- …

… voor de bouw … moderne … zijn bijna afge- … IMD. … is veertigdui- … bijeengebracht. … nog veel meer nodig, vertelt Jacques Visser van de Stichting Vrienden van de Dierentuin.

Daarnaast wil de stichting de hele dierentuin opknappen. Op 6 februari komen twee experts van het Noorder Dierenpark te Emmen over naar Curaçao om hun ideeën over de dierentuin uit te wisselen.

Belangstellenden die financieel willen bijdragen aan de dierenvreugde in de proeftuin, kunnen een verjaardagscadeau geven aan Pancha in een envelop. Opsturen ter attentie van de Stichting Vrienden van de Dierentuin, p a Radio Paradise, ITC.

■*WASHINGTON — Het 'eerste echtpaar' van de VS Bill en Hillary Clinton verlaat de 'East room' van het Witte Huis nadat leden van het nieuwe Amerikaanse kabinet de eed hadden afgelegd. Hierna volgde een korte receptie.*

Oude kreeft ontsnapt aan pan

WORCESTER — Een honderd jaar oude kreeft is ontsnapt aan de pan dankzij een moment van zwakte van de **chefkok** van een restaurant in Massachusetts. Het dier mag zijn laatste jaren slijten in een aquarium van een museum in New England. Het schaaldier, met een lengte van meer dan 70 centimeter en een gewicht van negen kilogram, was gekocht door het Coral Seafood restaurant van een groothandel in visprodukten in Boston.

Zeer onder de indruk van de maat van het dier, dat was uitgerust met een schaar vier keer zo groot als een normale kreeft, nodigde de leider van de uitspanning, George Voyiatzis, de lokale televiezender uit een kijkje te komen nemen.

Na op de hoogte te zijn gesteld van het bestaan van de honderd jaar oude kreeft stelde het wetenschappelijk centrum van New England voor, het beest onder te brengen in een aquarium van 1.500 liter. "Het gaat om het grootste exemplaar dat wij hier hebben, op de ijsberen na", zo zei directeur Martha Flint nadat het grote monster zijn opwachting had gemaakt in een speciale ijskast, vervoerd per limousine.

Volgens een deskundige is de leeftijd van de kreeft te bepalen aan de hand van het gewicht: 500 gram per zes jaar.

Europese vlag naast Duitse

BONN — De Europese vlag komt in alle Duitse ambassades en vertegenwoordigingen in de **EG-landen** naast de Duitse te hangen, zo heeft de Duitse minister van buitenlandse zaken, Klaus Kinkel, vrijdag verklaard.
Dit gebeurt ook bij het ministerie in Bonn en, als de andere EG-landen het ermee eens zijn, ook buiten de EG.

Doel is om "symbolisch nog sterker de Duitse wil tot Europese eenwording tot uitdrukking te brengen", zei de minister in een communiqué.

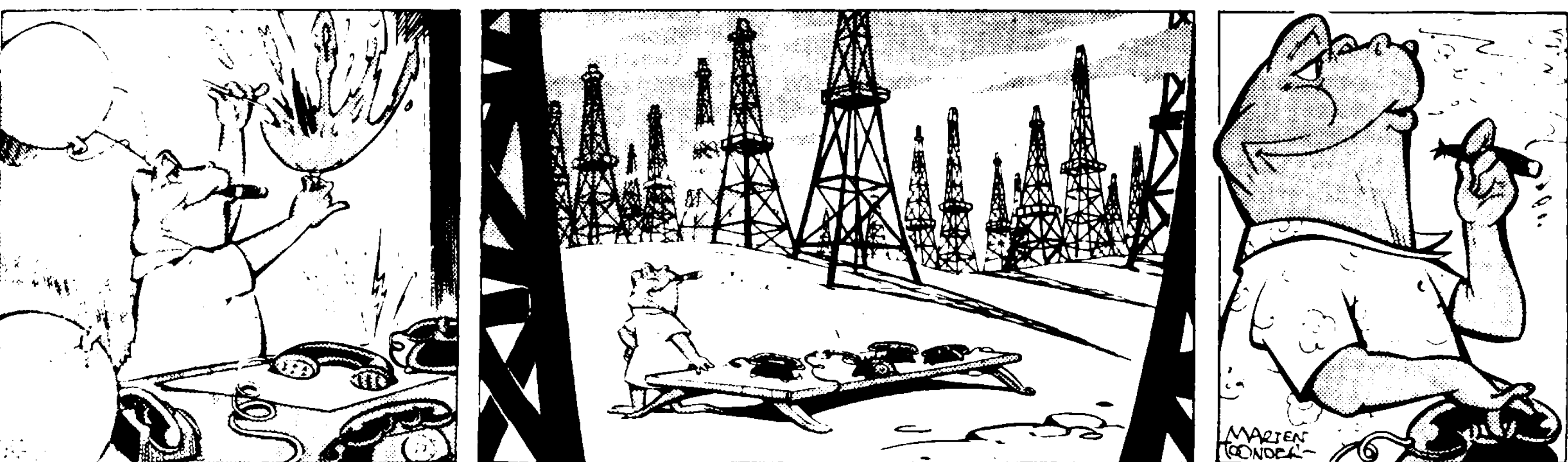
Genezing van lepra mogelijk

Zondag 31 januari is **Wereldlepradag**, de dag waarop aandacht gevraagd wordt voor de ongeveer 5,5 miljoen mensen die over de hele wereld aan lepra lijden en de honderdduizenden nieuwe patiënten die er jaarlijks bijkomen.

Meer dan twee miljoen patiënten moeten nog worden opgespoord en jaarlijks komen er zeshonderdduizend nieuwe gevallen bij. Mensen die kunnen genezen, maar die als behandeling uitblijft een groot risico lopen ernstig verminkt of invalide te raken en soms blind.

Het schrijnende is dat de ziekte goed te behandelen is, zeker met moderne medicijnen zoals MDT, een combinatie van drie geneesmiddelen. In feite is de ziekte uit te roeien, maar zover is het nog lang niet. In vele landen en streken neemt het aantal nieuwe gevallen nog toe. Met name veel kinderen worden nog besmet.

Heer Bommel en de Windhandel
door Marten Toonder

3846 Tom Poes legde uit hoe de ballons gebruikt moesten worden en daarop verliet hij het vertrek even onopgemerkt als hij gekomen was.

De heer Beurskraker staarde enigszins onthutst naar de twaalf luchtzakken, die zijn kamer vulden, doch toen kreeg een begrijpelijke nieuwsgierigheid de overhand.

"Het raam sluiten, zei dat witte ventje", prevelde hij, de daad bij het woord voegend. "En dan zo'n ballon doorprikken. Ach, ik kan het licht proberen. Ten slotte wil ik wel eens weten waarom men zo iets belangrijks als het winnen van olie achterstelt bij zoiets kinderachtigs als droomlucht."

Met deze woorden stiet hij zijn balpen met kracht door het dunne hulsel heen, zodat de lucht ontsnapte. Het werkte onmiddellijk. De wanden van het vertrek vervaagden en voor de verrukte blikken van de oliemagnaat ontrolde zich een landschap met boortorens, die zich van horizon tot horizon uitstrekten.

Het was een schitterend gezicht - en het enige wat hem stoorde, was een geroep uit de telefoonhoorn die op de tafel lag. Met een afwezig gebaar nam hij apparaat op.

"Ja, wat is er, Hoosjes?" prevelde hij.

"Ik moet nog weten waar we die torens gaan bouwen!" riep een stem aan de andere kant van de lijn.

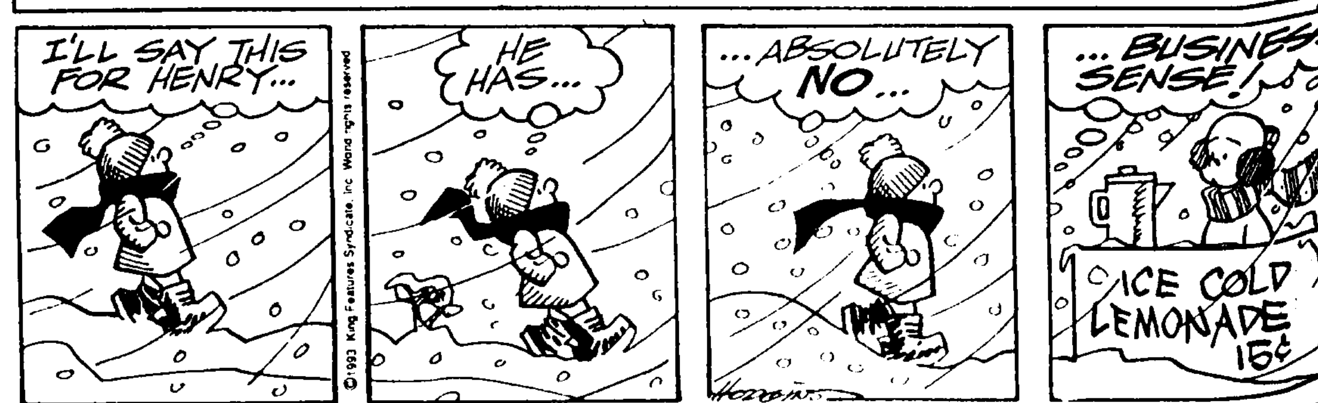
"Torens bouwen?" herhaalde de ondernemer wazig.

"Ja, die clandestiene boortorens!" schetterde de heer Hoosjes. "U weet wel."

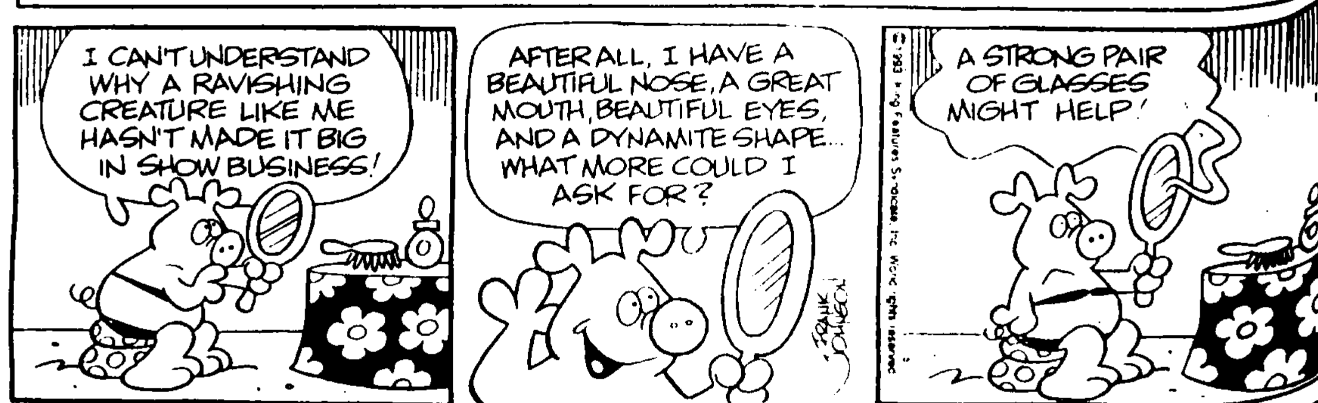
"Laat maar, ouwe reus", zei Beurskraker. "We hebben torens genoeg."

En hij legde de hoorn op de haak, terwijl hij met een gelukkige glimlach naar het fraaie panorama staarde.......

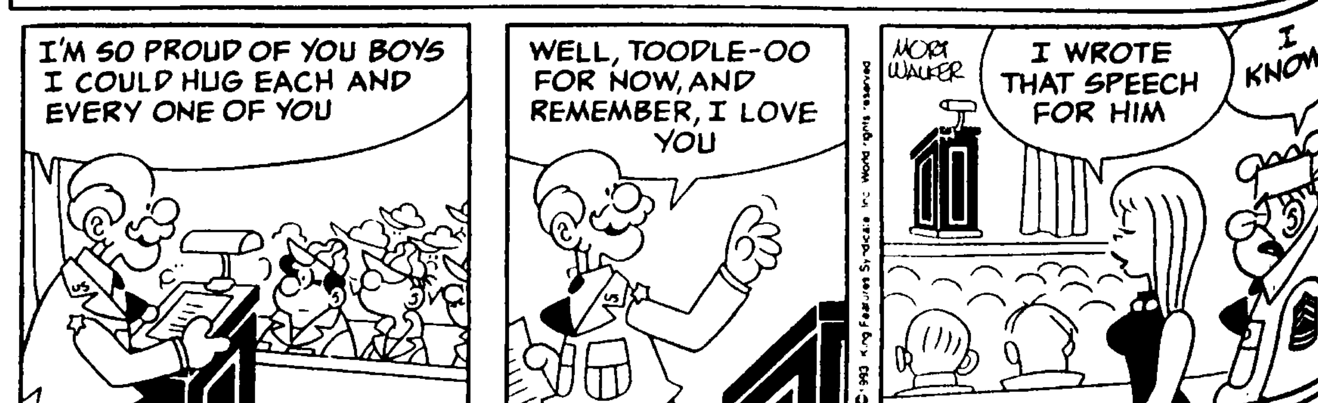
HENRY ® **By Dick Hodgins**

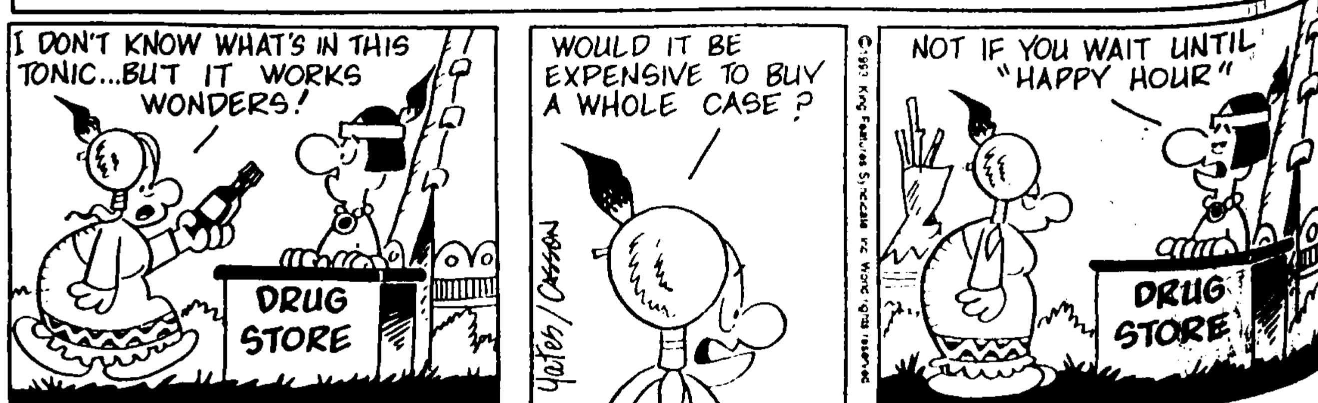
BONER'S ARK ® **By Addison & Frank Johnson**

BEETLE BAILEY ® **By Mort Walker**

REDEYE ® **By Bill Yates & Mel Casson**

AGENDA CURAÇAO

MEDISCHE DIENSTEN

ARTSEN

WACHTDIENST ARTSEN
Patiënten van de artsen van Bandabao (derde district) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren. De patiënten van de andere districten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen en het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.

KINDERARTS
(particuliere patiënten)
Voor de dienstdoende arts belt U tel.: 624900/625100.

VERENIGING VAN TANDARTSEN
Voor de dienstdoende arts gedurende het weekeinde en op feestdagen gelieve tel.: 682222 op te bellen.

CENTRO MEDICO STA ROSA
Sta Rosaweg 37, tel.: 672300/676666; openingstijden zaterdag en zondag van 08.00-24.00 uur.

WIJKVERPLEGING

WIT GELE KRUIS WIJKVERPLEGING
Santa Maria 17. Tel.: 682344, 682947, 682412 en 682574. Fax: 681000; geopend vanaf zeven uur 's morgens tot vijf uur 's middags; spreekuur wijkgebouw Bonam: iedere dinsdag van 09.00-11.00 uur. Tel.: 371865; Suffisant: tel.: 687707; Montagne Abao: tel.: 673711; Kaya Fensu: tel.: 618577; Mamayaweg: tel.: 657508; voor informatie omtrent zuigelingen- en peuterbureau kan men terecht op consultatiebureau Bevengat. Tel.: 373584.
Voor de *wachtzuster* gelieve tel.: 603661 te bellen.

STICHTING VAN HET WIT GELE KRUIS VOOR GEZINSVERZORGING 'KWIDO PA FAMIA'
Sta Maria 17. Tel.: 680222; spreekuren maandag, woensdag en vrijdag van 08.00-10.00 uur; dinsdag en donderdag van 14.00-16.00 uur.

CENTRALE WIJKVERPLEGING
Kaya ...or Gosieweg 15. Tel.: 692231/692232; geopend van 07.00-17.00 uur; de wacht heeft zuster Concincion. Tel.: ...6091 pageboy 869-0368 b.g.g. 691838.
Kantoor Bandabao, Groot Sta Martha 141. Tel.: 642555; geopend van 14.00-17.00 uur; de wacht heeft zuster Concincion. Tel.: 685581 pageboy 869-0368.

KRAAMKLINIEK RIO CANARIO
Schottegatweg Noord 43, tel.: 44510, 691343, 691683 en 691838: voor informatie over prenatale zorg en zorg gedurende en na de bevalling.
Consultatiebureau zuigelingen: iedere donderdagmiddag van 13.30-16.00 uur.
Consultatiebureau peuters: iedere dinsdagmiddag van 12.30-14.45 uur.

STICHTING WIJKVERPLEGING BANDABAO
...tein 35, tel.: 648077/648387: open van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; na 17.00 uur bereikbaar: zuster Leito. Tel.: 612176 b.g.g. 601760.
Consultatiebureau: iedere dinsdag van 08.00-11.00/18.00-20.00 uur.

FUNDASHON LECHI DI MAMA KORSOU
Voor informatie tel.: 672280, 375023 of 375642.

GENEESK. DIENST

STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
23 januari 1993 vanaf 08.00 uur tot 25 januari 1993 om 07.00 uur:
Dokter Braakman, Spreekkamer: Montagne Abao. Tel.: 673255; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen tel.: 671313 b.g.g. 689266 689337.
Dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy-Tseng, Nassy, Tseng, Suiters, Braakman, Moran, Guerrero-Bakmeyer, Ayubi, De Vos en Bream)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
23 januari 1993 vanaf 17.00 uur tot 25 januari 1993 om 07.00 uur:
Dokter Pinto, Spreekkamer: Brievengat. Tel.: 376280; spreekuren 11.00-12.00 17.00-18.00 uur; spoedgevallen tel.: ... b.g.g. 689266 689337.
Dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Goilo, Roose, Braakman-Schröder, De Rouw-Pieue, Develaar, Smeage, Pablo, Heerenveen, Nivillac, Rosales-Concession en De Vos)

DERDE DISTRICT BANDABAO
22 januari 1993 vanaf 17.00 uur tot 25 januari 1993 om 07.00 uur:
Dokter Lucasius, Spreekkamer: Soto. Tel.: 641799; spreekuren 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen tel.: ... b.g.g. ...
Dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Schellens, Sommer, Lucasius, ... en Tweedy)

■ Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in spoedgevallen de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarneemt. Het verdient te allen tijde aanbeveling een huisarts te kiezen die 's avonds en weekeinden bereikbaarheid geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!

HOSPENISCHE DIENST
van 23 t/m 24 januari na kantooruren heeft de heer G. Develaer. Tel.: 625600; pagebeeper 610-0713 dienst

APOTHEKEN

WEEKEINDEDIENST
ZATERDAG

Otrobanda
Otrabanda, Winkelcentrum Colon Tel 625633-34-35.

Punda
del Pueblo, Sha Caprileskade 7-A Tel. 612444/612555.

ZONDAG

Otrobanda
Santa Maria, Winston Churchillweg 155 Tel.: 680800

Punda
Popular, hoek Maduro-/Columbustraat Tel.: 611269/612376.

DIVERSEN

VERLOF BEGRAFENIS

(van 10.00-14.00 uur)
23 januari: S. Jennie-Kleinmoedig, Angolaweg 76.
24 januari: R.A. de Windt, Uteweg 53

HEEFT U hulp nodig, bel SOS-lijn 127.

NOODGEVALLEN/VERMISSING OP ZEE
Telefoon: 637911 (RCC)
24 uur per dag bereikbaar.

LUCHTPOSTSLUITING
(Postkantoor Groot Kwartier)
Nederland: voor gewone stukken maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag om 11.30 uur; woensdag om 10.15 uur. Voor aangetekende stukken één uur van tevoren.
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag om 17.30 uur en zaterdag om 10.45 en 17.00 uur.
De Verenigde Staten en Europa (op zaterdag): voor aangetekende en gewone poststukken om 14.45 en 15.45 uur
Het zegelloket is op zaterdag van 07.00-15.00 uur open.

THORAX CENTRUM
(Jan Noorduynweg naast UNA Tel

685544) openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen ... op werkdagen na 17.00 uur voor spoedgevallen tel.: 685917.

STICHTING DIERENBESCHERMING CURACAO
Het Dierenasiel is open van maandag t/m vrijdag 10.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 08.00-13.00/16.00-18.00 uur; zondag gesloten.

DIERENARTS
voor **spoedgevallen** gelieve te bellen: 614000 (Veterinaire Dienst) voor de dienstdoende arts.

MAANDAG

TOERISTENSCHIP
11.00-18.30 uur *Seawind Crown* (AUA)
07.00-17.00 uur *Song of Norway* (SJU).

KERKDIENSTEN

KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned) en 16.00 uur Papiamentu.
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 18.30 uur; zon.: 09.00 en 11.30 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 11.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.: 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned) en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes): zon.: 10.00 uur
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONTANA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur
OTROBANDA:
Santa Ana: zon.: 08.00 en 19.00 uur.
Santa Famia: zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 uur
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur
SOTO: zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (charismatica) en 18.00 uur
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
SERU FORTUNA: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 uur.
TERA CORA: zon.: 18.00 UUR
WESTPUNT (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur
WISHI (H. Teresita): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE

MORAVIAN CHURCH
(Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdienst.
(Emmy Berthold kleuterschool, Suffisant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst

GEREFORMEERDE KERK

Groot Kwartier
08.30 uur dienst
16.30 uur dienst.
Muizenberg Stenenkoraal
10.00 uur dienst
Santa Rosa
10.00 uur dienst
19.00 uur samenkomst.

VERENIGDE PROT. GEMEENTE VAN CURAÇAO

Ebenezer Church
(Oranjestraat 111)
09.30 uur ds. O.G. Haasnoot: *collection youth*
Fortkerk
(Fort Amsterdam)
09.30 uur ds. B. van Dijken: *collecte jeugdwerk*
Emmakerk
(Rio Canario)
09.30 uur ds. J.W.B. Smit: *collecte jeugdwerk*

VOLLE EVANGELIE GEMEENTE YUBIA BENDITA

zondag om 10.00 uur dienst (tevens creche en zondagsschool) - Weg naar Bullenbaai z/n (tel.: 681922).

* * * * * * * * * * * * * * * * *

ABC
(kanaal 77)

ZATERDAG
21.00 To Be Announced
23.00 Wide World of Sports Figure Skating Championships (T)
24.00 ABC News.

ZONDAG
20.00 Life Goes On
21.00 Funniest Video
21.30 America's Funniest People
22.00 ABC Sunday Night Movie
24.00 ABC News.

AE
(kanaal 73)

ZATERDAG
16.00 Chillers
17.00 Chillers
18.00 Comedy on the Road
19.00 Caroline's Comedy Hour
20.00 TravelQuest
20.30 Bob Vila's Home Again
21.00 Movie: 'Ashenden (Pt 1 of 2)' (1991; Alex Jennings)
23.00 Comedy on the Road
24.00 Caroline's Comedy Hour
01.00 Movie: 'Ashenden (Pt 1 of 2)' (1991; Alex Jennings)
03.00 Comedy on the Road
04.00 Best of Caroline's Comedy Hour
05.00 To Be announced.

ZONDAG
13.30 Movie: 'Smugglers' Cove' (1948; Leo Gorcey)
15.00 Movie: 'Night Gallery' (1969; Joan Crawford)
17.00 Movie: 'Nightmares' (1983; Cristina Raines)
19.00 In Search Of...
19.30 In Search Of...
20.00 Real West
21.00 Movie: 'Ashenden (Pt 2 of 2)' (1991; Alex Jennings)
23.00 Miss Marple
24.00 Rave
01.00 Movie: 'Ashenden (Pt 2 of 2)' (1991; Alex Jennings)
03.00 Miss Marple
04.00 Rave
05.00 Movie: 'Smugglers' Cove' (1948; Leo Gorcey)
06.30 First Flights.

CBS
(kanaal 75)

ZATERDAG
21.00 Dr. Quinn, Medicine Woman
22.00 Raven
23.00 To Be Announced.

ZONDAG
20.00 60 Minutes
21.00 Murder, She Wrote
22.00 Movie: 'The Switch' (1992; Gary Cole/Craig T. Nelson)
24.00 CBS News.

ESPN
(kanaal 81)

ZATERDAG
15.00 Skydiving World Freestyle Championship (T)
15.30 Ski World
16.00 Pro Skiing From Telluride, Colo. (T)
17.00 Pro Mogul Skiing from Killington, Vt. (T)
17.30 Men of Steel/Wings of Wood
18.00 PGA Golf Northern Telecom Open, 3rd round from Phoenix (L)
20.00 SportsCenter
20.30 ESPN's Speedweek
21.00 NHL Hockey Rangers at Kings (L)
24.00 SportsCenter
01.00 College Basketball Air Force at Fresno State (L)
03.00 SportsCenter
03.30 Motoworld
04.00 NHL Hockey Rangers at Kings (R).

ZONDAG
13.30 Formula One Yachting Grand Prix from San Diego (T)
14.00 America's Horse
15.00 PGA Golf Northern Telecom Open, final round from Phoenix (R)
17.00 East-West Shrine Classic From Palo Alto, Calif. (L)
20.00 SportsCenter
20.30 Super Bowl XXI Highlights
21.00 NFL All-Pro Team
22.00 Top Rank Boxing
24.00 SportsCenter
01.00 NFL's Greatest Moments A Game of Passion
02.00 NFL's Greatest Moments The Great Ones
03.00 SportsCenter
04.00 Flex Workout
04.30 PGA Golf Northern Telecom Open, finald rnd (R)
06.30 Getting Fit.

NBC
(kanaal 85)

ZATERDAG
21.00 Here and Now
21.30 Powers That Be
22.00 Empty Nest
22.30 Nurses
23.00 Sisters.

ZONDAG
20.00 Secret Service
21.00 I Witness Video
22.00 Movie: 'Lionheart' (1991; Jean-Claude Van Damme/Harrison Page).

TBS
(kanaal 89)

ZATERDAG
15.05 Movie: 'Billy Jack' (1971; Tom Laughlin)
17.05 Movie: 'A Force of One' (1979; Chuck Norris)
19.05 WCW Saturday Night Wrestling
21.05 Movie: 'Superman IV: The Quest for Peace' (1987; Christopher Reeve/Gene Hackman)
23.00 50th Annual Golden Globe Awards
02.00 Movie: 'Poltergeist' (1982; JoBeth Williams)
04.30 Movie: 'The Spell' (1977; Lee Grant)
06.15 Three Stooges
06.35 Gomer Pyle.

ZONDAG
14.20 Movie: 'Dirty Harry' (1971; Clint Eastwood)
16.20 Movie: 'Cahill: U.S. Marshal' (1973; John Wayne)
18.35 Movie: 'Messenger of Death' (1988; Charles Bronson)
20.35 Movie: 'Bloodsport' (1987; Jean-Claude Van Damme/Donald Gibb)
22.35 Movie: 'The Octagon' (1980; Chuck Norris/Karen Carlson)
24.35 Paid Program
03.35 Paid Program
05.05 WCW Main Event Wrestling
06.05 Gomer Pyle
06.35 CNN News.

USA
(kanaal 83)

ZATERDAG
15.00 Movie: 'Survive the Night' (1992; Stephanie Powers)
18.00 Joan Rivers' Gossip! Gossip! Gossip!
18.30 Bosom Buddies
19.00 Swamp Thing
19.30 Beyond Reality
20.00 Quantum Leap
21.00 Movie: 'Deliverance' (1972; Burt Reynolds/Jon Voight)
23.00 Silk Stalkings
24.00 Movie: 'Barbarella' (1968)
02.00 Movie: 'Pick-Up Artist' (1987; Molly ringwald)
04.00 Movie: 'Continental Divide' (1981; John Belushi)
06.00 Welcome Back, Kotter.

ZONDAG
13.00 All American Wrestling
14.00 MacGyver
15.00 Movie: 'Tucker: The Man and His Dream' (1988; Jeff Bridges/Joan Allen)
17.00 Joan Rivers' Gossip! Gossip! Gossip!
17.30 Just the Ten of Us
18.00 My Two Dads
18.30 Bosum Buddies
19.00 Beyond Reality
19.30 The Hitchhiker
20.00 MacGyver
21.00 Movie: 'Blindsided' (1992; Jeff Fahey/Mia Sara)
23.00 Counterstrike
24.00 Silk Stalkings
01.00 Hollywood Insider
01.30 Paid Program
04.30 Paid Program.

TELECURAÇAO
(kanaal 8/6)

ZATERDAG
17.30 Telefiesta met tante Irma
18.00 Studio Sport
18.57 Tempu pa Dios
19.00 Cocktail Turistiko met Captain Sterling
20.00 Telenotisia
20.30 Kachu Special: *Tambú*
22.00 Wega di Number Kòrsou
22.07 Estreno: *Salamander* (Franco Nero/Anthony Quinn)
23.30 Sluiting.

ZONDAG
09.30 Directe uitzending Europees voetbal
14.00 Matinee
16.00 Sena di Señor
17.00 Sala di Konsierto
17.50 Wega di Number Kòrsou
18.00 Di bishita ku..... *Raimy Juliet*
19.00 Cocktail Special
20.00 Telenotisia
20.30 Shete Dia
21.00 Baghdad Café (met o.a. Whoopi Goldberg)
21.30 TeleCuraçao Special
22.00 Superstars of Wrestling
23.00 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden!)

Bij smokkel van verdovende middelen:

Iraanse grenswachten door Afghanen gedood

QUETTA - Afghaanse drugsmokkelaars hebben bij een vuurgevecht zeker twintig Iraanse grenswachten gedood en tachtig anderen ontvoerd. Onder de smokkelaars vielen drie doden. Dat heeft een Pakistaanse regeringsfunctionaris vrijdag bekendgemaakt.

Het incident deed zich donderdag voor in Jali Rabhat, dat is gelegen bij het drielandenpunt van Iran, Pakistan en Afghanistan. Het was voor de tweede keer binnen 48 uur dat de smokkelaars een aanval uitvoerden. Ze gebruikten bij de actie raketten en automatische wapens. De Iraanse grenswachten beantwoordden het vuur met beschietingen vanuit helikopters en mortiergeschut. Sommige mortiergranaten sloegen in op Pakistaans grondgebied maar richtten geen schade aan.

Smokkelaars gebruiken het gebied rond Jali Rabhat voor het transport van drugs naar Turkije vanwaar de verdovende middelen naar Europa werden overgebracht. In dezelfde regio werden in 1991 vijf Pakistaanse militieleden gedood en zeven anderen ontvoerd.

HET WEER

WEERSVERWACHTING geldig tot morgenavond 18.00 uur:
Licht tot half bewolkt, voornamelijk gedurende de ochtenduren, tijdelijk zwaar bewolkt met een plaatselijke bui.
Matige, overdag vrij krachtige tot krachtige oostelijke wind (tussen acht en 26 knopen).

WEEROVERZICHT:
In de komende 24 uur zal de aangevoerde lucht voldoende vochtig en onstabiel zijn om een plaatselijke bui tot ontwikkeling toe doen komen.
Vooruitzicht voor zondagavond tot en met maandagochtend:
Toenmende bewolking met enkele verspreide buien.

OVERZICHT WEERSGESTELDHEID

Vanmorgen 08.00 L.T.		Afgelopen 24 uur		
Station	Het weer	Max	Min	Neerslag mm
Aruba	licht bewolkt	30	24	sp
Bonaire	licht bewolkt	--	--	0.5
Curaçao	regenbui	30	24	sp
St Eustatius	half bewolkt	26	22	7.1
St Maarten	regenbui	28	24	0.4
Amsterdam	zwaar bewolkt	10	+6	sp
Atlanta	licht bewolkt	18	+1	0.0
Caracas	zwaar bewolkt	26	26	0.0
Kingston	half bewolkt	32	22	0.0
Miami	zwaar bewolkt	26	18	0.0
New York	geheel bewolkt	11	+5	1.0
Paramaribo	zwaar bewolkt	29	--	23.0
Port-of-Spain	licht bewolkt	31	19	0.0
San Juan	licht bewolkt	26	20	8.1

Overleden in Nederland

JOHANNES ALFRED VAN DER DIJS
(beter bekend als Fred)

Uit naam van
zijn echtgenote : **Mevr. Annie van der Dijs - Olivet**
zijn kinderen : **Giselle en Ron Gerhard-van der Dijs**
David en Annie-Marie van der Dijs-Orman
zijn zusters
en broers : **Leila Lard-van der Dijs**
Mevr. de wed. Greta Flores-van der Dijs
Ivy Lopez Penha-van der Dijs
Jean van der Dijs
Franklin van der Dijs
Malory Blajic-van der Dijs.

De crematie zal in Nederland plaatsvinden op maandag 25 januari 1993.
Condoleance-adres in Nederland:
Aberstand 3304
6605 P.M.
Wijchen, Zuid Nederland.

EG:Geen oplossing op slagveld

Regering Angola komt Unita flink tegemoet

BRUSSEL - De Europese Gemeenschap heeft vrijdag opgeroepen tot een algemeen staakt-het-vuren in Angola waar bij hevige gevechten honderden doden zijn gevallen. De EG heeft er bij de verzetsbeweging Unita en de regering op aangedrongen de dialoog te hervatten. De Angolese regering is bereid in te gaan op een aantal eisen van Unita.

"De problemen van Angola kunnen niet op het slagveld opgelost worden", zo staat in de verklaring van de EG. Volgens de Angolese radio zijn er alleen al bij de gevechten in de stad Huambo vijftienhonderd burgers en militairen omgekomen. In Huambo, een van de bolwerken van Unita, werd vrijdag nog steeds hevig gevochten.

De regering van president Dos Santos presenteerde vrijdag een vijf punten tellend voorstel voor vredesbesprekingen met Unita, waarin zij in ging op de meeste voorwaarden van het verzet. Luanda deed een paar belangrijke concessies door ermee in te stemmen dat er zowel over politieke als militaire kwesties gepraat zal worden. Ook zag zij af van haar eis dat Unita moet toestaan dat de regering haar bestuur in het hele land moet instellen.

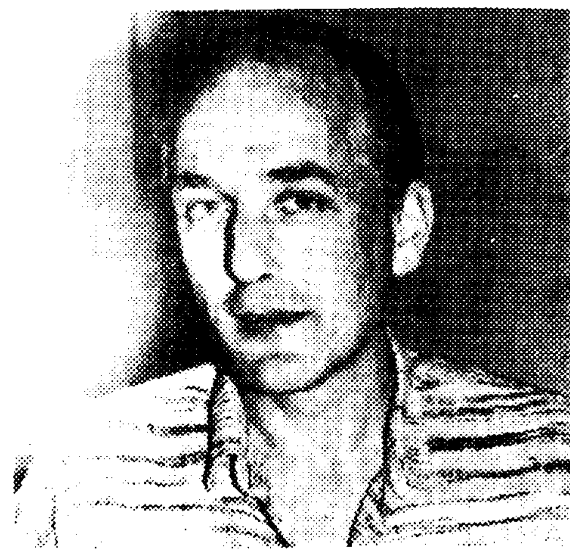
De staatsradio meldde onder aanhaling van regeringsbronnen dat de regering de VN de volgende punten had voorgesteld als leidraad bij het overleg in Addis Abeba:

Unita moet de geldigheid van het vredesakkoord van 1991 erkennen, waarvan de verkiezingen vorig jaar het sluitstuk hadden moeten vormen; er moet onmiddellijk een staakt-het-vuren in het hele land ingesteld worden; Unita moet de uitslag van de verkiezingen van vorig jaar aanvaarden; de wegen moeten opengesteld worden en het vrije verkeer van personen en goederen moet in het hele land gegarandeerd worden; Unita moet de aanwezigheid van de VN-waarnemers in Angola respecteren. Het voorstel komt sterk overeen met de voorwaarden die Unita eerder formuleerde voor het overleg.

VN-secretaris-generaal Boutros Boutros-Ghali pleitte er vrijdag voor de aanwezigheid van de VN tot een minimum te beperken. Hij stelde voor alle VN-waarnemers naar Luanda over te plaatsen en hun aantal tot 64 te verminderen.

Colofon AMIGOE
Curaçao: tel. 672000, fax. 674524
Aruba: tel. 24333, fax. 22368

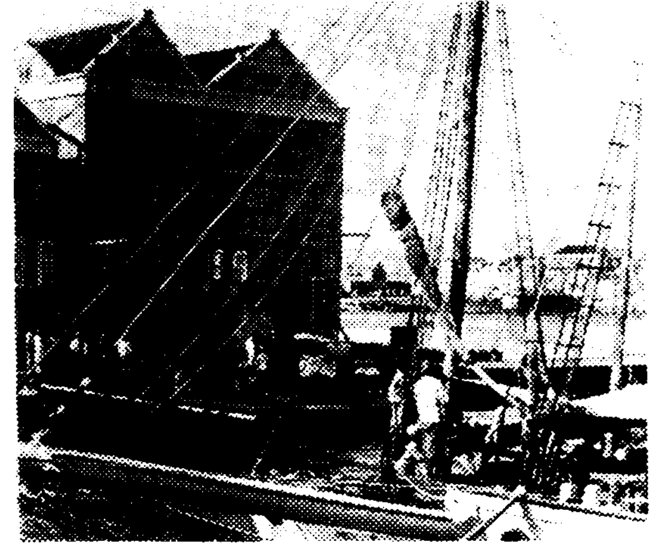
INTERVIEWS

Nieuwe impuls voor kunst op Aruba

REPORTAGES

Curaçao in de jaren twintig

Sinds midden jaren tachtig wordt Aruba geconfronteerd met een stijgend aantal illegaal op Aruba verblijvende vreemdelingen. Dit is inmiddels uitgegroeid tot een maatschappelijk probleem dat in alle bevolkingslagen en nagenoeg alle economische sectoren wordt gevoeld. Deskundigen schatten het aantal illegalen op 3000 tot 6000. In 1992 werden 2348 vreemdelingen, voornamelijk afkomstig uit de Latijnsamerikaanse landen en het Caribisch gebied, verwijderd.
Naar aanleiding van bestaande krantenartikelen, rapporten en interviews over en met vertegenwoordigers van Directie Openbare Orde en Veiligheid, Sectie Vreemdelingen Politie Oranjestad, Sectie Vreemdelingen Politie Luchthaven en directie Arbeid, brengt Napa een artikel over de illegalenproblematiek op Aruba. Hoe is deze problematiek precies ontstaan, wat houdt het in en wat zijn de gevolgen daarvan?

ILLEGALEN op Aruba. Een vraagstuk dat is uitgegroeid tot een maatschappelijk probleem dat in alle bevolkingslagen en nagenoeg alle economische sectoren zijn uitwerking heeft. Ook de politieke partijen uitten voor de verkiezingen van 8 januari hun zorg over het toenemende aantal illegalen. Van de zijde van de bevolking valt er een verminderde tolerantie ten opzichte van de allochtonen te bespeuren. Velen vrezen voor een terugval of een stagnatie in de economie. Omdat illegalen een kwetsbare positie innemen, zullen zij de eerste zijn die tijdens of na een economische malaise ontslagen worden.
En dan begint het probleem pas ècht.

= door Eef Hermers =

Clandestiene werknemer kwetsbaar voor uitbuiting

Illegalenproblematiek wreekt zich op Aruba onderhuids

De malaise die in 1985 op Aruba ontstond door de sluiting van de Lago, was er de directe oorzaak van dat de toeristenindustrie een belangrijke ontwikkelingsimpuls kreeg toegediend. In 1990 bezochten ruim 432.000 toeristen Aruba, in 1991 ruim 545.000 en bij een jaarlijkse groei van 20 procent wordt dit jaar de grens van de 700.000 verwacht.
Deze groei ging gepaard met een evenredige uitbreiding van het aantal beschikbare kamers voor de toeristen. Dit resulteerde uiteindelijk in het totaal ontbreken van de werkloosheid. De vraag naar arbeidskrachten overtrof zelfs het aanbod hieraan, met als gevolg dat de gestelde groeiprognoses van het aantal hotelkamers in gevaar kwam. De Arubaanse regering en werkgevers besloten een beroep te doen op de buitenlandse arbeidskrachten.
Dit bracht niet alleen een stroom van welkome arbeiders naar Aruba; ook ongewenste figuren wilden de vruchten plukken van Aruba's paradijselijke omstandigheden. Daarnaast leidden de formele eisen die hier aan toelating zijn verboden (moeilijk te verwerken identiteitspapieren en visa, leeftijds-en gezondheids eisen, overleggen van de financiële positie en het bewijs van een niet crimineel verleden) tot een grotere kans op ontduiking, vervalsing en misleiding van de voorschriften. Hierbij horen ook de langdurige procedures ter verkrijging van een definitieve beslissing over het verblijfsrecht.

PROBLEMEN

De aanwezigheid van illegalen brengt tal van problemen met zich mee. Allereerst heeft de illegale vreemdeling huisvestingsproblemen omdat hij geen beroep kan doen op overheids- of particuliere instanties die hem helpen bij het vinden van een geschikte woonruimte. Een ander probleem is de abominabele arbeidsomstandigheid waarin de meeste illegalen verkeren. Werkgevers nemen illegalen in dienst uit financiële motieven of uit gebrek aan geschikte legale werknemers. Illegale werknemers die in dienst treden, lopen het risico fors uitgebuit te worden omdat zij zich niet kunnen beroepen op wettelijke regelingen omtrent de minimale arbeidsvoorzieningen. Bovendien hebben zij geen recht op werknemersverzekeringen. Deze zware levensomstandigheden zijn er de oorzaak van dat illegalen een verhoogde kans hebben in het criminele circuit te raken.
Het ontbreken van een legale verblijfstitel brengt daarnaast met zich mee dat integratie met Arubanen en de Arubaanse cultuur nauwelijks te verwezenlijken is. Tal van culturele, educatieve en primaire voorzieningen blijven immers buiten het bereik van de illegalen. Dit gekoppeld aan het feit dat ze daarnaast in de voortdurende angst leven om opgepakt en uitgezet te worden, en daarmee hun bron van inkomsten verliezen, bewerkstelligt de isolering ten opzichte van de lokale bevolking en concentrering ten opzichte van lotgenoten. Daarom is het van belang dat een zo soepel mogelijk verlopende integratie wordt bewerkstelligd.

Aruba moet de illegalenproblematiek enigszins onder controle krijgen, omdat het vroeg of laat getroffen zal worden door een stagnatie of een ernstige terugslag in de economische activiteiten en grote werkloosheid. Een heel groot gedeelte van de inkomsten van Aruba vloeit namelijk voort uit de toeristenindustrie. Deze sector is beïnvloedbaar door tal van ontwikkelingen.
De huidige onbekendheid met het aantal illegalen, hun leeftijd en sexe, gegevens over hun kwalificatie en huidige lokatie, maakt het onmogelijk bij een economische terugslag op gecontroleerde wijze deze mensen in goede banen te leiden. De gevolgen laten zich raden; onbekendheid met de bedrijfslokatie maakt systematische verwijdering onmogelijk. Het ontbreken van een vast inkomen noodzaakt de illegalen tot het zoeken naar alternatieven, wat kan leiden tot niet-legale methoden.
Het percentage kinderen van illegale vreemdelingen dat op Aruba onderwijs volgt, is nu al gering, maar verwacht mag worden dat dit percentage drastisch terug zal lopen indien massaal illegalen ontslagen worden. Bovendien komen sociaal-culturele problemen die zich onderhuids afspelen, meestal bovendrijven in economisch moeilijke tijden.

DOOV

In een interview zegt DOOV-directeur Roland Peterson dat mensen nogal snel kritiek hebben dat 'alles' bij DOOV zo langzaam verloopt. Volgens de DOOV-directeur wordt elke aanvraag gescreend. "Dat kost tijd en ik kan niet lukraak onder elke aanvraag een handtekening zetten; daar gaat een ingewikkeld proces aan vooraf. We moeten kritisch blijven en de situatie objectief bekijken, anders loopt het gigantisch uit de hand".
De 'baas der werkvergunningen' herinnert zich nog als de dag van gisteren dat zijn kantoor werd gerund door vijf DOOV-medewerkers. Dat aantal is inmiddels uitgegroeid tot 35. Naast al het administratieve werk worden per dag gemiddeld negentig klanten aan de vijf balies geholpen. "En dat is niet het leukste werk. DOOV lijkt de laatste 2 jaar meer op een gekkenhuis", laat Peterson weten.

Van overheidszijde is er een groeiende zorg over het aantal illegalen. Van de zijde van de bevolking valt er een afnemende tolerantie ten opzichte van de allochtone bevolking te bespeuren. Zij beschouwt DOOV als een noodzakelijk kwaad, waar niemand omheen kan. Veel mensen zijn op DOOV aangewezen: werkgevers, buitenlanders en bijna alle gezinnen die een schoonmaakster of 'live-in' in dienst hebben.
Velen vinden dat DOOV een complete doorlichting en reorganisatie zou moeten ondergaan. Zolang deze organisatie bijna een half jaar nodg heeft voor een beslissing op de vergunningsaanvragen, zullen andere oplossingen weinig baten. De regering houdt op het moment een ongezonde situatie in stand. Werkgevers zien zich voor de keuze gesteld òfwel illegalen in dienst te nemen, òfwel gedurende lange tijd met ondercapaciteit hun bedrijf draaiende te houden of tijdelijk te sluiten. De werkgever kiest dan meestal voor de eerste mogelijkheid.

Foto Djisbie Franken

De ongekende groei en bloei van Aruba heeft behalve toeristen ook tal van vreemdelingen aangetrokken die na hun toelating als toerist achterbleven om op illegale wijze werkzaamheden te verrichten. Dit brengt tal van problemen met zich mee, zoals koppelbaaspraktijken: nauw samenhangend met het 'geldschieten'. Aan de toelating tot Aruba is namelijk de voorwaarde verbonden dat men over genoeg middelen van bestaan moet beschikken. Aangezien de door koppelbazen geronselde personen veelal niet over voldoende financiën beschikken om toegelaten te worden, wordt door geldschieters geld aan hun geleend, dat direct na toelating wordt teruggevorderd.

Maar illegaal werken heeft ook een negatieve doorwerking voor de illegalen zèlf. De betrokken vreemdeling mag dan wel tevreden zijn met zijn situatie maar echt comfortabel is zijn positie niet. Zijn werkgever kan hem feitelijk op ieder moment ontslaan. De vreemdeling bevindt zich in een onzekere situatie, die hem bovendien extra kwetsbaar maakt voor uitbuiting en slechte behandeling. Het gevaar bestaat dat de vreemdeling verstoken blijft van alle sociale rechten.

KWETSBAAR

Hulp bij het zoeken naar huisvestingsmogelijkheden kan de illegale buitenlander ook wel vergeten. Zijn situatie maakt hem bijzonder kwetsbaar, waarop soms dankbaar wordt ingepseeld. Niet ongebruikelijk is het om in één huis, tussen de dertig à vijftig personen onder te brengen. Op provisorische wijze wordt het huis zodanig ingedeeld, dat er kamertjes van zo'n vier tot zes vierkante meter ontstaan. In elke kamer wordt een vreemdeling gehuisvest, waarvoor per maand tussen de 200 en 300 florin moet worden betaald. Behalve dat hier grof wordt uitgebuit, is de hygiëne voor deze illegale bewoners ver te zoeken. Het verstoken blijven van het recht op huisvesting, water, electriciteit, telefoon, het openen van een bankrekening, inschrijving bij het Bevolkingsregister en tal van andere zaken, bevordert het proces van isolering.
Maar sociaal-economische gevolgen zijn evenzeer te verwachten voor een deel werkende allochtonen. Op het moment is helaas al te constateren dat werkgevers haar lokale werknemers vervangen door illegalen, omdat zij eenvoudigweg goedkoper zijn. Als deze praktijk hand over hand toeneemt, zullen steeds meer werkgevers vanwege de concurrentie dit voorbeeld volgen. Marktbescherming voor de eigen bevolking mag daarom niet uit het oog worden verloren.
Ook de financieel-economische aspecten zijn belangrijk. Men kan de kosten voor een oplossing van de problemen bekijken maar ook de gemiste opbrengsten. Het aantal illegalen, geschat op 3000 tot 6000, vermenigvuldigd met de gemiste retributies van 350 florin per persoon en de belasting- en verzekeringspremies van 200 florin per persoon per maand, leidt tot een bedrag tussen de 8 en 20 miljoen florin.

UITBUITING

De onzekere situatie waarin de werknemer zich bevindt, maakt hem erg kwetsbaar voor uitbuiting. Dit uit zich niet alleen op arbeidsrechtelijk terrein. Ook de primaire voorzieningen zoals huisvesting, water en electriciteit blijven buiten bereik van de illegale werknemer.
Op sociaal-cultureel gebied doen zich eveneens problemen voor. De permanente angst van deze mensen zonder verblijfstitel om uitgezet te worden, belemmert integratie met de lokale bevolking. Daarnaast vormen de gemiste inkomsten aan retributies en belasting een belangrijke stimulans voor de Arubaanse regering het illegalenprobleem aan te pakken.

De indirect bij de illegalenproblematiek betrokken organisatie zijn de Sociale Verzekerings Bank (SVB), de Belasting Accountants Dienst (BAD), het Bureau Burgerlijke Stand en Bevolkingsregister (BBSB) en het Openbaar Ministerie (OM). De SVB en BAD zijn gezamenlijk belast met de inning van de verzekeringspremies en de belastingafdracht, het BBSB houdt het toezicht op het bevolkingsregister en het OM geeft leiding aan opsporingsactiviteiten van de Sectie Vreemdelingen Politie Oranjestad (SVPO). Deze organisaties verzamelen voornamelijk gegevens over illegalen uit informatie van derden. Men gaat bij elkaar, of bij derden te rade. Dat is ook logisch want het nagenoeg geheel ontbreken van een structureel communicatie- en informatiewerk maakt een systematische uitwisseling van gegevens nagenoeg onmogelijk.

Voor nagenoeg alle illegale vreemdelingen op Aruba geldt dat ze op een llegale manier, via immigratie, het eiland binnenkomen. Hun legale status gaat over in een illegale, door na de vrije termijn van drie maanden op Aruba te blijven. Een andere groep wordt illegaal door te 'vergeten' de vergunning te verlengen.

Daarnaast is het opvallend dat alle organisaties, op het OM na, zich in meerdere of mindere mate afhankelijk achten van de door DOOV beheerde informatie. Daadwerkelijke probleemoplossing moet juist bij DOOV beginnen. Als een werkgever namelijk een buitenlandse werknemer in dienst wil nemen, dan moet hij rekening houden met het feit dat de behandeling van de aanvraag een behoorlijk lange tijd in beslag kan nemen. Degene voor wie de vergunning wordt aangevraagd, moet in het buitenland het antwoord afwachten.

Deze lange afhandelingstermijn werkt juist het tegenovergestelde in de hand. Een zeer groot deel van de aanvragers begint, in afwachting van de beslissing, al met werken. Alle organisaties, op DOOV na, anticiperen al op deze ontwikkeling. De organisaties accepteren de illegalen vanwege de economische afhankelijkheid van Aruba aan deze werkkrachten. Als voorbeeld geldt dat ook minister Croes van Justitie momenteel zelf beslissingen neemt op vergunningsaanvragen omdat afhandeling dan sneller verloopt dan bij DOOV.

Regeling voor Dominicanen functioneert bevredigend

DOOV beweert feitelijk niet op directe wijze met de illegalenproblematiek te maken te hebben. Argumentatie achter deze bewering is dat vreemdelingen die hier verblijven op basis van een toeristisch verblijf, geen werk mogen zoeken, aannemen of verrichten. De connectie tussen het illegaal werk verrichten en de tijd die gemoeid is met de administratieve afhandeling van de vergunningsaanvragen, weigert men te leggen.

DOMINICANEN

Dat samenwerking kan leiden tot verbetering van de illegalenproblematiek, blijkt uit de kwestie rond de verplicht gestelde verblijfstitel voor Dominicanen. In 1991 installeerde de regering een commissie, die aanbevelingen moest opstellen om het aantal illegalen te verminderen. Deze commissie adviseerde de toelating van Dominicanen te binden aan een verblijfstitel. Op 4 december 1991 ging de regering accoord met dit advies. Per 1 mei worden alleen Dominicanen tot Aruba toegelaten, die in het bezit zijn van een vergunning tot tijdelijk verblijf onder werkverbod.
Dit systeem functioneert boven verwachting. Het verleggen van de vergunningsaanvrager naar degene die garant staat, vertoont de verwachte preventieve werking. Het project heeft de samenwerking bevorderd. Het is bovendien min of meer tot een prestigeproject verheven met een uitgebreide technische ondersteuning.

Het is verrassend dat literatuur op Aruba over de illegalenproblematiek zeer schaars is. Slechts in een aantal rapporten wordt de kwestie rond de illegaal verblijvende werknemers specifiek aangesneden, maar veelal gaat het over vreemdelingentoezicht in het algemeen en wordt de illegalenproblematiek heel summier aangestipt. Literatuur hierover is op Aruba zelf niet voorhanden. Een uitgebreide analyse en een poging tot een oplossing is dan ook heel hard nodig.

Eindredaktie: Norbert Hendrikse, opmaak: Solange Isselt

Ter Beek krimpt strijdkrachten drastisch in

Marine komt er goed van af bij bezuinigingen in leger

DEN HAAG - De omvang van de Nederlandse krijgsmacht wordt de komende vijf jaar met 44 procent verminderd in plaats van de 30 procent inkrimping die eerder voor de komende tien jaar was voorzien. De Koninklijke Landmacht krijgt met 54 procent de grootste vermindering te verwerken, 19 procent meer dan waarvan sinds 1991 werd uitgegaan. Minister Relus ter Beek van Defensie verwacht dat bij deze inkrimping 1500 gedwongen ontslagen zullen vallen.

Dat staat in de prioriteitennota, waarin Ter Beek en zijn staatssecretaris van Voorst tot Voorst het defensiebeleid voor de komende tien jaar uiteenzetten. Zij hebben de nota vorige week naar de Tweede Kamer gestuurd. Met ingang van 1998 zal Nederland een krijgsmacht hebben die volledig uit beroepsmilitairen bestaat. De opkomstplicht voor dienstplichtigen wordt met een overgangsperiode van vijf jaar afgeschaft. Thans telt de krijgsmacht nog 37.000 dienstplichtigen, van wie 31.000 bij de landmacht.

De uitgaven voor Defensie worden vanaf volgend jaar tot en met 1998 bevroren op ongeveer 13,5 miljard gulden. Het defensiebudget is daarmee blijvend 1,1 miljard gulden lager dan werd vastgesteld in Ter Beeks defensienota van 1991. De vergaande inkrimping van de krijgsmacht is volgens de bewindsman mogelijk omdat het risico van een grootschalige verrassingsaanval op het NAVO-grondgebied vrijwel uitgesloten is. De Nederlandse militair dient nu in zijn visie vooral te worden voorbereid op het optreden in kleinschaliger crisissituaties, al blijft de krijgsmacht volgens hem voorbereid op een groot conflict. De snelheid waarmee in crisissituaties moet worden opgetreden vereist dat de krijgsmacht uitsluitend uit beroepspersoneel gaat bestaan, aldus Ter Beek.

PERSONEEL

In 1998, als de aanpassingen hun beslag moeten hebben gekregen, zal de krijgsmacht een vredessterkte hebben van 70.000 personen (inclusief burgerpersoneel). De landmacht heeft dan een omvang van ruim 36.000 (thans 63.000), de luchtmacht van ruim 13.000 (thans 18.000), de marine van 17.500 (thans 20.000) en de marechaussee van 3.600 (thans 4.000).

Bij een groot conflict kan de krijgsmacht groeien tot een sterkte van ruim 110.000 (60.000 bij de landmacht, 21.000 bij de luchtmacht, 23.700 bij de marine en 4.500 bij de marechaussee). Daarvoor zullen dan reservepliehtige vrijwilligers moeten worden opgeroepen. Tot 1998 zal de landmacht over een extra mobilisabele brigade beschikken. Nadere studie moet uitwijzen of deze vijfde brigade na dat jaar moet blijven voortbestaan, aldus Ter Beek.

De bewindsman herhaalt dat hij zijn best zal doen gedwongen ontslagen zoveel mogelijk te voorkomen. Het sociaal beleidskader, dat maatregelen bevat om personeel binnen of buiten Defensie aan een andere baan te helpen en het vertrek van personeel te bevorderen, blijft van toepassing. Ter Beek noemt geen bedrag dat hiervoor beschikbaar is.

Vanaf 1998 zal de krijgsmacht in vredestijd ruim 58.000 beroepsmilitairen nodig hebben, ongeveer 8.000 meer dan thans bij Defensie in dienst zijn. Rekening houdend met verloop schat minister Ter Beek dat hij jaarlijks 9.300 beroepsmilitairen moet werrven die een contract sluiten voor de beperkte periode van twee jaar. Hij denkt dat hem dat lukt als een aantal maatregelen worden genomen, zoals verbetering van het imago van de krijgsmacht, de werving meer richten op alle groepen op de arbeidsmarkt en verlenging van de contractduur.

SLUITING

De verkleining en modernisering van de krijgsmacht gaat gepaard met sluiting van een groot aantal militaire complexen en afstoting van materieel, met name voor de landmacht. Voor de Koninklijke Marine brengt de prioriteitennota, die minister Ter Beek aan de Tweede Kamer heeft aangeboden, de minst ingrijpende veranderingen op materieelgebied.

De inkrimping van de landmacht tot een vredessterkte van 36.000 personen betekent sluiting van tientallen kleine en grote kazernes. Defensie bezint zich nog op de toekomst van de oefenterreinen. Een beroepsleger brengt in ieder geval een fikse vermindering van het aantal oefeningen met zich mee, maar vraagt wel een grotere variatie aan terreinen, aldus de nota.

De landmacht raakt volgens de plannen honderden tanks, pantservoertuigen, houwitsers en mortieren kwijt. Alle Leopard-1-tanks (in '91 nog 468) worden van de hand gedaan evenals 115 van de 445 Leopard-2-tanks. Hét aantal YPR-pantsergevechtsvoertuigen gaat terug van 718 naar 382, terwijl al eerder was aangekondigd dat alle ruim 600 M-113-pantsertransport- en verkenningsvoertuigen verdwijnen. Het aantal 155 mm houwitsers wordt verder verminderd met 123 tot 188. Daarnaast raakt de landmacht onder meer 65 van de 145 120 mm-mortieren kwijt.

De investeringen in landmachtmaterieel liggen vooral op het gebied van de crisisbeheersingsoperaties. Defensie zal daarom zo snel mogelijk 110 gepantserde wielvoertuigen aanschaffen. Eerder was al besloten 230 buggy's voor de luchtmobiele brigade aan te schaffen.

Bij de luchtmacht, die tot het jaar 2000 met 34 procent wordt ingekrompen, worden twee squadrons F-16-jachtvliegtuigen van de vliegbases Twenthe en Gilze-Rijen opgeheven. Dat brengt het aantal aan de NAVO toegewezen Nederlandse F-16's terug van 144 naar 108. Vanaf 1996 zal het jaarlijkse aantal vlieguren worden verlaagd met ongeveer 18 procent. Daardoor en door het bijtanken in de lucht zal de milieuoverlast enigszins afnemen, meent Defensie.

Om beter in crisisbeheersingsoperaties te kunnen opereren zullen zoals bekend nieuwe transportvliegtuigen worden gekocht. Naast de twee al aangeschafte DC-10's wil Defensie twee middelzware C-130-Hercules- en vier Fokker-505-toestellen verwerven. Voorts blijven de voorziene investeringen in dertig transporthelikopters en veertig bewapende helikopters overeind.

MARINE

Bij de marine zijn de bezuinigingen op materieel beperkt. Vier fregatten van de Kortenaer-klasse zullen al in 1996 in plaats van in 2006 worden afgestoten. Het aantal fregatten blijft zestien, waarvan twaalf operationeel. Bij de onderzeedienst zullen de twee resterende onderzeeboten van de zwaardvisklasse in plaats van in 2004 al in 1996, als de vierde Walrus-onderzeeër klaar is, worden afgestoten. Daarnaast ziet Defensie af van de bouw van zes nieuwe kustmijnenvegers, worden minder moderniseringsprogramma's uitgevoerd en minder munitie aangeschaft.

De aanschaf van een amfibisch transportschip dat een compleet mariniersbataljon met volledige uitrusting snel moet kunnen verplaatsen, is overeind gebleven. Dat geldt ook voor de vervanging van het bevoorradingsschip Poolster.

Minister Ter Beek zet in zijn prioriteitennota bijna al zijn kaarten op de nieuwe taak van de Nederlandse krijgsmacht: het optreden in crisissituaties waar de vrede moet worden bewaard, dan wel afgedwongen. Alle parate eenheden van landmacht, luchtmacht en marine moeten daarvoor snel inzetbaar zijn. De PvdA-bewindsman zegt in zijn nota dat de krijgsmacht ook voorbereid blijft op een groot conflict. Hoewel hij niet aangeeft wat hij daaronder precies verstaat, merkt hij op dat de kans op zo'n conflict zeer klein is. En als het zich zou voordoen, zou het zeker niet de omvang hebben waarop het westers bondgenootschap ten tijde van de koude oorlog was voorbereid. De massale verrassingsaanval van de Russen zal uitblijven. "De veiligheid van West-Europa en van Nederland is niet langer in gevaar", zo zei hij eind vorig jaar.

Op het ministerie van Buitenlandse Zaken aan het Haagse Bezuidenhout kan men nog steeds niet goed overweg met deze optimistische visie. Van de vorige minister van Buitenlandse Zaken, Van den Broek, was bekend dat hij een dergelijke analyse van de internationale veiligheid te rooskleurig vond. Maar in de nadagen van zijn ministerschap had hij er geen trek meer in de zaak hoog op te spelen.

TWIJFELS

Ook zijn opvolger Kooijmans heeft twijfels over Ter Beeks conclusies. De laatste bespreking van de prioriteitennota in het kabinet vorige week was echter de eerste keer dat de nieuwe minister er zich over kon uitspreken. Voor hem geen reden om zijn mond te houden, maar in dit stadium was het niet meer mogelijk de discussie van voren af aan te laten beginnen.

De critici erkennen dat de militaire dreiging van de oude Sovjetunie niet vergelijkbaar is met die van het huidige Rusland. Niettemin bezien zij met argusogen het nog steeds zeer omvangrijke militaire potentieel van de Russen. Dat gevoegd bij de verregaande instabiliteit zowel in Rusland zelf als in het GOS als geheel levert voor het westen een aanzienlijk veiligheidsrisico op, menen zij.

De NAVO heeft zich bij deze redenering aangesloten. Het bondgenootschap kan de lidstaten niet verbieden in hun defensie te snijden, zij zijn alleen verplicht tot consultatie. NAVO-functionarissen hebben echter duidelijk gemaakt dat de Nederlandse plannen te ver gingen gezien de veiligheidsrisico's die nog steeds bestaan. Minister Ter Beek suggereert in zijn nota dat hij de oorlogssterkte van de Nederlandse krijgsmacht aanvankelijk nog verder had willen verminderen dan de 110.000 die hij nu heeft vastgesteld. "In de plannen is rekening gehouden met de door de bondgenoten gemaakte opmerkingen, vooral ten aanzien van de omvang van de landstrijdkrachten in oorlogstijd", zo schrijft hij. Dat slaat op de toezegging van Ter Beek aan de NAVO de vijfde mobilisabele brigade in ieder geval nog tot 1998 te handhaven. Ook Kooijmans heeft tijdens de laatste bespreking van de nota in het kabinet de noodzaak hiervan onderstreept.

De Marine is er goed van af gekomen bij Ter Beek's bezuiniging.

Fraudebestrijding op laag pitje bij politie

Accountants onderzoeken achterkant van de misdaad

AMSTERDAM — "De Nederlandse politie is heel professioneel en voortvarend bezig met de bestrijding van de voorkant van de criminaliteit - de zichtbare uitingen, de strafbare feiten zelf. Daar worden tal van methoden, technieken en zelfs wetten voor ontwikkeld. Maar intussen zijn we bezig een druppel op een gloeiende plaat te laten vallen."

Mr. C. Schaap (38), hoofd van de Afdeling Recherche Expertise Vermogen (AREV) van de Centrale Recherche Informatiedienst (CRI), maakt zich ernstig zorgen over de 'traditionele aanpak' van de politie waar het gaat om de bestrijding van de georganiseerde misdaad. De aanpak van wat hij noemt 'de achterkant van misdaad' verdient veel meer aandacht, meent Schaap. De samenleving raakt vooral ontwricht door de infiltratie van crimineel vermogen in de legale economie, zo valt het gevaar van 'de achterkant' samen te vatten.

= door ANP-verslaggever Peter Elberse =

"In de bestrijding daarvan moeten we ons specialiseren", zegt Schaap. "De verhouding gaat nu volledig mank en dat vind ik heel verontrustend." Daarbij wijst Schaap, drie jaar geleden van de Rotterdamse politie overgestapt naar de CRI, op maatschappelijke ontwikkelingen die schreeuwen om financiële politiekennis. "We zijn ons met allerlei internationale verdragen aan het vastleggen op een gezamenlijke criminaliteitsbestrijding, met name op het financiële terrein. Maar wie gaat er hier straks onderzoek verrichten naar in Nederland verblijvend geld van de Duitse drugshandel? Ik weet het niet. Maar we zijn wel verplicht dat soort zaken te gaan onderzoeken."

MELDINGSPLICHT

Hetzelfde probleem ziet Schaap opdoemen met betrekking tot de meldingsplicht van verdachte transacties die in het verschiet ligt voor financiële instellingen. "Als zo'n transactie wordt gemeld bij de politie, zal de zaak financieel moeten worden onderzocht. Alweer: Ik weet niet door wie."

Ook nu al is het woekeren met het financieel aangelegd talent. Volgens Schaap staat de 'gewone' fraudebestrijding door de politie op een heel laag pitje en dreigt er een structurele tekortkoming sinds de experts van de CRI zich nagenoeg geheel op het in kaart brengen en traceren van de georganiseerde misdadenkapitalen - de achterkant - zijn gaan toeleggen.

"We hebben de fraudedelicten moeten loslaten", zegt Schaap. "Ik moet vaak nee verkopen als een politiekorps mij vraagt om een accountant voor bijstand in een onderzoek. Dat kan een fraudezaak zijn, maar ook een zaak in de sfeer van de verdovende middelen."

Werden in 1991 nog in zestig zaken CRI-accountants ingezet, waarbij het volgens het jaarverslag ging om "alle mogelijke vormen van oplichting, verduistering en bankbreuk", in 1992 waren dat er volgens Schaap 'aanmerkelijk minder.'

Schaap constateert dat er binnen de politiegelederen 'nauwelijks meer iets is' op het gebied van fraudebestrijding. "Regiokorpsen hebben de verplichting om een procent van hun capaciteit in te zetten voor bestrijding van fraude. Ik weet dat Rotterdam, Amsterdam, Den Haag en Arnhem een fraudebureau hebben. Voor het overige is de situatie onvoldoende - men vertaalt het meer als een inspanningsverplichting, er is geen specialisme meer. En op papier is het natuurlijk altijd hard te maken dat dat een procentje voor fraudebestrijding wordt aangewend. Dit wordt echt een grote zorg in de toekomst."

De AREV zelf werd onlangs opgeschrikt door het vertrek van twee register-accountants naar het gerenommeerde accountantskantoor KPMG Klynveld, dat een afdeling *forensic accountancy* in het leven heeft geroepen, ten einde een gat in de markt te dichten. Het bestand forensische accountants van Schaap liep daarmee terug van veertien naar twaalf, terwijl er al een vacature was.

De gehele afdeling 'vermogen' telt 54 werknemers, die de terreinen fraude, falsificaten, milieu- en computercriminaliteit en forensische accountancy bestrijken. De CRI (circa 600 werknemers) zal in de naaste toekomst opgaan in de divisie recherche van het Korps Landelijke Politie Diensten (KLPD). De dienst, tot dusver een poot van het ministerie van Justitie, wordt daarmee ingelijfd bij de Nederlandse politie.

Schaaps afdeling zal worden samengevoegd met de recherchedienst betalingsverkeer en tot 'Hoofdafdeling financieel-economische criminaliteit' worden gebombardeerd. Ongeveer honderd mensen zullen er aan het werk gaan, in de dit voorjaar te betrekken nieuwe CRI-behuizing in Zoetermeer. Schaap hoopt het aantal CRI-accountants dit jaar te kunnen uitbreiden tot zeventien - een meer dan de forensische afdeling van KPMG.

"Ik heb in het verleden wel eens geroepen: als ik dertig accountants zou hebben, zou ik ze allemaal aan het werk kunnen houden", zegt Schaap, die misschien iets verbolgen maar niet echt ongerust lijkt over de commerciële concurrentie van KPMG. "Ze hebben in elk geval geen meerwaarde voor de bestrijding van criminaliteit. Ze zullen geen toegang kunnen krijgen tot vertrouwelijke politie-informatie. CRI-accountants zijn onbezoldigd opsporingsambtenaar, met alle bijbehorende bevoegdheden. De mensen van KPMG kunnen pas in het laatste traject worden ingezet. Op de rechtszitting bij voorbeeld, als getuige-deskundige."

Het vertrek van zijn mensen beschouwt Schaap als een verlies. KPMG sluit samenwerking met de CRI niet uit. Schaap doet dat evenmin, maar onderzoeken zullen in dat geval 'altijd onder supervisie van de CRI' plaatsvinden, met een streng oog op mogelijke verstrengeling van belangen. "Laten we wel zijn, accountantsbureaus moeten geld verdienen en hebben vaak grote klanten. En waar wij ons op richten is niet zozeer de onderwereld als wel de bovenwereld, waar de criminele winsten worden gewassen, waar opnieuw wordt geinvesteerd en dus gezocht moet worden."

DRUGSZAKEN

De forensische accountants van de CRI hebben zich in 1992 meer dan voorheen beziggehouden met onderzoeken in grote drugszaken. De XTC-zaak was daar wel het meest in het oog lopende voorbeeld van. Schaap leverde acht mensen toen het Interregionaal Recherche Team (IRT) op 14 februari tot een groot aantal huiszoekingen overging en de bende oprolde. Het onderzoek werd voltooid door een team van drie. Behalve een astronomische omzet, bleek ook dat er flinke bruggen waren geslagen naar de bovenwereld. Qua financiële expertise werd 'de hoogste kwaliteit' op de zaak gezet, aldus Schaap, omdat er honderden miljoenen omgingen en organisaties tegenwoordig worden kaalgeplukt.

Forensisch accountant G. Vermeulen lichtte het CRI-rapport tenslotte toe in de rechtszaal. Schaap: "Hij was er in het vooronderzoek al bijgehaald. Iemand als hij kan het vergaarde bewijsmateriaal financieel interpreteren, terwijl de recherche zelf zo'n zaak op een traditioneel manier bekijkt. Hij haalt uit bij voorbeeld afgeluisterde telefoongesprekken heel andere - financiële - aspecten dan een gewone rechercheur."

Volgens Schaap is het accountantsoptreden in de XTC-zaak een goed voorbeeld van de ontwikkeling die zijn afdeling heeft doorgemaakt. "We zijn een niveau hoger geschoven, naar het deskundigenniveau. Veel meer dan voorheen leggen we ons toe op het vervaardigen van onafhankelijke rapportages, waar niet op geschoten kan worden. Op de zitting werd Vermeulen niet als opsporingsambtenaar gehoord, maar als deskundige. De meerwaarde daarvan is dat hij de feiten mag interpreteren, terwijl een opsporingsambtenaar alleen mag zeggen of iets zwart of wit is."

IN DE JAREN twintig kwam Marijke Posthouwer-Bakker als kind met haar ouders naar Curacao, waar haar vader tot direkteur was benoemd van Openbare Werken. Mevrouw Posthouwer, die nu in de zeventig is en in het plaatsje Kerkdriel in de Bommelerwaard woont, zette haar herinneringen uit die jaren op papier en stuurde ook een tekening op die zij in haar kinderjaren van de Annabaai maakte. Het adres van mevrouw Posthouwer-Bakker voor lezers die met haar in contact willen treden:
Saturnushof 13, 5331 TV-Kerkdriel Nederland.

"Het lijkt op de dag van gisteren..."

Herinneringen aan Curaçao met pontjes en ezelkarretjes

= door M. Posthouwer-Bakker=

In de jaren twintig waren er nog geen moderne veerboten om voetgangers van Punda naar Otrobanda v.v. over te zetten wanneer de Emmabrug open was voor de scheepvaart. Ferme roeiers stonden met hun bootjes klaar om de passagiers tegen betaling van een kleine vergoeding naar de overkant te brengen. Als je op de punt van de boot (kabes di boto) wilde plaatsnemen, op het gevaar af nat te worden bij een hoge golf, mocht je gratis mee... Op de achtergrond het Brionplein met het hotel Americano, het paleis van de bisschop en tal van andere gebouwen die óp 30 mei 1969 verloren gingen.

ALS IK OP de tv in Nederland iets van Curaçao zie, denk ik weer aan vroeger... wie doet dat niet op oudere leeftijd. Ons gezin bestond uit vader, moeder, mijn tweejarig broertje en mijzelf als vierjarige, toen mijn vader als ingenieur van de Rijkswaterstaat in Nederland besloot in te gaan op de vacature directeur van Openbare Werken op Curaçao. Het was in de tijd van gouverneur Brantjes.

Een reis van Holland naar de Nederlandse Antillen duurt tegenwoordig niet langer dan een dag, maar in de jaren twintig was het een hele onderneming. Dat ging toen per vrachtschip met beperkte passagiersaccommodatie. De tijd van de stoomboten die er drie volle weken overdeden... Toen wij uit Rotterdam vertrokken stond een menigte familie aan beide zijden met zakdoeken en tranen aan de kade voor het afscheid. Alsof het een begrafenis was, herinner ik mij nog. Want men was er toen zeker van dat zoiets voor eeuwig was: die hele 'grote gevaarlijke' oceaan over !

Na een paar weken geen land gezien te hebben, arriveerden wij in de haven van Curaçao. Daar moesten we eerst vier dagen in quarantaine blijven, omdat er een besmettelijke ziekte was uitgebroken op het schip. Wij, kinderen, mochten de hut niet uit. Mijn moeder bracht ons eten. De kinderen moesten 'op potje' in die kleine benauwde hut, geplaagd door zwermen muskieten in en om het schip. Ik keek m'n ogen uit door de dichte patrijspoort naar alle bedrijvigheid op de kade en vooral die honderen mensen en kinderen die op chocoladepopjes leken. Het moment brak eindelijk aan dat we aan wal mochten. Papa stond al te kijken naar het lossen van de kisten en koffers uit het ruim.

Het lijkt nog als de dag van gisteren, zoals ik alle nieuwe geuren insnoof van de haven. Van olie, leer, hout, kaas, vis en wat er zo omgaat tussen boot- en walkant èn het klotsend zeewater zonder kleur. Dat is een van die dingen die je op zo'n moment voorgoed ingeprent krijgt.

Op een wagentje met een soort huifje werden we naar het huis gereden waar we zouden gaan wonen: aan Pietermaai. Een laag huis, een heel laag schuin aflopend dak naar twee zijden, met wat versiering aan de bovenkant van de gevel. Aan weerszijden van de deur twee ramen met jalouzieën. Vóór het huis een plaats met een stevig hekwerk. Links stonden twee povere papayaboompjes, en rechts was 'n soort steegje. Wat was dat allemaal 'n heel andere wereld dan die van het groene, grijsbewolkte Holland!

IMPRESSIES

Ik vertel wat ik uit strikt eigen herinneringen van die jonge kinderjaren kan putten over de typische zaken van het eiland waar je de zon vaak zo recht boven je had dat je eigen schaduw alleen om je voeten zag. Geen winter of zomer, alleen maar hitte en een dor droog rotseiland. Buiten Willemstad overal cactussen, vaak metershoog en door de Passaatwind platgegroeide kruinen van de dividivibomen. Wegen die je geen weg kon noemen volgens hedendaagse begrippen. Kleine hutjes en stulpjes die op 'n theemuts leken met hun dak van natuurlijke stengels. Geiten en ezels in het wild op zoek naar iets eetbaars.

Wij voelden ons al gauw thuis op Curaçao. We zijn altijd natuurliefhebbers geweest zo jong als we waren. Papa was al vrij snel aan het werk. En mama zorgde zelf voor ons. Wel hadden we een *yaya*, een vrij jong zwart meisje dat met ons moest wandelen. Zo nu en dan nam ze ons, mijn broertje en zusje mee naar een oude neger, die op een hoek van Pietermaai zat met een grote bus gekookte verse pinda's. Ik mocht dan voor een *plaka* ($2^{1/2}$ cent) wat kopen. Die man vulde dan een blikje ter grootte van een borrelglas met dat lekkers, en keerde dat om in onze opgeheven handjes. Zoiets heb ik later nooit meer gegeten!

's Middags moesten we *siesta* houden. Dat hoorde zo. Overal ging alles dicht. Luiken toe. Broertje en ik naar bed. Maar, evenals mijn ouders was ik wat eigenzinning en ik ging liever op ontdekkingstocht uit door het huis. Je hoorde of zag altijd wel wat. Toen ik in de eetkamer kwam, zag ik dat het luik niet gesloten was. Op de lage tafel voor het raam stond een grote schaal met allerlei fruit. Ananas, bananen, mango's en papaya en nog wat. Zoals het licht naar binnen scheen, vond ik het een prachtig stilleven. Zoiets zou m'n opa in Holland waarschijnlijk schilderen! Ik zag twee horentjes opduiken, ineens een hele bokkekop, die naar binnen dook en de tros bananen van de schaal kaapte en er mee verdween. Gauw aan mama verteld. Die vond het wel jammer, maar moest er toch om lachen.

Als we later in de middag op het voorpleintje mochten spelen, en mijn broertje achter mijn ijzeren poppenwagentje uit Holland rondrende, stonden er altijd aan de straatkant van het hek talloze donkere kindertjes met hun neuzen tussen de stijlen van het hek gedrukt om naar die vreemde blanke schepsels met hun bezigheden te kijken.

Het wende echter gauw. Ik had blijkbaar de eigenschap van mijn ouders me gemakkelijk aan te passen en met iedereen om te gaan. Ik sprak al gauw Papiamentu.

WATERMENSEN

Na een jaar verhuisden we naar de Penstraat. Mijn ouders waren echte watermensen. Ook in Holland. Ze woonden het liefst aan zee. Buiten de stad. Het was een soort oud-Spaans landhuis met een enorme oprijlaan achter een zwaar hek. Een bordes, waarop een grote grijsgeschilderde ijzeren hond lag, waar je op kon zitten. Een voorgalerij, een heel grote achtergalerij die op een Caribische Zee uitkeek. Verder een keuken waar een *kòki* op een *konfó* (houtskoolvuurtje) kookte. Een trap naar boven met twee slaapkamers, waar we sliepen op veldbedden met klamboes erom heen tegen de muskieten. Zoals ik overal zag: nergens ramen, alleen maar jalouzieën. Het wemelde altijd van ongedierte. De vaste meubels die mijn ouders tijdelijk overgenomen hadden, stonden met de poten elk in een blikje met petroleum tegen de termieten die de neiging hadden in grote krioelende massa's tegen het hout op te klimmen. 's Avonds doken de ratten op, en als ik in bed lag, kon ik er niet van slapen, zo'n lawaai maakten die beesten. M'n ouders zetten overal vallen. Elke ochtend zaten er wel een of twee in de val. Dat vond ik het meest griezelige; ook de kakkerlakken die overal rondvlogen en ergens tegenaan petsten.

We hadden erg leuke buren, twee deftige Portugese dames woonden naast ons. De oudste was erg met mij op omdat ik z'n hoogblond en blank meiske was. Zelf was ze iets gelig en had een prachtig gevormd gezicht met heel grote ogen. Hun haar was pikzwart en glad golvend met een scheiding in het midden. Ze gingen nog wel eens met ons wandelen (ik ben hun naam vergeten).

Het verkeer in die jaren bestond hoofdzakelijk uit ezels, die bepakt en gezakt waren, vaak met een berijder.

De eerste tweeëntwintig maanden dat wij op Curaçao woonden, viel er geen druppel regen. De regenputten waren tot op de bodem leeg. Water werd aangevoerd in tankers, komend uit Venezuela. Verder gingen dan mannen met ezels, die aan elke kant een petroleumblik vol water hadden, langs de huizen om water te verschepen. We moesten ons dan ook 'mandieën' (wassen in een houten hokje op het achtererf) met maar een maatje water. Zo'n maatje bestond uit een halve, heel mooie cocosnoot aan een stokje om te scheppen. Prachtig glad gepolitoerd waren die meestal.

MARKT

Onze *kòki*, een oude negerin, maar zo'n gezellig dik moedertype, ging 's morgens om vijf uur al naar de markt. Ze kwam een uur later terug met alles wat er voor die dag nodig was. De mand boven op het hoofd. Vaak had ze een levende kip aan de poten in de hand. Het personeel, de *yaya* en bedienden en zij, aten veel kip. Ik vond het wel 'n beetje griezelig als ze dat beest wat ik zo mooi vond, de kop afsneed. Broertje kon geen bloed zien en rende weg. Ik kreeg vaak een stukje van hun eigen dagelijks eten, de gele maïskoeken, die gevormd waren als een groot half ei. Ook leerde ik *yuana* (leguanen) en *turtuga* (schildpad eten). Het waren de gewoonste zaken van alle dag.

Ik was vijf jaar toen ik naar school moest op Curaçao. Het schooljaar begon op 1 januari en niet zoals in Nederland op 1 september. De school was een houten gebouwtje op palen. Speciaal voor de blanke kinderen, waaronder ook wel wat halfblanke kinderen van voorname ouders. Van het lezen weet ik niets meer, alleen dat we een schat van een juffrouw hadden, altijd lachende bruine ogen en donkerbruin krulletjes haar. Soms moest er een kind overgeven van de benauwde hitte in de klas. Een hele consternatie in die tijd zonder water. De les begon om acht uur 's morgens en eindigde om één uur. Dan kwam papa mij halen.

Als ik terug denk aan die kinderjaren, waren dat toch heel contactarme tijden. Als kind van de weinige Nederlanders en iets meer Engelsen die voor bepaalde jaren een functie hadden, werd je buiten alles gehouden wat volwassenen aanging. Wel werd je als kind al jong ingewijd in de rituelen van volwassenen: officiële visites en een kinderbal. Daarbij werd je op z'n paasbest uitgedost, inclusief een waaiertje. En ik moest voorzichtig proberen danspasjes te maken. Vreselijk vond ik dat gedoe! Ik keek en luisterde liever naar de Curaçaose dansen en de muziek van de lokale bevolking, zomaar 's avonds op straat, vol beweging en kleur bij het geroffel van de mannen op de petroleumblikken (de kinderbals speelden zich meestal af bij de rijke Engelsen die een hoge functie bij de Isla hadden).

We moesten onszelf maar vermaken, omdat ik al heel jong tekende, maakte ik overal tekeningen van (veel heb ik nog). Aan creativiteit ontbrak het mij gelukkig ook niet. Je vond buiten ook altijd wel wat waar ik iets van maakte. Achter het huis was het achtererf met aan de rotsige zeekant een lage stenen muur met een poortje. Mijn ouders zwommen daar 's morgens vroeg wel vlak onder de kust in een besloten inhammetje. Maar het was niet ongevaarlijk vanwege de vele haaien. Ik zag ook vaak de 'vliegende vissen' boven water komen, als glanzend zilver. De zon als een halve oranje bol aan de kim. Het zeilschip in de verte waarmee mijn vader in z'n dienstverband mee naar Aruba vaart. Want daar moest een vuurtoren gebouwd worden. Wat zou ik dan graag mee gegaan zijn op zo'n schip!

Gelukkig maakten mijn ouders uitzonderingen voor wat het omgaan met eilandse kinderen aangaat. Zelf gingen ze ook met allerlei soort mensen om. Daar heb ik m'n hele leven profijt van gehad. Papa en mama spraken overigens aan tafel meest Engels of Frans, dan wisten wij dat het niet voor onze oren bestemd was.

EERSTE FORD

In de vrije tijd van mijn ouders kreeg ik wel veel van het eiland te zien. Papa was er altijd erg voor om van alles te zien en te leren. Hij moest als Delft's ingenieur Weg- en waterbouw in dienst van Openbare Werken natuurlijk ook veel zelf op pad. Toen de eerste Ford, een donkergroene, op Curaçao z'n intrede deed voor het gouvernement inclusief de zwarte chauffeur, piekfijn in pak gestoken, nam mijn vader mij vaak mee op z'n werkbezoeken. Indrukken die ik nooit vergeten heb. Ik werd ook gewezen op de vreselijke armoede. Papa en ik kwamen eens een hutje binnen in de knoekoe waar een hele familie op de grond zat, 'n babytje lag in een kistje. De moeder wees ons op de voetjes van 't kindje. Die waren aangevreten door de ratten... zulke dingen zag ik al heel jong, het was afgrijselijk, maar ik ben er sterk van geworden, dat merkte ik pas goed toen we in Nederland de Tweede Wereldoorlog meemaakten.

In herinnering dwalen m'n ogen over de baaien, Westpunt en Piscadera waar we wel mochten zwemmen. Ook de Christoffelberg en de Tafelberg. En bezoeken aan de 'witte paters' van de Dominicaner missiepost, die er als enige op het eiland 'opereerde'. Mijn broertje was bang van die grote man met die lange witte kledij. Ondanks dat we er altijd verwend werden met limonade.

De Annabaai was ook altijd een trekpleister. Mama ging eens in de week winkelen met ons. Dat gebeurde natuurlijk aan de overkant van de baai. Dat was altijd een soort feest van het leven voor mij. We liepen vanaf de Penstraat, kwamen voorbij al die grote gebouwen links dat Punda heette te zijn. Zo statig leek het een eilandje op zichzelf. Ik keek ook altijd naar het gouvernementsgebouw, waar papa uiteraard vaak was voor onderhandelingen met gouverneur Brantjes. Met Koninginnedag en andere bijzonderheden hingen dan overal de rood-wit-blauwe vlag met oranje wimpel uit.

En aan de kade al die kleurige schepen en netwerken van masten en veel mensen. Als mama met m'n broer en ik de Emmabrug een klein eindje opgelopen waren, stonden we altijd even stil en keken richting Schottegat. "Kijk", zei mama dan, "dat is de Isla. Dat is het petroleumeiland". We zagen het in die drie jaar gewoon groeien. Die enorme blanke witte ronde taarten boven het water. Het mooiste was als een stoomschip de haven doorvoer. Broertje en ik hingen dan ook een tijdje over de leuning en spuugden in het water onder ons. Dat deden we als spelletje, omdat dan honderden kleine visjes naar zo'n spuugballetje zwommen. We mochten dat eigenlijk niet doen, maar onze ouders vonden het niet zo heel erg.

Over de brug, eenmaal in Punda was alles ineens weer anders, wéér zo'n apart stuk stad voor ons. Mooie winkels, chique mannen en vrouwen. Vooral de mannen vielen erg op, ten eerste waren ze in de meerderheid, tweedens: ze waren bijna allemaal blank. Het handelscentrum van de rijke Portugeese joden met gitzwart glimmend geplakte haren. Sommigen waren bevriend met mijn ouders omdat ze geïnteresseerd waren in Nederland. Mijn ouders kochten er hun eerste grammofoon en plaatjes met muziek uit die jaren.

ICECREAM

Aan het eind van de middag winkelen ging mama met ons naar een hooggelegen terras aan de Otrobandazijde aan de St. Annabaai (hotel Americano) en mochten wij *icecream* eten. Eenmaal was er een soort kermis en toen heb ik voor het eerst en het laatst in een hoog Deens rad gezeten! Ik vond dat niet zo leuk. Maar had wel in een flits het overzicht op het Schottegat gezien waar grote boten lagen. Eenmaal thuis maakte ik van een plankje met een leeg blik erop vastgetimmerd en een dot watten als rook erin een stoomboot voor mijzelf om mee te spelen op het bordes voor het huis. Toen wist ik nog niet dat een maand later dat ding inderdaad in het water dreef. Want wat gebeurde?

Na een paar broeihete dagen barstte tegen middernacht een orkaan los. Wij, kinderen, lagen doodsbenauwd in bed met mama die bij zat. Dit hadden we nog mooit meegemaakt. Het lawaai en geflits van donder en bliksem; en het leek of de zee ons huis inbonkte. Plotseling een knal die de elektrische paal van ons huis trof, die maar anderhalve meter van de kinderkamer afstond. Een schrik en een schok waar ik jaren en jaren

Vervolg op pag. 7

DE KUNSTACADEMIE van Aruba, Ateliers 89, heeft al enkele jaren een afspraak met de Rietveld Academie in Amsterdam, waardoor docenten van de Rietveld Academie workshops komen geven op Aruba. Meestal zijn die docenten zelf kunstenaars die de studenten aan de Arubaanse Academie mee laten proeven van hun werk en hun aanpak en uitwerking van thema's om zo nieuwe inspiratie op te wekken, bij hun Arubaanse studenten, maar ook bij henzelf. Ook houden zij de Arubanen op de hoogte van de ontwikkelingen in Europa. Deze keer is het weer de beurt aan een theoreticus. Andre Klein verblijft voor twee weken op Aruba, waar hij vier avonden per week lessen kunstgeschiedenis geeft in de Nationale Bibliotheek. Twee weken is maar een zeer korte tijd en het is het eerste bezoek van Andre Klein aan onze regio. Daarom besloot hij het weekend door te brengen op Curaçao om zo ook iets van Curaçao te kunnen zien. Hij was nieuwsgierig naar de kunst maar ook naar de architectuur, het eigene van Curaçao wat helaas op Aruba grotendeels verloren is gegaan.

Andre Klein van Rietveld Academie:

''Dit bezoek is meer dan leerzaam''

= door Nel Casimiri =

Op het terras van Hotel Otrobanda, met het volle zicht op de *swinging old lady* waarover hij net het hotel bereikt had, en de gevels aan de Handelskade vertelde Andre Klein over zijn eerste indrukken: Aruba, Curaçao en weer Aruba, met vooraf een vleugje Bonaire.

WESTERSE KUNST

Andre Klein: "Ik heb een week op Aruba gezeten, nu dit weekend en volgende week weer Aruba, waar ik vier avonden per week college geef in de Nationale Bibliotheek over twintigste eeuwse westerse kunst. Ik ben kunsthistoricus, kom van de Universiteit van Amsterdam en heb les gegeven aan verschillende Academies, waaronder bijvoorbeeld die van Arnhem. Nu geef ik het grootste deel van mijn tijd les aan de Rietveld Academie en daarnaast geef ik ook college aan de Koninklijke Academie van Wetenschappen. Ook schrijf ik wel kunsthistorische artikelen en recensies. Dat laatste niet zo veel, misschien een keer per jaar".

Is twee weken Aruba al kort, een weekend Curaçao is nog korter. Wat staat er zoal op uw programma?

"Ik heb van Ruby Eckmeyer inlichtingen en materiaal gekregen over het Carib Art Project, ik heb rondgelopen om de architectuur te bekijken, waarover ik gehoord had en tenslotte een paar kunstenaars thuis bezocht. Er is in Europa niet veel bekend over Antilliaanse en Arubaanse kunst en laten we eerlijk zijn, ook niet veel belangstelling".

In Europa is niet alleen weinig belangstelling voor Arubaanse en Antilliaanse kunst, de informatie over de hele Latijnsamerikaanse kunst laat te wensaen over.

"De kunstacademie op Aruba en ook die van Curaçao zijn geen reguliere academies zoals in Nederland. Het zijn meer cursussen. En op een eiland in de Caribische Zee woon je veel te geisoleerd om te kunnen volgen wat er in de Verenigde Staten en in Europa zoal omgaat. Het is natuurlijk ook logisch indien de belangstelling hier meer uitgaat naar bijvoorbeeld de Bienale van Sao Paulo. Er is in Europa niet veel bekend over de ontwikkelingen in het Caribisch Gebied, ook niet over Zuid-Amerika. Wel is in Kassel tijdens de laatste Dokumenta, een alternatieve Dokumenta georganiseerd, waar uit deze landen wat werk te zien was. Er is de laatste jaren veel veranderd in Europa. We zitten midden in een enorme turnmoil: de oorlog in Joegoslavië, de veranderingen in het Oostblok, de rassenonlusten in Duitsland. Amsterdam is de laatste twee jaar ook veel harder en agressiever geworden. Van de zogenaamde Nederlandse tolerantie merk je niet veel meer nu de welvaart vermindert. Door de economische recessie komt veel naar boven".

Uw workshop duurt maar twee weken. Ik dacht dat de docenten van de Rietveld meestal langer op Aruba bleven?

"Ik geef kunsttheorie en kunstbeschouwing in een aangepaste cursus van twee weken. Dit is de tweede keer dat er een theoreticus komt. De vorige keer dat iemand een theoriecursus gaf, dat was toen Babette Welter, was dat ook voor twee weken. Het was voor mij onverwachts dat ik hier naartoe kwam. Degene die het eerst zou doen, had al een programma gemaakt, maar hij had zich in de omvang verslikt. Ik zit al heel lang in het onderwijs, heb veel ervaring en men vroeg mij toen het over te nemen. Ik kon vrij nemen van school. Dat is niet zo moeilijk op de Rietveld, omdat al meer docenten hiernaartoe zijn geweest".

Elvis Lopez, de directeur van Ateliers 89, is zelf student aan de Rietveld Academie geweest. Toen hij eens vroeg op de Academie of hij eerder naar huis, naar Aruba, mocht, kreeg hij daarvoor toestemming, maar werd eraan toegevoegd, 'als je er voor zorgt dat wij ook eens op Aruba terechtkomen'. Die grap is door Elvis ernstig opgevat en hij is op Aruba aan de slag gegaan. Elvis Lopez heeft samen met Evelino Fingal van het departement en Jos Houweling van de Rietveld Academie het plan voor een kunstacademie op Aruba opgezet, wat resulteerde in Ateliers 89. Jos Houweling verzorgt de contacten, selecteert de docenten, stuurt de nodige materialen en verzint de bijzondere cursussen. Het meest populair is de schildercursus, maar er zijn ook andere cursussen, zoals theater, film, animatie, beeldhouwen, fotografie, sieraden, mode, striptekenen, kortom alles wat een academie te bieden heeft. Er komen veel studenten op af, waarvan ongeveer een derde plannen heeft om later echt in een kunstvak door te gaan. Op de Rietveld Academie zitten nu acht studenten die via 'Ateliers 89' daar terechtgekomen zijn. De kosten van de uitwisseling van docenten worden gedragen door het KabNA.

NEDERLANDERS

Klein: "Er zitten relatief veel Nederlanders op de cursus. Dat is ook op de Curaçaose academie het geval heb ik gehoord. Het is een heel gevarieerd publiek, echt van alles wat en dat vind ik heel leuk. Het is heel anders dan in Amsterdam, daar zijn ze allemaal jong. In Nederland moet je jong zijn en voor je dertigste een baan hebben. Heel onflexibel. Schilderen kun je altijd gaan doen. Als je jong bent heb je natuurlijk meer tijd om je te ontwikkelen, dat is wel waar, maar het is nooit te laat om te beginnen".

Wat vindt u van de schilderkunst op Aruba?

"Helaas heb ik nog amper werk gezien van wat de cursisten maken. Ik geef theorie en dan zie je ze niet aan het werk. Ik ben een buitenbeentje. In Amsterdam ken ik het werk van mijn studenten wel, want daar ga ik veel op atelierbezoek. Ik werk dan ook als theoreticus en voer gesprekken over hun werk met de studenten.

Op Aruba is het tot nu toe nog eenrichtingsverkeer, ik ben aan het woord en de studenten luisteren. Ik hoop toch volgende week meer tot gesprekken te komen. Ik merk in de pauzes dat er veel vragen zijn, van allerlei soort, b.v.: 'Waarom is dat nu nog kunst', e.d. De belangstelling voor de colleges is zeer groot. Ik heb groepen van veertig tot vijfenveertig studenten, de zaal zit vol. En dat is tot nu toe zo gebleven. Er komen nu nog vier avonden, die alle vier gewijd zullen zijn aan de kunst van na de Tweede Wereldoorlog. In de eerste week heb ik een overzicht gegeven vanaf de oude Grieken tot aan de Tweede Wereldoorlog. Daarbij wissel ik af met dia's en video's.

De laatste week gaat over recente zaken in Europa en de Verenigde Staten. De laatste avond gaat helemaal over de Doku.. enta in Kassel. Zo krijgen de studenten ook een idee van zo'n mammoettentoonstelling in Europa en zien ze de laatste stand van zaken. Ik zou iets meer tijd nodig hebben, maar ik heb een pakketje stencils meegenomen. Het is ook moeilijk hier om aan boeken te komen".

Is het mogelijk via literatuur alleen de ontwikkelingen te volgen?

"In het museum op Aruba hebben ze een heel redelijke bibliotheek over kunst, die de studenten helaas relatief weinig raadplegen. Het is best moeilijk voor ze om een beetje grip te krijgen op de Westerse ontwikkelingen. Veel ontwikkelingen zijn ook zo specifiek Westers/Europees, bijvoorbeeld de 'Jonge, wilde schilders' in Duitsland - Kiefer en Penk - zo typisch Duits, maar dat ligt hier een paar duizend kilometer verderop. In Joegoslavië maken ze elkaar af, de vreemdelingenhaat in Duitsland, dat alles zie je in de Europese kunst terugkomen".

Hoe brengt u dat over?

"Toen ik hoorde dat ik hier naartoe zou komen, ben ik dia's gaan uitzoeken, en terwijl ik daarmee bezig was, dacht ik: 'Waar begin je aan?' Het zijn allemaal dingen die hier anders zijn, hier niet spelen. Maar toch zijn er hier veel wortels die naar Europa teruggaan. De honger naar informatie is ongelooflijk. Die is inherent eraan. De mensen zijn heel nieuwsgierig ook. Kunst is uiteindelijk iets universeels, is niet aan tijd en plaats gebonden, is een drang van binnen uit en dat zal altijd zo blijven.

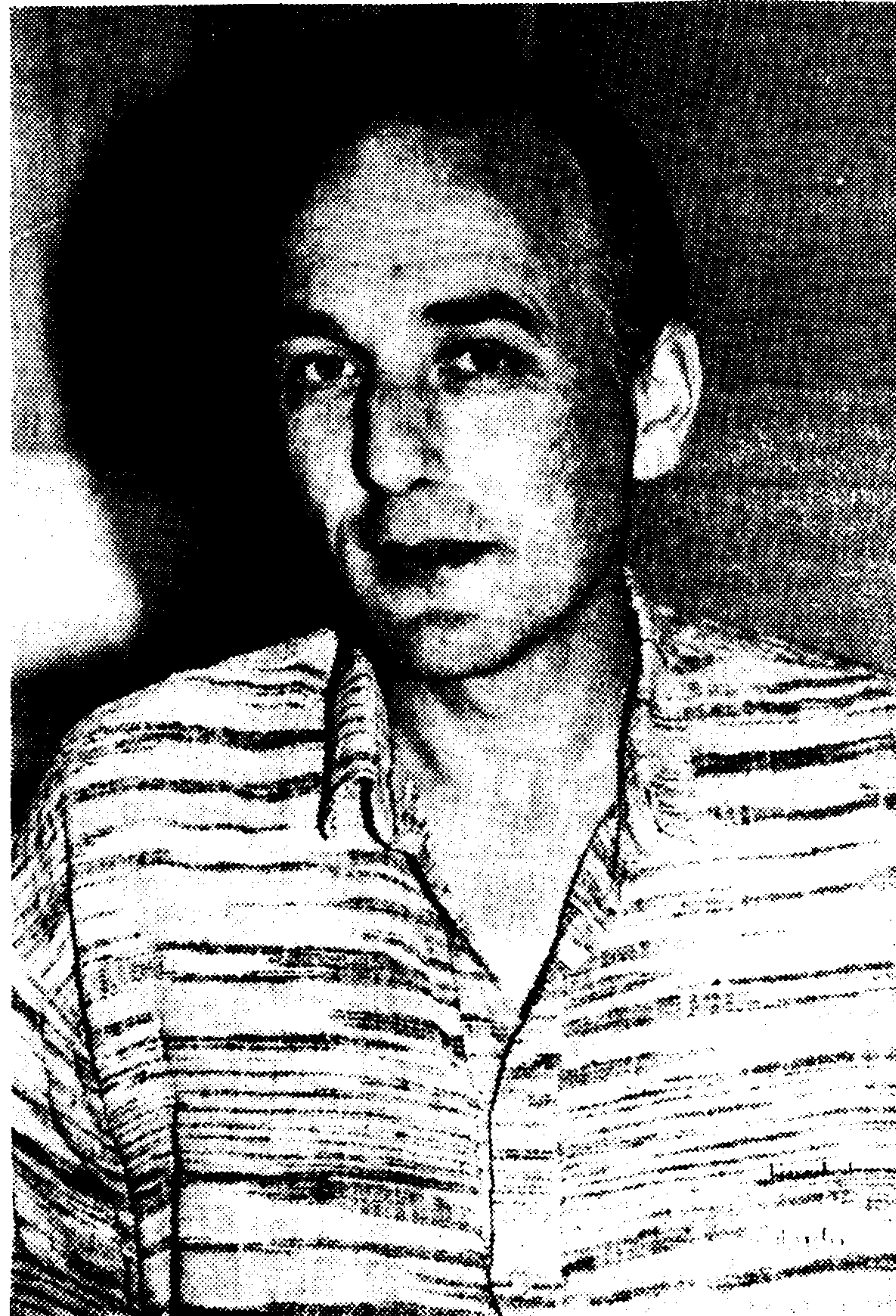

Foto Djisbie Franken

ANDRE KLEIN
...leerzaam...

En het is goed ook dat het zo verschilt".

Verschilt het veel, de kunst van het Caribisch gebeid en die van Europa?

"Ik heb nog niet veel werk van kunstenaars gezien. Ik schilder zelf ook en heb veel dingen gezien die me inspireren: het kleurgebruik, de gevels. Vanochtend ben ik bij Yubi Kirindongo geweest. Als je om je heen kijkt en je ziet die vuilnistroep en al die kapotte auto's is het heel logisch dat hij zoiets oppikt. Ook ben ik bij Norva Simon geweest. Haar werk heeft veel Afrikaanse invloeden. Er moet hier veel meer mogelijk zijn. Ik heb nog geen volledig beeld".

DANIA

Niet Aruba, noch Curaçao, leverde de eerste indrukken van de Caribische schilderkunst aan Andre Klein. "Mijn eerste kennismaking met Antilliaanse schilderkunst is het werk van Wilfred Dania geweest, vlak voor ik wegging. Wim Beeren heeft toen hij hier op bezoek was, vier doeken van hem aangekocht. Er is nu een tentoonstelling in het Stedelijk Museum over de aankopen die Beeren heeft gedaan in de tijd dat hij directeur was van het Stedelijk Museum. Een vriend waarschuwde me en ik ben vlak voor ik wegging gaan kijken, als een eerste informatie".

Waarin uiten zich bijvoorbeeld de verschillen tussen de westerse kunst en wat u hier aantreft?

"Wat ik hier mis is het overconceptuele wat in Europa de toon aangeeft. In Europa komen de kunstenaars daar nu ook van terug. Je staat in je les soms dingen uit te leggen, die zo moeilijk zijn.

Je begrijpt ze zelf wel, maar de gemiddelde mens kan het niet meer volgen. Het is zo'n interne kunstdiscussie. Wat me hier in de ateliers opviel is juist dat heel directe".

Tijdens zijn bezoek op Curaçao is Andre Klein op bezoek geweest bij het Departement van Onderwijs, waar Ruby Eckmeyer en Frank Elstak druk bezig zijn met de voorbereidingen van de Carib Art tentoonstelling in augustus, een tentoonstelling die kunstwerken uit het hele Caribisch Gebied bijeenbrengt om daarna als een reizende UNESCO-expositie de Caribische kunst over de hele wereld meer bekendheid te geven.

Klein: "Ruby Eckmeyer wil meer bekendheid geven aan Caribische kunst in Europa en Amerika door het Carib Art project. Zij heeft het Caribisch Gebied verdeeld in vier taalgebieden. Ieder van die gebieden heeft verschillende invloeden ondergaan en daardoor ook weer een eigen karakter gekregen. Ik vraag me af of je wel tot een definiering van Caribische kunst kunt komen. Ik ben daar zeer benieuwd naar. Wat levert zo'n tentoonstelling op? Zal het gaan om een bepaald 'joie de vivre'? Dat toch weer anders is als het Latijnsamerikaanse en het Mexicaanse? Ook het boek interesseert me, het kunsthistorisch handboek dat naast de catalogus zal verschijnen. Hoe zal de samenstelling zijn? Daar zal veel praatwerk aan vooraf moeten gaan, dat is ook heel interessant".

Andre Klein werkt in de eerste plaats op Aruba. "Ik heb op Curaçao al meer gezien dan op Aruba. Ik ken natuurlijk het werk van Elvis Lopez. Daarin zitten ook motieven die van Aruba zijn'.

EUROPEES

Is het werk van Elvis Lopez niet erg Europees georienteerd?

Klein: "Inderdaad, maar in dat werk heeft hij toch verwerkt waar hij vandaan komt. Het komt erop aan hoe hij dat verwerkt. Ik heb een boekje over zijn werk gezien en daarin kun je goed zien hoe hij zijn eigen draai heeft gegeven aan allerlei dingen".

Andre Klein bracht ook een bezoek aan het Curaçaosch Museum, waar hij enthousiast en verrast was bekende schilders tegen te komen zoals 'een prachtige Charlie Toorop en een Willink', maar ook teleurgesteld dat ze weinig tot hun recht komen en er niet genoeg informatie op de kaartjes bij staat. Ook vroeg hij naar de keuken boven in het museum met een rode achtergrond vol witte stippen. Ik kon hem niet helpen, maar Docco Engels, de directeur van het museum, legde me later uit dat vroeger de keukens op Curaçao zo beschilderd werden om vliegen en andere vliegende insecten uit de keuken te weren. Er waren geen ijskasten, dus het voedsel lag zo op de planken. De idee was dat vliegen e.d. duizelig zouden worden van al die stippen en uit de keuken zouden blijven.

Andre Klein: "Ik heb er dia's van gemaakt. De Italiaanse kunstenaar Toroni werkt ook veel met stippen. Alles is al eens eerder gedaan, het gaat om de context waarin je het ziet. Ik verzamel waanzinnig veel materiaal, niet alleen voor mezelf, ook voor mijn studenten. De mode is dat je origineel moet zijn, maar op een gegeven moment is dat helemaal niet meer mogelijk. Er is al zoveel gedaan. Het komt aan op de draai die je eraan geeft, op je eigen persoonlijkheid. Studenten zijn soms helemaal wanhopig omdat ze iets origineels willen, maar kunst is een soort uien pellen - soms moet je huilen. Als je steeds iets anders wilt, blijft het oppervlakkig. Kunstenaars moeten uitzoeken wie ze zijn en wat de mogelijkheden zijn. Er is zo'n waanzinnig tempo van golfbewegingen. In Europa is men er ook van teruggekomen langzamerhand. We zeggen nu al: 'Schilder je tante of je hond, maar doe het op je eigen manier'."

Doch we zitten nog met een overblijfsel van het conceptuele denken. Bij een kunstwerk horen liefst drie vier vellen A-4 met uitleg. En dat dan in een zeer cryptisch, intern taalgebruik om het nog moeilijker te maken. Daarmee wordt kunst alleen bereikbaar voor een kleine groep mensen. Men krijgt nu meer waardering voor juist het spontane, directe. Dat wat ik hier gezien heb. Geen flauwekul meer, maar plezier in het werk hebben. Mijn bezoek aan Aruba en Curaçao is waanzinnig leerzaam voor mij. Het is heel gezond in een andere sfeer terechtgekomen te zijn. Als je in Europa woont, word je heel Eurocentrisch. Ik heb wel veel gereisd, maar dan de andere kant op, het Midden-Oosten, India. Ik heb ook op een Islamitische Academie lesgegeven. Daar mocht ik bepaalde dingen niet doen, omdat het heel streng islamitisch was. Door die reizen heb ik ook leren relativeren van wat in Europa zo vanzelfsprekend lijkt. Als je in India geweest bent, bezie je armoede in Nederland toch met andere ogen.

Elvis Lopez heeft met zijn initiatief een link gelegd van Aruba naar het kunstleven in Nederland. In Het Parool, een Amsterdams dagblad, stond op 1 september van het afgelopen jaar een paginagroot artikel over Ateliers 89 naar aanleiding van het vertrek naar Aruba van een andere docent van de Rietveld Academie. Aan het slot van dat artikel kwam men toch weer uit bij de economische en politieke situatie zodat het artikel niet onverdeeld gunstig uiteindigde voor Aruba en de Antillen, maar de publiciteit rond het project van uitwisseling stimuleert zeker dat de stroom van informatie niet alleen in westerse richting gaat maar, zij het mondjesmaat, ook in tegengestelde richting werkt. Carib Art zal daaraan ook haar deel bijdragen. Bij Andre Klein heeft het Carib Art-project tenminste genoeg belangstelling gewekt om hem plannen te laten maken deze zomer speciaal voor dat project terug te komen. En al schrijft hij naar zijn zeggen niet veel artikelen, dit vraagt er toch wel om, meer met deze informatie te doen en achter de schrijftafel te gaan zitten.

Sultans Malaysia staan niet meer boven de wet

Het parlement van Malaysia heeft dinsdag grondwetswijzigingen goedgekeurd die de sultans beroven van hun onschendbaarheid voor de wet. Ook verliezen de sultans hun bevoegdheid familieden die beschuldigd worden van misdrijven gratie te verlenen.

De negen sultans, die om beurten vijf jaar lang koning zijn, waren tegen de wijzigingen die volgens hen vergaande gevolgen hebben voor hun positie. De sultans kunnen wetgeving die hen niet aanstaat wel dertig dagen blokkeren, maar niet tegenhouden.

Premier Mahathir Mohamad had de wijzigingsvoorstellen ingediend nadat een coach van een schoolhockeyteam had verklaard dat hij was aangevallen door sultan Mahmood Iskander van Johor, een voormalige koning die in 1978 wegens moord was veroordeeld maar van zijn vader gratie kreeg.

Protestmars tegen kinderslavernij

Tegenstanders van **slavernij van kinderen** in India zullen op 1 februari een lange mars beginnen om aandacht te vragen voor de ongeveer 55 miljoen kinderen die in loondienst werken. Deelnemers zijn sociale werkers en vroegere kindslaven. De tocht zal 1.500 kilometer lang worden en beginnen in de noordelijke staat Bihar. Via steden in de dichtbevolkte vlakte van de rivier de Ganges in de staat Uttar Pradesh zal de mars uiteindelijk op 15 februari New Delhi bereiken.

Aan het hoofd zullen bevrijde kindslaven lopen en onderweg willen de demonstranten straattoneel opvoeren. Ook zullen audiovisuele shows ten beste worden gegeven en tentoonstellingen worden opgezet in de buurt van werkplaatsen waar kinderen werken, zegt de organisatie.

De meeste kindslaven worden bij hun ouders weggehaald in ruil voor valse beloftes van een goed loon en een kleine aanbetaling ter plekke.

Erotique Noire/Black Erotica: liefdessappen en ander perssel

= door Aart G. Broek =

TOT DE MOOISTE en meest erotische fragmenten uit de Caraïbische literatuur behoort mijns inziens het tiende hoofdstuk van Tip Maruggs Weekendpelgrimage (oorspronkelijk 1957). De hoofdpersoon, c.q. verteller herinnert zich, dat hij als jongen in een koortsige nacht het zinnelijke rijk van de volwassenen wordt binnengeleid door '(het zware, zwarte lichaam van) Ia, de kokkin die altijd allerlei lekkers voor [hem] in de keuken had'. De betreffende passage bevat geen onvertogen woord, maar de auteur heeft mijns inziens juist daardoor een hoog erotisch gehalte weten te geven aan de angstaanjagende sexuele ervaring van deze schending van onwetendheid. Om u de gang naar uw boekenkast te besparen, volgt hier het betreffende fragment. De hoofdpersoon blikt terug op die nacht en ziet Ia hem weer strelen.

"Je sloot je ogen en je wist toen dat je een cactuszuil aan het beklimmen was. Je voelde de vlijmscherpe doorns de huid aan je dijen openscheuren, maar de pijn hinderde niet meer; je had nu alleen maar oog voor de fiere, rijzige kolom die je beklimmen moest, steeds hoger. Dan was je aan de top en een felle bliksemslag doorkleifde de hemel buiten en zette de plantage, het huis en je kamer in lichtelaaie. De zuil sidderde en met haar het hele huis.

Je keek schielijk naar beneden om de jongen te zien die je aan de voet van de kolom had achtergelaten, maar je zag niets. Alles was donker.

Toen kwam de regen. De grote, ijskoude druppels, vielen langs de groene groeven van de cactuszuil naar omlaag en je liet jezelf mee naar beneden zakken. De zuil boog zich toen als een vermoeide wabi-boom die zijn door de zon vergrijsde kop langzaam naar beneden neigde.

Je keek om je heen om de nieuwe dingen te zien, maar alles was onveranderd gebleven: dezelfde lelijke scheuren in de witte muren van de kabrietenstallen; dezelfde zoete geur van de oleanderbloesems; dezelfde lichtschuwe vleermuizen op zolder; dezelfde eentonigheid van zon en wind.

Alles was onveranderd gebleven. Alleen noemde Ia, de kokkin, je sedert die nacht voortaan altijd 'meneer'." (blz. 77/8)

Grens tussen erotiek en pornografie overschreden

Verschillende redenen maken dit fragment absoluut ongeschikt voor opname in de lijvige verzamelbundel erotische teksten van 'zwarte' schrijvers, die onder de titel Erotique Noire/ Black Erotica onlangs verscheen. Marugg is geen 'black writer', het tekstfragment geeft een uitgesproken onaangename realisatie van erotiek en het fragment zal in de ogen van de samenstellers van de bundel hoogstwaarschijnlijk een stereotypisch beeld van 'de' zwarte vrouw geven: de belichaming van alles verslindende wellust. (De Nederlandse taal kan in principe geen belemmering zijn geweest daar het tiende hoofdstuk is opgenomen in de Engelstalige verzameling C a r a ï b i s c h e tekst[fragment]en From the Green Antilles, geredigeerd door Barbara Howes, voor het eerst gepubliceerd in 1966.) Indien Decoste-Willis cum suis daadwerkelijk dit fragment onder ogen hadden gehad, dan zou de rijkdom aan suggestieve beeldspraak echter ook wel eens een rol gespeeld kunnen hebben om het niet op te nemen. Over deze, door de redactie gehanteerde en ten dele geëxpliciteerde, criteria is nog wel wat meer te zeggen.

CRITERIA

De kleine honderd Afrikaanse, Caraïbische, Noord- en Latijnsamerikaanse auteurs waarvan werk werd opgenomen in Erotique Noire/ Black Erotica, zullen alle wel in meer of mindere mate oorspronkelijk Afrikaans bloed door de aderen hebben vloeien. Indien men een bundel wil samenstellen van erotische teksten geschreven door 'black writers', dan hoort Marugg in een dergelijk gezelschap inderdaad niet thuis. De vraag dringt zich mijns inziens echter wel op of een blanke schrijver niet op voor alle partijen bevredigende wijze zou kunnen schrijven over erotische ervaringen van zijn of haar donker gekleurde medemens. Vervalt zo'n schrijver per definitie in stereotypische afbeeldingen van onweerstaanbaar sensuele negerinnen en van viriele negers met ontzagwekkende Curaçaoënaars? (Zie omtrent het bargoense woord 'Curaçaoënaar' Boeli van Leeuwens verhaal 'Miereneukerij' in Geniale Anarchie.)

De tentoonstelling 'Wit over zwart; beelden van Afrika en zwarten in de westerse populaire cultuur' in Amsterdam enkele jaren terug en de bijhorende, gelijknamige studie van Jan Nederveen Pieterse (uit 1990) doen dit inderdaad vermoeden. Onlangs gepubliceerde *lectures* van de Noordamerikaanse auteur Toni Morisson, *Playing in the Dark; Whiteness and the Literary Imagination* (1992), ondersteunen de vrees voor stereotypering van *black eroticism* door blanke literaire schrijvers. Toch garandeert de onderhavige bundel mijns inziens geenszins dat stereotyperingen worden ondermijnd. Integendeel, en dit moet worden toegeschreven aan de andere criteria die de redactie aanlegde.

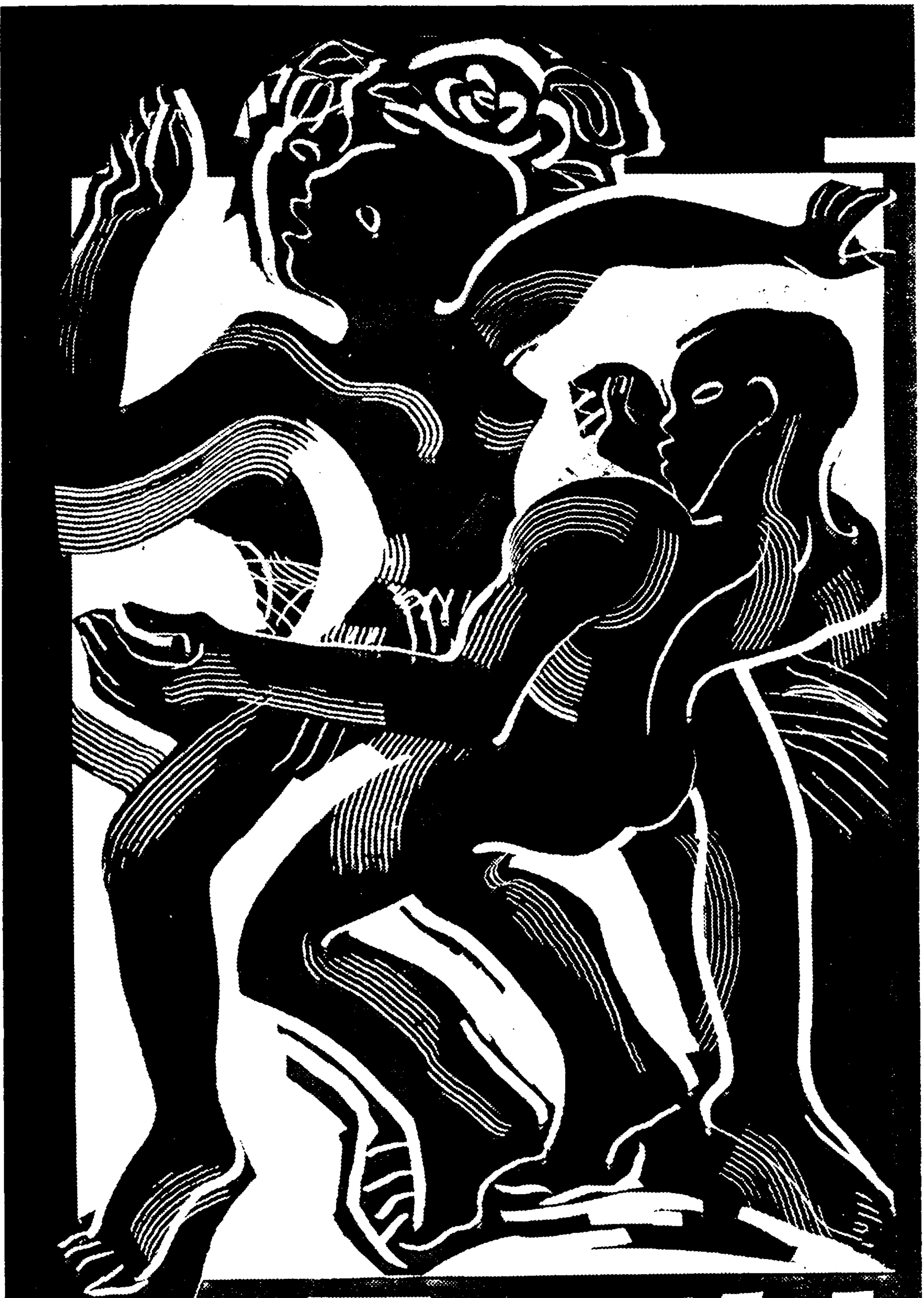
De samenstellers hebben werk van zwarte schrijvers uitgesloten, waarin sexuele handelingen worden beschreven die sexualiteit en erotiek niet presenteren als een 'beautiful, joyous, and powerful experience' en die geen *'celebratory, affirmative, and life-enhancing tone'* hebben. Dat is vanzelfsprekend hun goed recht - en daarmee valt Marugg nogmaals uit de boot. Maar vierhonderdvijftig bladzijden *'beautiful, joyous, powerful, celebratory, affirmative and life-enhancing'* erotiek - al dan niet van een literair gehalte - levert louter door de hoeveelheid aan genotzuchtig kierende en kreunende vrouwen en mannen al een karikatuur op! Het bladzij na bladzijde literair bejubelen van de 'zwarte' wellust, die - zo verzekeren onder meer psychologen en sociologen - in de westerse mens zowel vrees als jalouzie heeft opgewekt, versterkt alleen maar de bestaande blanke verbeelding: uitnodigende zwarte vrouwelijke diepten en door blanke mannen ongeëvenaarde, zwarte mannelijke hoogten. Verfoeilijk en begerenswaardig tegelijkertijd.

Het is ongetwijfeld verdedigbaar geen fragmenten op te nemen, die *'demean [vernederen] or diminish people by using stereotypes and caricatures to disrespect other people or persons of different sexual orientations'* - waardoor het tiende hoofdstuk van Marugg opnieuw zakt voor het toelatingsexamen. Dit criterium zorgde er waarschijnlijk mede voor dat de lichamelijke verstrengelingen overwegend die van een volwassen man en een volwassen vrouw betreffen (een enkele keer is het een zwarte man met een blanke vrouw!) - en steeds met beider goedvinden. In geval van meer participanten, is er steeds sprake van welwillende medewerking van de hele groep. Vrouwen doen 'het' ook met elkaar, mannen doen 'het' eveneens samen, en met groot genoegen, al is het aantal teksten in dezen beduidend beperkter. Nog bekaaider komt het persoonlijk gerief 'met de eigen hand' eraf in de bundel. Toch het dit sologebeuren volgens wetenschappelijk onderzoek tot een van de meest frequente erotische bezigheden worden gerekend (de huidkleur lijkt mij in dezen geen rol te spelen). De erotiek van tieners, gehandicapten en bejaarden onttrok zich volledig aan het zicht van de redactie. De *'love juices and other squeezables'* - de titel van het eerste gedeelte van de anthologie - behoren in het bijzonder de heterosekseule liefde van de volwassen zwarte mens toe.

PORNOGRAFIE

Evenmin als de samenstellers van de bundel, zou ik '(literaire) erotiek' precies weten te definiëren. Toch meen ik, dat door het uitgesproken expliciete karakter van een groot deel van de bijdragen en het consequent ontbreken van een wijdere context waarin sexuele handelingen plaats vinden de grens tussen erotiek en pornografie regelmatig wordt overschreden. Suggestieve, beeldende passages als in Maruggs tiende hoofdstuk zijn zeer zeldzaam in *Erotique Noire/ Black Erotica*. Er wordt mij te weinig aan de verbeelding overgelaten, wat nog eens wordt ondersteund door inleidende redactionele teksten met lubberende frasen (inclusief hoofdletters) als, *'Now we invite you to COME with us, and, [...], PUT YOUR TONGUE IN IT!'* Hierna worden we geacht ons door de bladzijden te vingeren. Ik kan de bundel geen *'serious and intellectually exciting anthology of Black literature'* vinden, zoals de *cover* doet voorkomen. Het risico bij deze verweten te worden de stereotypische blanke angst en/ of jalouzie voor *'black eroticism'* indirect ten toon te spreiden, neem ik op de koop toe. Ik houd het maar op de woorden van de omslag *'always spicy, sometimes raunchy, or just plain fun'*, al geef ik er de voorkeur aan dergelijke 'pikante, obscene en grappig' passages tegen te komen in een roman of gedichtencyclus waar de complexiteit van alledag - waaronder die van de erotiek - beter uit de verf komt, zoals in Maruggs *Weekendpelgrimage*.

Miriam Decosta-Willis, Reginald Martin en Roseann P. Bell (red.), Erotique Noire/ Black Erotica. New York etc.: Bantam Doubleday Dell Publishing Group, Inc. (Anchor Books), 1992. 456 blz. ISBN 0.385.42309.8. ca. NAf. 30,00 [US$ 14.00].
Zijdelings werd nog verwezen naar Jan Nederveen Pieterse, Wit over zwart: beelden van Afrika en zwarten in de westerse populaire cultuur. Amsterdam/ Den Haag: K.I.T. e.a., 1990 en Toni Morisson, Playing in the Dark; Whiteness and the Literary Imagination. Cambridge etc.: Harvard University Press, 1992.
De bijgaande tekening is van Dieter Masuhr en ontleend aan P. Schultze-Kraft, Die Entdeckung Westindiens. Frankfurt a.M.: Büchergilde Gutenberg, 1989.

"Freskura den yobida" van Ilse Risseeuw

Vernieuwing en verdieping maar ... noblesse oblige!

= door Jules Marchena =

ILSE RISSEEUW IS een dichteres die op een leeftijd begon uit te geven, waarop veel dichters hun pen reeds aan de wilgen hebben gehangen. Desondanks heeft zij een bewonderenswaardige produktiviteit aan de dag gelegd. Haar eerste bundel *Mi ta kòrda* kwam in 1987 uit en was voornamelijk geïnspireerd door haar jeugd, haar familie, het ouderlijk huis. Daarin kwam ook haar grote liefde voor de natuur sterk naar voren, een thema dat als een rode draad door al haar werk zal blijven lopen. Ofschoon het niveau van deze gedichten over het algemeen niet zo hoog was, kon men toch reeds daarin de hand van een veelbelovende dichteres herkennen.

In 1989 kwam *Kòkchi di Prenda* uit en in 1990 *Fuente di Felisidat*, twee bundels waarin haar jeugdherinneringen en haar familie voortaan een veel minder belangrijke rol spelen. Haar belangstelling voor zaken, de maatschappij en de grote wereld betreffende, is sterk toegenomen. Het niveau is in deze twee bundels duidelijk gegroeid. Vooral in *Fuente di Felisidat* staan veel mooie gedichten. In 1991 verscheen *Mi ke Kòrda*, een bundel van weinig betekenis.

En nu dan haar laatste bundel *Freskura den Yobida*, een goed verzorgd boekje met tekeningen van Elis Juliana. Ook in deze bundel vinden wij naast continuïteit van de oude thema's ontwikkeling. In dit boek is Ilse Risseeuw universeler in haar visie op haar naaste:

In *Diskriminashon* (p. 9) schrijft ze:

kon bo por odia
bo ruman?
ainda
bo no a siña stima?

In *Milager di Rèspèt* (p. 13):

riba tur gritu di guera
mi ke flota
i roga solo sali lusa
purba buska
unda e milager ta derá.

In *Speransa*:

ku henter mundu
mi ke sinta huntu
pa nos planta
un simia di konfiansa

Een vernieuwing in *Freskura den Yobida* zijn ook een tweetal gedichten, waarin Ilse Risseeuw expliciet schrijft over haar dichtkunst. Helaas gaat het hier om twee minder geslaagde gedichten en blijft de boodschap vrij oppervlakkig: in het inleidende gedicht bedankt ze God voor het 'weinige talent' dat Hij haar geschonken heeft...

Ideanan
salí den djanochi
a mira lus di dia

na pia di lèter
nan a kore
drenta kas di hende
i balia
riba muzik di alma
-den sala di papel...

In *Barku di Beyesa* (p. 5) vertelt ze weliswaar welke elementen van de poëzie voor haar belangrijk zijn (rijm, verbeelding, woordklank, rithme en de boodschap), maar ook hier is de uiteindelijke idee weinig zeggend: als de bovengenoemde poëtische elementen in de gedichten ontbreken, kan 'het schip van de schoonheid' (?) gaan zeilen en 'architectuur ontdekken' (?), het schip kan ook de concertzaal binnengaan om naar violen te luisteren. Het kan ook kijken hoe de schilder zich naakt aan zijn penseel overgeeft, of het kan eenvoudigweg luisteren naar het gezang van kinderen.

Met andere woorden als de inspiratie haar in de steek laat, laat ze zich inspireren door de andere kunsten of door het gezang van kinderen. Maar ondanks alle kritiek zie ik deze twee gedichten toch wel als iets positiefs; ze zijn een indicatie van een gegroeid artistiek zelfbewustzijn van Ilse Risseeuw.

Vernieuwing en verdieping blijken ook uit de preoccupatie van de dichteres met de dood en met het leven: niet alleen treft men in de bundel een (mooie) elegie aan voor een gestorven vriendin en een gedicht waarin ze herinneringen oproept aan haar gestorven moeder, en gaat ze in verschillende gedichten in op het mysterie van het leven,

(kaweta pa weta
final di e kuenta
mi ke hasi bida
bira buki.

bòltu blachi bon purá
i sin sigui
sekuensia di palabra
buska aki-aya
sekreto di destino..)

('Buki di kuenta')

in enkele gedichten brengt ze ook het onderwerp van de dood en het leven daarna naar voren; voor haar is het niet de vraag of ze zal voortleven na de dood, maar in welke vorm. In *Kisas* (p. 42) identificeert ze zich met een bloem die bloeit in de zomer en ze vraagt:

... boltu,
flor bunita,
bo ta bolbe
dòrna mondi?

kisas
na forma diferente
nos dos lo ta presente?

kisas
na simia?

Opvallend is, dat ze de dood en het bestaan daarna verschillende keren associeert met het licht, zoals in *Na tera leu* (p. 51):

aña ta yega na su fin
... .
shelu pretu
e palunan sunú
dianan kortiku
i kada dia
mas serka lus.

Overigens is ook hier weer de identificatie met de natuur aanwezig.

Het laatste gedicht van de bundel *Alma kultivá*, p. 71

si tur desepshon
i tur tristesa
sigui kome na mi alma
un dia,
manera diamanta
pulí pa eksperto,
lo mi bria.

Het kan niet gezegd worden dat de stijl van Ilse Risseeuw in de loop der jaren wezenlijk veranderd is: reeds in *Kòkchi di Prenda* vinden wij verschillende gedichten waarin de elementen van deze stijl voorkomen. Maar in *Freskura den Yobida* is deze stijl vaster geworden: in de gedichten herkent men gemakkelijk de stem van de dichteres. Ze maakt een overvloedig gebruik van (meestal korte) strofen, terwijl ook haar versregels vrij kort zijn en niet rijmen.

Haar ritme is krachtig, levendig en dynamisch. Ze maakt een veelvuldig gebruik van alliteratie en asonantie. Ze gebruikt ook veel vergelijkingen en personificaties. Het totaaleffect is er een van weelderigheid en dynamiek. Het is deze stijl die, gecombineerd met de haar typerende onderwerpen Ilse Risseeuw een unieke plaats geeft in onze letterkunde.

Naast lof hebben wij ook kritiek: er zijn teveel gedichten in deze bundel met een laag niveau. Ook hebben veel goede gedichten zwakke plekken. Met meer zelfkritiek (en misschien geduld?) hadden deze gedichten meer poëtische kracht meegekregen. Ilse Risseeuw heeft zich voortaan in onze hedendaagse Papiamentstalige literatuur een plaats veroverd. En.... *Noblesse oblige!* Dit houdt in, dat ze zich niet (meer) kan veroorloven gedichten uit te geven die minder dan goed, om niet te zeggen perfect zijn. *Freskura den Yobida* telt in totaal 61 gedichten! Niet het goede is veel, maar het vele is goed.

Desondanks is *Freskura den Yobida* een mooie bundel die elke Papiam... minnaar ...

Paus: bisschoppen moeten eendrachtig samenwerken

Ook in Nederland zijn er positieve ontwikkelingen

VATICAANSTAD - De Nederlandse bisschoppen moeten van paus Johannes Paulus II eendrachtig samenwerken. Onenigheid tussen de bisschoppen kan alleen maar tot verwarring onder de gelovigen leiden en kan gemakkelijk door de media worden misbruikt. De paus had echter ook positieve pijlen op zijn boog, wat de Nederlandse kerk betreft zoals de toename van het aantal priesterwijdingen, de inzet van pastorale werk(st)ers enz.

De paus gaf zijn mening in zijn toespraak tot de bisschoppen. Slechts volledige eensgezindheid tussen de bisschoppen kan volgens de paus leiden tot de grote communio (gemeenschap), waartoe de bisschoppen zich tijdens hun bijzondere synode van 1980 hebben verplicht. Als tekenen van hoop binnen de Nederlandse kerk noemde de paus een afnemende agressiviteit van kritische bewegingen en een versterking van het gezag van de bisschoppen.

Hij prees de bisschoppen om hun vele en belangrijke initiatieven, zoals het getijdengebed en diverse herderlijke brieven. De bisschoppen moeten de mogelijkheden van speciale vieringen, zoals doop, huwelijk en uitvaart, benutten voor versterking van de band met de gelovigen, zo zei de paus.

GEGRONDE HOOP

In een geseculariseerde samenleving als de Nederlandse is het geloof in een persoonlijke God verzwakt. Innerlijkheid en spiritualiteit worden niet zelden gelijk gesteld aan liefdadigheid en politiek-sociale activiteiten voor vrede, gerechtigheid en het milieu.

De paus verwacht dat de nieuwe Wereldcatechismus moed en kracht zal schenken aan de gelovigen "die in deze jaren van theologische gisting gedesorienteerd waren". Bovendien zal de catechismus degenen die de weg hadden verloren door valse profeten te volgen, weer naar de onvervalste bronnen van het geloof brengen, denkt Johannes Paulus II.

Uit het werk van de pastoraal werk(st)ers put de paus "gegronde hoop" voor de opbouw van de geloofsgemeenschap. Maar hij sprak tegelijkertijd zijn steun uit voor het beleid van de Nederlandse bisschoppen om de bevoegdheden van priesters en diakens enerzijds en pastoraal werk(st)ers anderzijds duidelijk te scheiden, indien nodig met corrigerende maatregelen. Als aan de niet-gewijde pastoraal werk(st)ers taken worden toevertrouwd die alleen aan priesters toekomen, wordt tekort gedaan aan de rijkdom en de pluriformiteit van de kerkelijke gemeenschap, zo waarschuwde de paus.

OPTIMISTISCH

De paus is "redelijk optimistisch" over het groeiend aantal priesterroepingen in Nederland. Zij bevestigen de tendens die ook in andere landen zichtbaar is, dat er bij de moderne mens een nieuwe openheid is voor de godsdienstige waarden, het Evangelie en het priesterambt. De bisschoppen moeten "met uiterste zorgvuldigheid" de theologische en geestelijke vorming van de seminaristen voortzetten.

De paus pleitte ten slotte voor een zorgvuldige pastorale begeleiding van de theologische studenten. De bisschoppen moeten alert zijn op de risico's waaraan het geloof van de studenten wordt blootgesteld. Ook de vele katholieke studenten, die wat hun geloof betreft vaak aan zichzelf worden overgelaten, moeten verzekerd zijn van een adequate geestelijke bijstand en van de "juiste leerstellige ondersteuning", zodat zij "een degelijke synthese" kunnen vormen tussen de profane wetenschap en de inhoud van het geloof.

PLURIFORMITEIT

De paus plaatst de Nederlandse rooms-katholieke kerk niet meer in een uitzonderingspositie. Zo concludeerden de Nederlandse bisschoppen uit de toespraak van de paus. De paus plaatste de problemen waarmee de Nederlandse kerk als gevolg van de secularisatie kampt, in de context van de Europese kerk. Volgens Simonis heeft de paus allerlei positieve ontwikkelingen in de Nederlandse kerk ontdekt en is daardoor tot de conclusie gekomen dat Nederland geen uitzondering meer is op de andere kerken in Europa.

De oproep van de paus tot eendrachtige samenwerking tussen de bisschoppen plaatste Simonis in het kader van de bijzondere synode van 1980, toen de paus de Nederlandse bisschoppen bijeenriep om hun grote onderlinge verdeeldheid te overwinnen. Er is veel meer eensgezindheid gegroeid tussen de bisschoppen, constateerde Simonis.

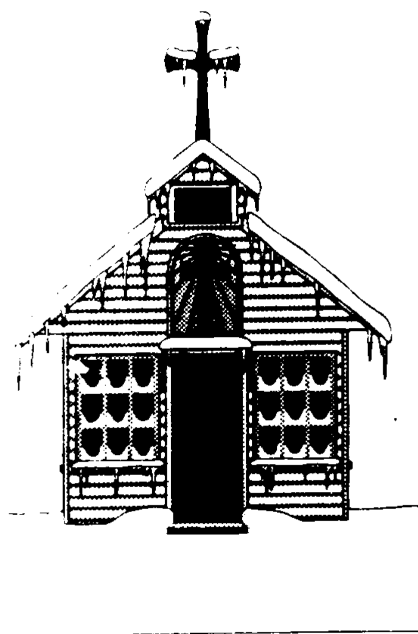
Bovendien staat de kerk een "legitieme pluriformiteit" ook onder bisschoppen toe. Maar zij moeten nog een antwoord vinden op de vraag in hoeverre zij hun meningsverschillen zowel naar collega's als daarbuiten moeten laten blijken. Een voorbeeld is het verschil in visie op het katholieke onderwijs tussen bisschop Gijsen van Roermond en de overige bisschoppen.

OECUMENE

In de toespraak van de paus wordt geen aandacht besteed aan de oecumene, een onderwerp waarvan ze in hun gezamenlijk rapport juist het belang onderstrepen. De bisschoppen vermoeden dat de paus van oordeel is dat zij in hun betrekkingen met andere kerken de juiste gedragslijn volgen. "De paus heeft niet op alles in het rapport gereageerd", aldus bisschop Bar van Rotterdam. "Hij vindt het goed. Als hij van mening zou zijn dat iets niet moet, had hij dat wel gezegd", denkt Bar.

MGR. ERNST

Mgr.Bar: 'Kerk geen randverschijnsel'

Omgaan met 'Rome' is kunst op zich

DEN HAAG - Het omgaan met het centrum van de wereldkerk (Rome) is volgens de bisschop van Rotterdam mgr R.Ph. Bar "een kunst op zichzelf". Weliswaar is het niet altijd Rome dat de dingen in de war stuurt, zoals vaak in Nederland wordt gedacht, maar ten dele is dat wel waar.

Deze ontboezeming deed de mediabisschop tijdens een bijeenkomst van het Nederlands genootschap van hoofdredacteuren in Den Haag. Soms is het niet het juiste ogenblik waarop Rome iets bekend maakt, soms had het wel op een andere manier gekund. Maar, zo voegde mgr Bar eraan toe, misschien wordt zo'n boodschap in een ander werelddeel juist heel goed ontvangen.

De boodschap van de kerk is prima, zei mgr Bar. Maar af en toe zou je voor de Nederlandse situatie heel anders willen zeggen. "Vaak krijg je de kans niet meer voor. Door de negatieve uitwerking van de Vaticaanse vorm van communiceren hebben de mensen de zaak reeds terzijde gelegd. Dat bemoeilijkt voor ons de communicatie."

TIJD NEMEN

Een ander aspect is dat het Evangelie een boodschap is waar de mensen niet in eerste instantie op zitten te wachten. "Het heeft iets correctiefs en wil ons sturen in een richting die we niet willen." Hij citeerde de titel van een bekend boek van de Duitse theoloog Helmut Gollwitzer 'En leiden waarheen gij niet wilt'.

Mgr Bar zei verder dat de ontwikkelingen in de kerk en in de media geen gelijke tred met elkaar houden. "In de kerk zijn we gewend ergens de tijd voor te nemen. In de media is dat niet meer zo."

In een verwijzing naar een recent Vaticaans document over de media zei mgr Bar dat de kerken zelf initiatieven moeten nemen. De kerkelijke gezagsdragers hebben zelf ook schuld aan de spanningen tussen kerken en media. "We moeten de hand ook in eigen boezem steken."

Anderzijds verzette mgr Bar zich tegen de opvatting dat de kerk volledig een randverschijnsel in de samenleving is geworden. In sommige media is de kerk teruggebracht tot een merkwaardig verschijnsel, een curiosum, waar badinerend over wordt gesproken. Zijn de kerkelijke activiteiten niet langzamerhand buiten Uw gezichtsveld geraakt, zo vroeg hij de hoofdredacteuren. Bovendien hebben volgens mgr Bar steeds meer journalisten te weinig kennis van kerkelijke zaken.

Vrijzinnigheid tart elke beschrijving

Mgr.Bomers: kerk in deplorabele toestand

DEN HAAG - De Nederlandse rooms-katholieke kerk bevindt zich volgens mgr Bomers in een deplorabele situatie door grote onderlinge verdeeldheid en spanningen. De bisschop van Haarlem schreef dit in zijn Nieuwjaarsbijdrage voor het Katholiek nieuwsblad aan de vooravond van het ad limina-bezoek van de Nederlandse bisschoppen aan Rome. "De vrijzinnigheid in geloofsopvattingen en het libertinisme in levenspraktijk hebben vormen aangenomen die elke beschrijving tarten," aldus mgr Bomers.

Niet alleen is er grote verdeeldheid tussen de bisschoppen en een aanzienlijk deel van de gelovigen verzameld rond de Acht mei-beweging, ook onderling denken ze verschillend over niet onbelangrijke punten. In de afgelopen maanden ontstond er in Nederland een discussie over het verplichte priestercelibaat. Bisschop Bar van Rotterdam pleitte voor toelating van ervaren gehuwde mannen ('viri probati'), waarop kardinaal Simonis binnen de kortst mogelijke keren liet weten daar niets voor te voelen. Kort daarna verklaarde bisschop Ernst van Breda zich voor voortzetting van de discussie over toelating van vrouwen tot het priesterambt.

Verder is de positie van pastoraal werkers en werksters nog steeds omstreden. Leek er vorig najaar enige toenadering mogelijk tussen kardinaal Simonis en deze niet-gewijde pastores in zijn aartsbisdom, dit weerhield hem er niet van de arbeidsovereenkomst te beeindigen van een pastoraal werker in Doetinchem die niet wilde toezeggen zich voortaan van de uitoefening van priesterlijke taken te onthouden. Tenslotte zijn de bisschoppen verdeeld over een reglement voor katholieke scholen. Bisschop Gijsen van Roermond introduceerde zijn eigen reglement dat alleen door enkele parochiescholen werd overgenomen. De meeste andere katholieke scholen in Limburg kozen voor het reglement van de zes niet-limburgse bisschoppen.

CIJFERS

Cijfers over de kerk lijken mgr Bomers gelijk te geven. Uit een enquete van de KRO bleek vorig jaar dat de meeste gelovigen de kerkelijke leer betreffende het verplichte priestercelibaat of de pastoraal werk(st)er niet volgt. Tweederde is voorstander van vrouwelijke priesters, terwijl 84 procent vindt dat priesters moeten kunnen trouwen. Het kerkbezoek daalde tussen 1988 en 1992 met meer dan twintig procent. Kwam in 1966 nog ongeveer 65 procent van alle gelovigen in de kerk, vorig jaar was dat nog maar 13,1 procent. Er zijn de laatste jaren meer priesterwijdingen dan in de jaren '70, maar de aanwas is bij lange na onvoldoende om de vergrijzing van het priesterbestand te compenseren. Het aantal doopsels biedt een lichtpuntje: Werden in 1987 51.020 kinderen in de rooms-katholieke kerk opgenomen, in 1991 waren dat er 51.541, ruim een kwart van het totale aantal kinderen dat in dat jaar is geboren. Bovendien is het aantal vrijwilligers in vergelijking met de jaren '70 sterk gegroeid.

De bisschoppen publiceerden vorig jaar hun brief 'In Christus' naam', waarin zij in reactie op onder meer uitlatingen van de Acht meibeweging en andere vooruitstrevende kerkelijke organisaties de kerkelijke leer op het gebied van de sacramentenbediening en het priesterambt uiteenzetten. De bisschoppen sloten zich zo dicht aan bij de kerkelijke leer dat volgens een van de tegenstanders van het bisschoppelijk beleid beter gesproken zou kunnen worden van de brief 'In Rome's naam'.

VERRASSING

Alle bisschoppen zetten hun handtekening, maar kort daarop bleek dat de bisschoppen het op niet-leerstellige kwesties niet elkaar oneens waren. Bisschop Bar verraste zijn collega's door in navolging van diverse buitenlandse collega's te pleiten voor toelating van 'viri probati' (rijpere gehuwde mannen) tot het priesterambt. Bisschop Ernst stelde voor de discussie over vrouwelijke priesters voort te zetten. Simonis heeft herhaaldelijk laten blijken vast te houden aan het verplichte priestercelibaat en noemde het besluit van de Anglicaanse synode om vrouwen tot het priesterambt zelfs "dramatisch en catastrofaal".

Simonis erkende tijdens het vorige ad limina-bezoek dat de verdeeldheid tussen de elf bisschoppen "een obstakel" was voor een slagvaardig beleid, maar de bisschoppen hebben vooruitgang geboekt op het gebied van de priesteropleidingen. Zij namen het advies van de verkenningscommissie Godgeleerdheid over om de katholieke wetenschappelijke theologische opleidingen te saneren. De theologische universiteiten van Utrecht en Amsterdam gingen samen, evenals de theologische faculteit van de Katholieke universiteit te Nijmegen en de universiteit voor Theologie en pastoraat in Heerlen.

De derde opleiding blijft de theologische faculteit te Tilburg. De drie wetenschappelijke opleidingen zijn nog niet door het Vaticaan erkend, maar de kans daarop is aanzienlijk toegenomen.

Bisschoppen in verslag voor Vaticaan:

Verdeeldheid kerken obstakel oecumene is wezenlijke waarde

ROME - Nederland is een missieland geworden, menen de Nederlandse rooms-katholieke bisschoppen. De helft van de Nederlanders behoort niet meer tot een kerk en van de rooms-katholieken onderschrijft de meerderheid niet meer de kerkelijke leer over een persoonlijke god, het hiernamaals, de zonde, homoseksualiteit, abortus en euthanasie. Het gevaar is groot dat de kerken als gevolg van de problemen zich vooral met het behoud van bepaalde waarden bezig houden en daarbij over het hoofd zien dat een van de grootste obstakels in de verdeeldheid der kerken vormt. Maar alles moet volgens de Nederlandse bisschoppen gedaan worden om vooruitgang te boeken in de oecumene.

De idee dat Nederland een missieland is, doordrenkt heel het rapport dat de bisschoppen hebben opgesteld over de situatie van de Nederlandse kerk anno 1992 in verband met hun recente ad limina-bezoek, het verplichte vijfjaarlijkse bezoek aan het Vaticaan. Voor het eerst hebben de bisschoppen hun gezamenlijk rapport openbaar gemaakt.

Zij schetsen twee soorten problemen in de Nederlandse kerk: Missionaire en pastorale. Tot de eerste rekenen zij de inculturatie (verankering van het geloof in de cultuur), de oecumene en de publieke beeldvorming van de kerk. De pastorale problemen zijn de persoonlijke toeeigening van het geloof, de polarisatie in de kerk, de ondervertegenwoordiging van jongeren en de priestertekort.

RISICO

De bisschoppen schrijven dat in de verkondiging vaak terecht wordt gewezen op negatieve gevolgen van de individualisering en de afwijzende houding tegenover sociale en institutionele bindingen, die de moderne Westerse samenleving kenmerken. Maar te vaak wordt over het hoofd gezien dat velen zich van deze negatieve gevolgen bewust zijn en "oprecht zoeken naar zingeving, zowel vanuit de invalshoek van hun sociaal-ethische verantwoordelijkheid, als vanuit hun verlangen naar een spiritualiteit in dienst van de heelheid van de mens en van de kosmos." De kerk zal duidelijk moeten maken dat juist het geloof "een verrassend perspectief" opent op waarden als vrijheid, vredelievendheid en respect voor iedere mens.

De kerken lopen in deze tijd het risico dat zij zich zozeer met hun eigen behoud bezighouden dat zij het besef verdringen dat juist de kerkelijke verdeeldheid een van de grootste obstakels in hun werk is, schrijven de bisschoppen. Zij waarschuwen dat de kerken in de oecumene vooruitgang moeten boeken, willen zij niet in een gevaarlijke vicieuze cirkel terechtkomen.

De kerken zullen moeten inzien dat de oecumene een van de wezenlijke voorwaarden is voor de vitalisering van de geloofsgemeenschap. Willen de kerken geloofwaardig werken, dan is absolute voorwaarde dat ze zich ontdoen van het beeld van verdeeldheid, gerichtheid op zichzelf, eenkennigheid en rivaliteit dat ze in de publieke opinie nog steeds aankleeft.

De bisschoppen prijzen het werk van de Katholieke radio omroep KRO, maar hebben de indruk dat het bestaan van confessionele media en niet-confessionele media in de verleiding brengt elke uiting van geloof en kerk bij voorbaat te negeren. Ook de afwezigheid van katholieke kwaliteitsbladen betekent dat de stem van de katholieken naar hun mening in het nationale debat over sociale vragen, politiek en cultuur relatief weinig wordt gehoord.

De bisschoppen willen zich intensiever met de media bezighouden en beseffen dat hun boodschap moet aansluiten bij de behoeften van de gelovigen. Maar daarbij mag niet worden vergeten dat de boodschap van het Evangelie in tegenstelling tot reclameboodschappen deze behoeften serieus neemt "door er tegelijk indringende vragen bij te stellen."

POLARISATIE

Alleen een persoonlijk toegeeigend geloof houdt stand, onderstrepen de bisschoppen. De Nederlandse katholieken kwamen vanuit een cultuur waarin gehoorzaamheid en volgzaamheid centraal stonden in de jaren zestig onvoorbereid in een golf van secularisatie terecht en velen haakten af. In navolging van historici spreken de bisschoppen hier van "een gemankeerde emancipatie". Zij menen dat in hulp aan ouders en catecheten een van de belangrijkste antwoorden op dit probleem ligt.

De polarisatie binnen de Nederlandse kerk is volgens de bisschoppen in belangrijke mate te wijten aan een verschil in visie op de secularisatie. Aan de ene kant staan gelovigen die de positieve aspecten van secularisatie onderstrepen en daarbij termen als bevrijding en emancipatie gebruiken. Deze groep pleit voor veranderingen in de liturgie en de kerkelijke structuren.

Anderen daarentegen hebben vooral oog voor de negatieve gevolgen van de secularisatie, voor de erosie van de traditionele geloofsovertuigingen en morele normen. Zij pleiten voor terugkeer naar de overgeleverde leer en normen.

DIALOOG

De bisschoppen willen de dialoog tussen beide groepen bevorderen, maar eisen daarwel dat alle gesprekspartners de plaats en verantwoordelijkheid van bisschoppen in de kerk erkennen.

Kardinaal Simonis over 'Assisi'

Mensen moeten weer leren bidden

ASSISI - De les van Assisi is volgens kardinaal Simonis dat mensen weer moeten leren bidden. De situatie in het voormalige Joegoslavië is zo uitzichtloos dat naar zijn mening hulp alleen uit de hemel kan komen.

De Nederlandse kardinaal was zeer onder de indruk, toen vertegenwoordigers van allerlei godsdiensten een brandende fakkel overhandigden aan jongeren die de gehele nacht een bidtocht door Assisi hielden. Hij denkt dat de gebedsbijeenkomst voor de moslims van grote betekenis is geweest. Daarentegen drukte de afwezigheid van patriarch Pavle van de Servisch-orthodoxe kerk een stempel op de bijeenkomst.

Simonis was als enige Nederlandse bisschop bij de gebedsbijeenkomst. De andere bisschoppen, die in verband met het vijfjaarlijke ad limina-bezoek toevallig in Rome zijn, hebben overwogen zondag naar de stad van St. Franciscus te gaan om daar de afsluitende eucharistieviering bij te wonen, maar ze hebben ervan afgezien, omdat het wegens de drukte onduidelijk was of ze op een passende manier konden deelnemen.

Venezolaanse havenstad Puerto Ayacucho:

Uitvalsbasis voor insektenrijke boottochten op de Orinoco

VERBANNING NAAR PUERTO Ayacucho. Een straf die president Carlos Andres Perez ongetwijfeld achter de hand houdt voor de volgende couppلegers. Want wie wil er nu in dit Venezolaanse oord aan de Orinoco wonen? Het is er heet; het stikt er van de muskieten en, erger, van de *praga's*; geniepige bijtertjes, die je niet ziet maar des te beter voelt. Verder is er niets te doen in deze hoofdstad van het Territorio Federal Amazonas. Ook niet voor de toeristen die er tweemaal daags met vliegtuigen vol worden uitgeladen.

= door Elisabeth de Montsouris =

Het plaatsje is vies, vervuilder nog dan Curaçao. Overal waar je kijkt ligt plastic en vuilnis, achteloos in een hoek gesmeten. De winkels en restaurants doen alsof ze nog nooit van toeristen hebben gehoord, laat staan er een gezien. De kaart van de weinige respectabele eetgelegenheden die Puerto Ayacucho rijk is, lijkt uitgebreid. Bij bestelling blijkt echter dat tachtig procent niet wordt geserveerd.

Het pietepeuterige Colombiaanse plaatsje Casuarito aan de overkant van de rivier ziet er appetijtelijker uit; primitiever, maar vriendelijker. Een verbrede en verhoogde uitgeholde boomstam met dakje speelt voor veerboot. Passagiers dienen zich eerst bij de Venezolaanse douane te melden, die de namen, adressen en beroepen van de reizigers in een groot, dik boek inschrijft. Bij terugkeer wordt de naam weer doorgestreept.

GEWEER

In Colombia hetzelfde ritueel, behalve dat de douane daar geen eigen kantoortje bezit. Drie soldaten zitten, geweer achteloos op schoot, op een terrasje te wachten op de aankomst van het veerbootje. Wie een heus stempel wil, meldt zich bij de *policia*, enkele tientallen meters verder. De jongens zijn blij met een verzetje en schrijven met de tong uit de mond van inspanning met potlood de datum in het paspoort, voordat het stempel eroverheen gaat.

Casuarito heeft het woord 'toerist' duidelijk vaker gehoord. Winkels met een keur aan leren tassen, kleding en sportschoenen, waar je zowaar in Venezolaanse bolivares kunt betalen. Bedrijfjes met frisdranken in hun assortiment hebben op straat stoelen en tafels klaarstaan. die uitnodigen tot een verkoelende drank of een kop echte Colombiaanse koffie. De tandarts komt uit haar spreekkamer op de eerste verdieping en voegt zich bij een groepje op het terras. En passant spreekt een patiënt haar aan. Kennelijk de enige vandaag.

Tamme papegaaien en kippen vechten midden op 'straat' om het voorgezette eten. Auto's rijden er niet: Casuarito lijkt uit een smal onverhard weggetje te bestaan, dat naar niets leidt. Omdraaien is het enige dat erop zit. Dit is Casuarito, wie Colombia in wil, moet eerst terug naar Venezuela.

Daar schijnt de zon nog steeds genadeloos. Gelukkig heeft het totaal vervallen hotel een zwembad. Weliswaar gevuld met water dat ongeveer even ondoorzichtig is als dat van de Orinoco, maar de nood is hoog. In het ondiepe gedeelte zijn nog net de woorden 'Gran Hotel Amazonas' zichtbaar. Een reminiscentie aan betere tijden.

VON HUMBOLDT

Voor de meeste toeristen is Puerto Ayacucho niet meer dan een uitvalsbasis voor tochten op of langs de Orinoco. Keus te over. Talloze bedrijfjes specialiseren zich in 'jungle-tours'. In het spoor van onder anderen de Duitser Alexander von Humboldt, die dit gebied bijna twee eeuwen geleden exploreerde. Hij deed een volle week over een stuk rivier, dat de buitenboordmotor nu in een uurtje aflegt.

Stroomopwaarts wordt de Orinoco omzoomd door fris groen, dat na de regentijd op de drooggevallen oevers in snel tempo is opgeschoten. Daarachter grote, vrijwel kale graniet'bergen' als geschoren koppen in het landschap. Roze rivierdolfijnen springen naast de boot op uit het water. "Ze houden van het geluid van de motor", zegt gids Felix, terwijl een volgende roze familie haar gezicht laat zien.

Echte jungle is hier nergens te bekennen. Puerto Ayacucho ligt net op de grens van de jungle van de Amazone in het zuiden en de savanne in het noorden. Voor een tocht zuidwaarts moet echter eerst een afstand van honderd kilometer over land worden overbrugd. De woeste Atures watervallen vlak onder Puerto Ayacucho staan doorvaart in de richting niet toe.

De dolfijnen krijgen genoeg van hun salto's en verdwijnen onder water. Daar wroeten ze ongetwijfeld met hun snuiten in de modder op zoek naar vis. Even verderop is een volgende attractie zichtbaar: een koningsgier bovenop een kale graniet-klomp geniet van zijn maal. Andere - gewone - gieren wachten tot hij klaar is. Dan vallen ook zij aan op de half afgekloven piranha's.

De stenen berg ernaast kan beklommen worden. De top biedt prachtig uitzicht op de wijde omtrek: groen en graniet. De overkant van de rivier lijkt ver weg. Felix vertelt dat de Orinoco in de regentijd nog veel breder wordt. "Dan zie je de overkant soms helemaal niet meer. Door de overvloedige regenval verdwijnen complete eilandjes onder water en het waterpeil is dan zo'n tien meter hoger".

PIRANHA'S

De lagune waar de boot is gemeerd, blijkt niet geschikt als zwembad. Te ondiep en dus te veel piranha's. Ook al happen deze vissen met hun vlijmscherpe tanden en venijnig dichtklappende kaken alleen toe als zij bloed ruiken. Felix neemt het risico niet. Dus gaat het verder. Langs smalle zijarmen, waar allerlei vogels te zien zijn, waaronder de blauwe ijsvogel; een rare naam voor een vogel in de tropen.

Plotseling keert de boot om. De arendsogen van de bootsman hebben een alligator ontwaard. Of is het een kaaiman? De driehoekige kop ligt bewegingloos op het water. Het beest slaat geen acht op de boot die langzaam langszij komt. Begrijpelijk, twee meter verderop loopt de hele kinderschare voorzichtig het water in, een stuk of vijftien keer grondstof voor evenzovele kleine portemonneeties.

Terug op de hoofdrivier gaat het linea recta naar een Colombiaans eiland. Aan de kust daarvan kan wel veilig worden gezwommen. Althans, zo lijkt het. Op het strand en in de bosjes liggen achteloos enkele geweerkogels, stille getuigen van een schermutseling tussen drugsmokkelaars en het leger van Colombia; vier weken tevoren.

De terugtocht naar Puerto Ayacucho duurt lang. Het landschap verandert niet en een hele dag in een boot maakt de toerist moe en slaperig. Bij de onverstandigen zijn inmiddels alle aan de zon blootgestelde lichaamsdelen vuurrood. Muskieten en ander ongedierte hebben van de gelegenheid gebruik gemaakt en een ware orgie op ruggen, armen en benen gehouden. Dat wordt krabben de komende dagen.

HOATZIN

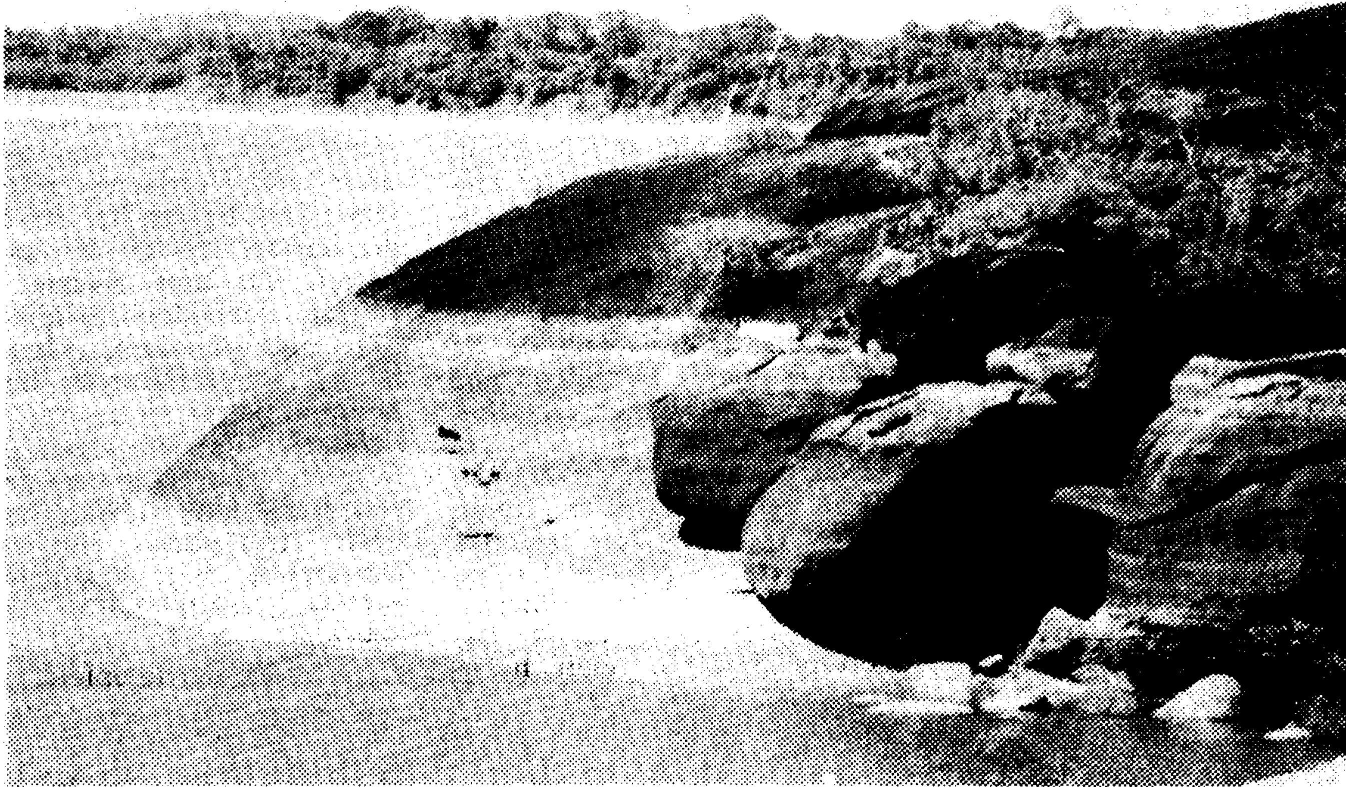
De enige afleiding vormt een grote groep *hoatzins*, een uit de kluiten gewassen vogel, die als amfibie uit het ei kruipt: de eerste drie weken kan hij klimmen en zwemmen met de klauwtjes die dan nog op de vleugels zitten. Daarna verdwijnt deze constructie en verschijnen er veren aan de vleugels. Luid schreeuwend vliegen de vogels van tak naar tak. Ze eten de bladeren van deze bomen en zijn hier om die reden in zo groten getale aanwezig.

Even verderop worden we gepasseerd door een indiaan in een *bongo*, een uitgeholde en gemotoriseerde boomstam, hond op de voorplecht. Hij behoort niet tot de bloeddorstige Yanomami's, over wiens reputatie schrijver Redmond O'Hanlon zo angstaanjagend vertelt. In zijn boek 'In Trouble Again' (verslag van een drie maanden durende tocht tussen de Orinoco en de Amazone) staat dat deze indianenstam in tijden van voedselschaarste de meisjes direct na de geboorte doodt. Daardoor ontstaat een gebrek aan vrouwen, dat de heren met duels en gevechten op leven en dood trachten op te lossen.

Felix ontzenuwt deze geruchten echter. Dat van dat vechten om vrouwen klopt volgens hem wel, maar verder zijn het vriendelijke indianen. Jammer, het klonk zo spannend. Verderop in O'Hanlons boek blijkt ook dat het wel meevalt met de bloeddorstigheid van deze wellicht eerste indianen die Zuid-Amerika bereikten, al hebben ze zo hun eigen gewoonten en gebruiken.

Bij aankomst in Puerto Ayacucho vertelt Felix enthousiast over meer mogelijkheden om het gebied per boot te verkennen. Tochten van twee of meer dagen, zelfs van twee weken. Na het lezen van O'Hanlons boek kun je echter alleen maar concluderen dat een tocht van een volle dag meer dan genoeg moet zijn.

Wie twijfelt, leze de samenvatting die O'Hanlons Engelse reisgezel Simon van zo'n tocht over de verschillende rivieren geeft, wanneer hij halverwege de reis besluit naar de beschaving terug te keren: "Waarom moet ik me de godganse dag laten steken door mieren en wespen en horzels en bijen? Het is niets anders dan regen en muskieten en dezelfde klerebomen en eindeloze rivieren en weerzinwekkend eten en eeuwig en altijd doorweekt zijn. Er is geen kameraadschap. Er is geen wijn, er zijn geen vrouwen, er is niets te beleven en nergens is een fatsoenlijke plek om te poepen".

Duidelijk is aan de markeringen op deze rots te zien dat het water van de Orinoco een stuk hoger kan staan.(foto: F.A. De Graaff)

Ñapa's Reiswijzer:

Vanuit de drie Benedenwinden vertrekken dagelijks vliegtuigen naar Caracas. Na een klein wandelingetje naar de nationale *terminal*, kan de reis voortgezet worden met een vlucht naar Puerto Ayacucho. Er zijn meestal twee vluchten per dag (Avensa en Linea Aeropostal). Kosten van een retourtje vanuit Curaçao circa fl. 360,-. Wie de hele reis uitsluitend met Linea Aeropostal vliegt, betaalt slechts fl. 201,-.

Tula Travel (Curaçao) organiseert packages naar Puerto Ayacucho van 3 of meer dagen.

Hotels zijn er voldoende, ook al kunnen ze niet allemaal de toets der kritiek doorstaan. Gran Hotel Amazonas ziet eruit of er sinds de stichting van de stad in 1924 nooit meer naar is omgekeken, maar de kamers zijn te gebruiken, ook al loeit de airco alsof er een voortdurende storm door de kamer raast. Kies wel voor de duurdere 'luxe'-kamers, die zien er net iets toonbaarder uit en kosten slechts een paar gulden per nacht meer. Het ontbijt is er goed.

Er zijn verschillende reisbureau's die tours op en langs het water organiseren. Zelf een jeep huren kan ook bij National Rent a Car. Het veer naar Casuarito (Colombia) gaat de hele dag tot een uur of zes 's avonds.

Vergeet het insektenwerende middel en de zonnebrandcreme niet.

Herinneringen

....vervolg van pag. 3

Een kindertekening van Marijke Posthouwer-Bakker (toen 7 jaar oud) met de geveltjes langs de Annabaai en de scheepjes in de haven.

angstdromen van over heb gehouden. M'n ouders hadden alleen nog een kaars bij de hand. Halverwege de nacht, 't werd al wat lichter buiten, zagen we dat de zee onze achtergalerij ingolfde en daar dreef mijn 'stoombootje' in. Dit moest een voorbode zijn gweest van onze terugtocht naar Holland in '25. Het heeft een week lang geregend. Na één dag hadden de kale bomen allemaal blaadjes en werden steed groener. Het hoort bij de onvergetelijke indrukken van mijn jonge jeugd op Curaçao.

Ik was inmiddels zes en zeven jaar geworden. Mijn lange blonde haren mochten eindelijk kort geknipt worden. Ik mocht vaker mee met papa, die uitleg gaf over zijn werk aan wegen, bruggen en veel andere zaken die hij had, maar die ik me niet meer herinner (ik geloof dat kleine kinderen daar ook niet zoveel interesse in hebben). Wat ik allemaal te zien kreeg wel.

Zo was er in het laatste jaar dat wij op Curaçao woonden een Zweeds oorlogsschip de haven binnengelopen. Het had een soort gele kleur en papa had een uitnodiging met gezin het schip te komen bezichtigen. We liepen tussen allerlei hoge pieten in uniform en de gouverneur met gevolg. Het was een hele sensatie over de loopplank alleen te mogen lopen naar het binnen-in van dat schip. Het had iets bijzonders aan boord, namelijk een instrumentarium dat de eerste radiogeluiden uit Europa ten gehore bracht! En dat mocht ik ook horen met iets wat ik op mijn oren kreeg. Toen werd er door de grote mensen wat gefeest, en gezegd en geklonken en wij kinderen kregen van de kapitein ieder een zwart lint voor ons Panama-hoedje dat wij droegen. Op dat lint stond de naam *Fylgia*, de naam van het schip. Mijn kinderen en kleinkinderen hebben hoed en lint ook nog gedragen.

TERUG

Ineens was er het moment dat wij weer naar Holland moesten. Hutkoffers gepakt en kisten voor in het ruim van de *Stuyvesant* (de eerste), een vrachtboot met passagiersaccommodatie, net als op de heenreis, maar nu van KNPM te Amsterdam. Ik moest m'n mooie jurkjes die mama zelf gemaakt had achterlaten voor onze opvolgers met kinderen. Dat was zo de gewoonte. En ik kreeg andere kleren met een wollen jasjes voor mijn maat van een Engels meisje, want als we terug waren in Holland zou wel gauw de herfst beginnen. Ook het meubilair werd weer opgedragen.

We maakten nog even een stop in de haven van La Guaira in Venezuela en mochten daar een paar uurtjes passagieren zolang de boot daar nog vracht moest inladen. Met een taxi reden wij met een groepje naar de top van de berg. Daar kregen we een lekke band. Beneden in de diepte langs de kust zagen wij onze boot die wij alsmaar hoorden toeteren, de loopplank werd al binnengehaald! Toen besloot de chaufeur maar met een lekke band hobbelend naar beneden te rijden. 't Smalle loopplankje voor de vrachtwerkers naar 't ruim werd gelukkig uitgegooid en wij werden door wat mensen naar binnen getild.

De volgende stop was bedoeld voor wat Engelsen op de boot: Trinidad. Onze familie was meteen ook van de partij. Ik kreeg m'n bontgekleurde eigen kinderzonneparasolletje. Wat was dát een lekker eiland! Er werden verse cocosnoten opengesneden waar we de melk van dronken. Ze waren door lenige bruine jongens hoog uit de palmen geschud. Plantages en toen: ik liep met papa over het asfaltmeer. Hij zei uitdrukkelijk tegen mij: "Dit moet je goed onthouden en op je laten inwerken" (ik was toen zeven jaar). Later begreep ik pas hoe belangrijk het voor hem was toen in Nederland de vele asfaltwegen werden aangelegd, nog lang voor de oorlog.

STORM

Er volgende weer enkele weken op zee zonder land te zien. Bij het passeren van de keerkring werd er een Neptunusfeest gehouden, met een uitgebreid diner, een vast ritueel op heen- en terugweg. We wisten die dag nog niet wat ons boven het hoofd hing. Er kwam mist opzetten die dikker en dikker werd. Op een gegeven ogenblik zat alles zo dicht, dat je zelfs de zee onder je niet meer kon zien. De boot voer langzaam. Je hoorde steeds maar een misthoorn en het geluid van andere boten heel in de verte. De zee ging ruw omhoog en bracht onze heen en weer slingerende boot in nood. De storm werd verschrikkelijk. Iedereen rende door de gangen. Versteend van angst probeerde ik mijn ouders te vinden, twee dagen lang, toen vond ik papa doodziek in een hut. Hij zag mij niet. Dit kan ik niet beschrijven! alléén, alléén.... ik was. Het bericht kwam door: de schroef was weggeslagen. We tolden maar rond...

Uiteindelijk lukte het een Engels schip een nieuwe schroef te monteren. Met enorme schade en kapotgeslagen patrijspoorten ging het ten slotte richting IJmuiden waar de loods kwam helpen. We hoorden dat te zelfder tijd zo'n wervelstorm half Borculo had weggeslagen in Nederland (aug. '25). Toen we dicht bij de pieren waren, stonden we aan dek. "Kijk", zei papa, wijzend op een houten huis vlakbij de vuurtoren. "Dat is jouw geboortehuis". Ik keek het lang na. Ik was immers geboren tijdens het ontploffen van een aangespoelde zeemijn vlak bij dat huis...

Officiële Cubagids blijkt goede koop

CUBA RAAKT STEEDS meer in trek als vakantieland. Vanuit de Benedenwindse Eilanden bestaat weliswaar geen directe luchtverbinding, diverse reisbureaus organiseren echter regelmatig vakantiereizen naar dit eiland van zandstranden, historie en koloniale architectuur enerzijds en van communisme, onvrijheid en schaarste anderzijds.

Een goede gids over dit eiland is onontbeerlijk en -nog- moeilijk te vinden. Gelukkig heeft Macmillan Caribbean in 1992 het uit 1988 daterende boekwerk 'Cuba, Official Guide' herdrukt. In deze gedegen gids komen alle aspecten van Cuba aan de orde. Het enige dat weggemoffeld wordt, is het autoritaire regime en het gebrek aan democratie, die beide al sinds Castro's machtsovername in 1959 heersen. Het boek heeft dan ook de algehele goedkeuring van het Cubaanse toeristenbureau Intur. Om die te verkrijgen moest schrijver Gerald Gravette af en toe een oogje dichtknijpen voor de minder aantrekkelijke kanten van dit eiland.

Geen woord dus over treinen en bussen die nauwelijks nog bereikbaar zijn voor de toerist. Alleen wie over een grote mate van geduld en doorzettingsvermogen beschikt, slaagt erin een plaatsje in een van deze vervoermiddelen te bemachtigen. De reisgids maakt slechts fijntjes melding van het feit dat 'plaatsen tevoren moeten worden gereserveerd'.

Afgezien van deze 'partijwind' die door het boek waait, is 'Cuba, Official Guide' een prima boek, dat iedere Cubaganger voor vertrek moet aanschaffen. Het boek biedt veel historische informatie, zij het dat de laatste veertig jaar er wat gekleurd op staan. Als illustraties dienen niet uitsluitend de obligate foto's, maar ook afbeeldingen van oude prenten en gravures.

Omdat men in de vorm van het eiland wel de contouren van een alligator meent te herkennen, heeft een van de hoofdstukken de titel 'Van kop tot staart' meegekregen. Daarin wordt de lezer een overzicht geboden van de Cubaanse provincies en de toeristisch aantrekkelijke kanten ervan. Plattegronden en kaartjes completeren het geheel.

Het aardigst zijn de kaartjes in het volgende hoofdstuk 'Seven Cuban Tours'. Bij elke routebeschrijving staat een originele grafische weergave van de af te leggen weg.

Veel aandacht ook voor flora, fauna en insektenrijk van Cuba. Praktische kwesties als klimaat, vervoer, restaurants en hotels ontbreken evenmin.

Kortom een gids die een goede vakantie-investering zal blijken te zijn.

●E. DE MONTSOURIS

A. Gerald Gravette: Cuba, Official Guide
Macmillan Caribbean; £ 11.95
ISBN: 0 333 42703 3

De scherven brachten geluk...

De avonturen van Bassie en Adriaan

DE BROERS BAS en Aad begonnen ongeveer 35 jaar geleden met hun acrobatische toeren, in de huiskamer nota bene. Hun moeder was daar niet erg gelukkig mee, want al onmiddellijk ging de glazen deur van haar schitterende dressoir aan gruzelementen. Die scherven brachten wel het geluk voor Bassie en Adriaan...

Bas: "Ja, ik ben de oudste van de twee. Ik scheel zeven jaar met Aad. Ik ben in mijn leven zes jaar werkloos geweest, daarna moest ik naar de lagere school. Kijk, wij groeiden n.l. op in een tijd, ik spreek over de jaren dertig/veertig, dat je direkt na de lagere school aan het werk moest. Dus ik ook. Weet je wat ik moest doen? Haringen in blikjes stoppen... als ik daar nog aan denk. Tienduizenden haringen heb ik in die blikken geduwd. Kratten bier en limonade gesjouwd. Maar op een gegeven moment had ik daar schoon genoeg van en toen...kwam er een circus in de stad.

= door Freda Torringa =

Bas ging meteen vragen of ze niet een knechtje konden gebruiken en ja hoor, hij mocht mee op tournee. "Dat was ook hard werken, maar dat vond ik geen punt. Die circussfeer sprak me enorm aan. Alle voorkomende klussen heb ik opgeknapt. De tent opbouwen en afbreken, stallen uitmesten, dieren verzorgen, wat ik hartstikke leuk vond. Kortom, ik deed er van alles en natuurlijk keek ik mijn ogen uit naar de circusartiesten, speciaal de clowns en de acrobaten vond ik geweldig. Het duurde dan ook niet lang of ik wist wat ik wilde worden: clown of acrobaat, of allebei. Ik droomde al van het grote applaus en wilde meteen wel beginnen, maar dat kon natuurlijk niet. Toch heb ik van dat half jaar dat ik met het circus ben rondgetrokken enorm veel geleerd. Toen ik in Vlaardingen terugkwam begroette mijn broer Adriaan mij als een soort wereldreiziger en ik natuurlijk vertellen over het circus en demonstreren wat die clowns en acrobaten deden. Aad vond het allemaal prachtig en we besloten om samen te gaan oefenen".

TROTS

Aad: "Ja, van dat dressoir was dus een foutje, maar onze moeder was toch wel geweldig trots op wat wij op een [illegible] moment presteerden. Ze was dan ook apetrots toen we ons eerste optreden hadden. Dat was voor de speeltuinvereniging van Vlaardingen, waar wij woonden. Ik was toen twaalf jaar oud en en Bas was negentien. We verdienden een tientje...het was in het café De Oude Markt. Het gind prima, maar we hadden ook heel wat afgeoefend, weer natuurlijk in de huiskamer, waar na het dressoir, ook de glazen woonkamerdeur het had moeten ontgelden. Ja, je had in die tijd natuurlijk nog van die piepkleine woonkamers, heel wat anders dan de huizen van nu. Geen wonder dat er van alles sneuvelde. Maar goed, wij waren na dat eerste optreden al bekend in Vlaardingen en dat vonden we natuurlijk al heel wat".

Bassie en Adriaan kunnen er nu hartelijk om lachen... "Maar", zegt Bassie, terwijl hij over zijn kale hoofd strijkt, "we hebben heel wat pijn geleden hoor, toen we aan het trainen waren. We zaten altijd onder de blauwe plekken en bloeduitstortingen..."

De broers moesten natuurlijk een artiestennaam hebben en omdat in die tijd alles Engels moest zijn wat de klok sloeg, kozen ze voor de naam The Crocksons. "We vonden dat het lekker internationaal klonk", niet vermoedende dat die naam ooit nog eens zou prijken op theateraffiches en aanplakbiljetten in Frankrijk, Duitsland, Spanje en zelfs Brazilië. Dat hadden we in onze stoutste dromen nooit verwacht".

FURORE

De hele wereld hebben de broers afgereisd, eerst met zijn tweeën, daarna met hun echtgenotes en later gingen ook de kinderen mee op internationale tournees. De Crocksons maakten furore in de beroemdste en grootste theaters en nachtclubs en waren speciaal vermaard om hun stoelenact, die adembenemend was. En het was altijd lachen geblazen wanneer ze op de komische acrobatentoer gingen met hun cascade-act: vallen en opstaan. Vanuit deze act werden Bassie en Adriaan geboren. De niet zo slimme clown Bassie met zijn grote vriend de acrobaat Adriaan.

"Dat was in 1976", vertelt Adriaan, die wel anderhalve kop groter is dan Bas, wat natuurlijk ook al een leuk effect geeft. "Dat lengteverschil van ons, dat was dus mooi meegenomen", lacht hij. "De kinderen vonden ons geweldig en na een jaar waren we in Nederland bijna net zo bekend als Sinterklaas. Dat kwam door onze TV serie: *De Plaaggeest*, waar alle Nederlandse kinderen naar keken. Wij zelf waren er ook verschrikkelijk gelukkig mee, want als acrobaat heb je het natuurlijk zo tegen je veertigste wel gehad en ja, er moet toch brood op de plank komen".

Toch waren ze er niet helemaal tevreden mee. Ze moesten zich veel laten welgevallen door de mensen die het in de TV wereld voor het zeggen hadden. "Daardoor' zegt Adriaan", "was het verhaal dat ik geschreven had, want we bedenken alles zelf hoor, er heel anders gaan uitzien dan ik bedoeld had. En niet beter, volgens mij...

> RUIM 35 jaar geleden begonnen 'tussen de schuifdeuren' : Bassie en Adriaan, die dit weekend met hun lachspektakelshow in Centro Pro Arte jong en oud laten schudden van het lachen. In hun populaire familieshow brengt duo twee uur lang een afwisselend programma met liedjes, sketches, grappen en grollen. De show zit vol verrassingen en hoewel Bassie en Adriaan veel jeugdig publiek trekken zijn ze nooit kinderachtig, grof of dubbelzinnig, wel komisch met stijl. Het motto van Bassie en Adriaan: Behandel een kind als een volwassene en je hebt er geen kind aan.

Maar gelukkig kregen we al gauw vaster voet aan de grond in de Hilversumse studio's en konden we er veel meer van ons zelf in kwijt. Op een gegeven moment kregen we bij de TROS helemaal de vrije hand en we hebben daar vijftien jaar met veel plezier voor gewerkt. We deden alles zelf en de TROS hoefde het alleen nog maar uit te zenden".

Door de jaren heen hebben Bas en Adriaan de zaken goed verdeeld. Aad bedenkt en schrijft de teksten voor de liedjes, TV series en boeken. Bas doet de produktionele en de zakelijke kant. Een ideale manier om zo samen te werken en dat doen ze nu dus al 35 jaar.

...enthousiast over Curaçao...
BASSIE EN ADRIAAN

Bassie en Adriaan zijn in Nederland een soort industrie geworden: 19 grammofoonplaten hebben ze gemaakt, twee gouden platen gekregen, terwijl er maar liefst vijf op weg zijn naar goud. Verder zijn er elf video banden van het duo in de handel en de winkels liggen vol met Bassie & Adriaan dekbedden, drinkbekers, stripboeken, kleurboeken, sleutelhangers, balpennen, petjes en auto's. Ze hebben zelfs een eigen 06 nummer waarop ze elke dag een ander leuk verhaal beleven. Hun shows zijn via kindernet, een satellietzender, in 19 landen te zien en menig ouder verzucht: "Ik wou dat ik zo'n overwicht op mijn kroost had als Bas en Adriaan".

GOUDEN HART

Dat er achter die twee broeken ook andere figu[ren] schuilgaan bewijst het E[ere]burgerschap van hun wo[on]plaats Vlaardingen en de [er]kenning van het 'Gou[den] hart' van de stad Rotterd[am]. Deze onderscheiding kre[gen] zij voor hun charitatieve be[zig]heden zoals het fungeren [als] ambassadeurs van de ver[keers]keerstuin Plaswijck te Rotterdam en hun bezoeken aan de kinderafdeling van diverse ziekenhuizen, waaronder het Sophia Kinderziekenhuis, dat bij Bas en Adriaan een speciale plaats inneemt.

Ook op Curaçao doen ze op dit gebied van zich spreken. Vorige week waren zij met hun grappen en grollen te gast bij het Monseigneur Verriet Instituut, waar ze de kinderen een onvergetelijke dag bezorgden, met hun capriolen en de kadootjes zoals plaatjes, buttons enzovoort.

Bassie en Adriaan zijn hier trouwens niet gekomen voor hun broodnodige rust. Er staat een nieuwe TV serie op stapel, *'De reis vol verrassingen'*, waarvan een gedeelte op Curaçao wordt opgenomen, vervolgens wordt er gefilmd op Sint Maarten en in de Verenigde Staten. Begin 1994 komt de serie in Nederland op de TV en als alles gaat zoals het moet zullen ook de kinderen en de volwassenen op Curaçao en Bonaire via Euro TV kunnen meegenieten van de spannende avonturen van het beroemde tweetal.

"We vinden het geweldig op Curaçao aan de slag te gaan en we hebben al een aantal prachtige lokaties gevonden", vertelt Adriaan. En we vinden het enorm leuk dat binnenkort ook de Curaçaose kinderen kunnen meegenieten van onze avonturen. Weet je wat ons trouwens zo verbaasde? Toen we hier op Hato aankwamen, dat was op 10 januari, stonden er een heleboel kinderen te juichen en we moesten handtekeningen en buttons uitdelen, echt niet te geloven. Ik wist niet dat we ook op Curaçao al zo bekend waren. Dat heeft ons echt best goed gedaan. Je mag weten dat ik er de tranen van in mijn ogen kreeg..."

Voorlopig dus werk genoeg aan de winkel voor Bassie en Adriaan, die hopen dit dankbare werk nog lang te kunnen voortzetten. Wanneer ze daarmee stoppen? "Wanneer wij stoppen? Dat maakt ons publiek uit", zeggen ze eenstemmig. Maar dat dit nog wel even in het verschiet ligt is duidelijk. Dit weekend staan ze nog in Centro Pro Arte op de planken en daarna komen de [illegible] Bassie en Adriaan waarschijnlijk nog wel tegen, werkend aan hun TV serie *De reis vol verrassingen*.

Junior Millerson van CSF:

"Veel werk aan de winkel vóór Sportfonds wat oplevert"

= door Dennis Pikero =

DE SPORTWERELD op Curaçao is de laatste maanden veel in het nieuws. De bestuurders in Fort Amsterdam en op Scharloo, menen kennenlijk dat de sport als zou kunnen dienen om de lokale jongeren op de goede weg te brengen en eventueel te houden. Het idee is van een sportspaarfonds is weer van stal gehaald, met een beginkapitaal van een miljoen gulden. De vraag is echter, evenals meer dan een decennium geleden toen ook een spaarfonds voor de lokale sport werd ingesteld: Is de lokale sport wel voldoende voorbereid op de komst van dat miljoentje. Ja en nee, zegt de voorzitter van de Curaçaose Sport Federatie (CSF), Junior Millerson.

De CSF (Curaçaose Sport Federatie) is het overkoepelend sportorgaan op Curaçao. Naast het bekleden van het federatie-voorzitterschap, is de 40-jarige Millerson bondscoach en tevens voorzitter van de Curaçaose Karatebond en secretaris van de regionale Panamerican Karate Union. Zijn dit jaar vijf lustrum vierende sportorganisatie, omhelst 32 lokale aangesloten sportbonden. Millerson genoot zijn hbo-opleiding in Nederland aan de Hilversumse Hogere Technische School, en is momenteel manager bij het luchtvaartcommunicatie bedrijf Sita.

Het tweeledig antwoord behoeft enige verklaring zegt Millerson: "Ja, in die zin dat iedereen dan wel de handen uit de mouwen moet steken want er is veel werk aan de winkel. Nee, omdat juist op het moment het moeilijk is om tot een algemene sportvisie te komen. Het komen tot een visie wordt grotendeels bemoeilijkt door de bestaande versplintering ofwel verdeeldheid in de lokale sportwereld. Een andere oorzaak is omdat veel sportbonden geen sportbeleid hebben of voeren in de eigen gelederen".

De oud-karatebeoefenaar, die tijdens zijn studieverblijf in Nederland ook nationaal kampioen werd in zijn categorie middengewicht en tevens subkampioen van Europa was in de jaren zeventig: "Om tot een visie te kunnen komen, moet er een algehele structurering in de lokale sportwereld komen. In elke sporttak moet aan een beleidsplan gewerkt worden waarbij gestreefd wordt naar specifieke doelstellingen. Bovendien moet men zich afvragen wat met name de materiële behoeften zijn om die doelenstellingen te kunnen bewerkstelligen".

TWIJFELS

Millerson heeft echter grote twijfels of de sportbonden inzien dat dit streven naar een visie met daaropvolgend een sportbeleid een eerste vereiste is. Dit omdat slechts - en beschamend genoeg - twee bondbesturen zich hadden ingeschreven voor een CSF-workshop die eind 1991 werd gehouden. Die cursus was ondermeer opgezet voor het leren opstellen van een beleidsplan en voor het regelen van alle daaromtrent bijkomende aangelegenheden.

De CSF-voorzitter schakelt over naar het onderwerp 'macht' dat ook een voorname rol speelt. "Het heeft weinig nut iets proberen los te krijgen, in de zin van de sportbonden achterna zitten voor bijvoorbeeld een beleidsplan, waarop de CSF zich later op kan baseren. Op Aruba heb je de ASU die eigenlijk de tegenhanger is van CSF. De ASU heeft meer zeggenschap, omdat die instantie de overheidsfondsen bestemd voor de sport onder de bonden verdeelt. Verder beheert de ASU zelf de lokale sportfaciliteiten op Aruba. De Arubaanse sportfederatie beschikt tenslotte tevens over een systeem van sancties".

Door in de sportwereld op Curaçao veel voorkomende politieke en persoonlijke belangen, wordt het hier moeilijk werken. Millerson zegt dat er in het verleden een politieke strijd heeft afgespeeld binnen de federatie, waaronder de CSF nu nog min of meer onder lijdt: "Er werd getracht een breuk in de CSF te forceren. Als gevolg daarvan vervult de federatie nu eigenlijk niet meer dan de functie van postbode, die de begrotingen van de bonden in ontvangst neemt en deze weer aflevert bij de overheidsdienst voor recreatie- en sportzaken SEDREKO. Deze beslist over hoe groot de begroting wordt én ook hoe de beschikbare gelden wordt verdeeld".

Ondanks alles verwelkomt Millerson een spaarfonds, maar niet zoals dat nu op tafel ligt. "Het fonds kan in het leven worden geroepen maar er moet daarbij inspraak zijn van de CSF, de overheid en de private sector. De nu ingestelde 'Curoil-pot' (een miljoen gulden), een bijdrage van bij voorbeeld de Landsloterij, een deelname van onder andere Fundashon Wega di Number Korsou en het zakenleven,moeten dat fonds verder gaan spekken". Met andere woorden het beoogde fonds moet een breder draagvlakte gaan krijgen.

De situatie is nu echter dat, aldus Millerson, de CSF niet benaderd werd door de lokale overheid, alvorens het idee voor een spaarfonds werd gelanceerd. Mogelijke verklaring hiervoor: "Het is een publiek geheim en dus een feit dat de lokale sport geld nodig heeft. Erger nog: al jaren schreeuwt de lokale sport om meer geld. Het is echter ook zo dat dezelfde lokale sport ooit over veel geld kon beschikken dat echter nooit terecht kwam bij de lokale sportbeoefenenaren".

De CSF-voorzitter doelt hierbij op de periode dat Nelson Monte was belast met de portefeuille van sportzaken, waarbij naar verluidt de lokale sportbonden met fictieve begrotingen gingen werken. "Ineens kregen de bonden veel geld van de overheid. Omdat de bonden geen beleidsplan hadden, kan je de gemaakte begrotingen inderdaad fictief noemen. De sportsubsidies konden dan ook niet in hetzelfde jaar worden opgebruikt en een groot deel vloeide daardoor weer terug naar de eilandskas. Het gevolg was dat de overheid ging redeneren dat er teveel geld werd besteed aan de lokale sport. Dit terwijl een bestuurlijk goed georganiseerde sportbond, wel degelijk een bedrag van bij voorbeeld zes ton kon gebruiken".

Door de jaren heen bleef de overheid volhouden dat de lokale sport niet zo veel geld nodig had. Feit is echter dat de sportbonden daarvan de oorzaak zijn, aldus Millerson. Maar ook overheid kan volgens Millerson laksheid worden verweten. Door de jaren heen was er van overheidswege geen enkele aandacht voor de sport. Talloze rapporten (de bekendste was een beleidsnota van gedeputeerde Agustin Diaz in de tachtiger jaren) verdwenen in een of ander la.

"Er was zelfs een anekdote over een gedeputeerde in de sportwereld: Voor de eerste keer in de geschiedenis nam een eilandbestuurder aktie m.b.t. tot de sport. Hij besloot een nota over de lokale sport in de prullenmand te gooien!"

Foto Ken Wong

JUNIOR MILLERSON
...geld voor sport...

VRAGEN

Millerson koestert geen valse hoop over het spaarfonds dat onlangs door de overheid met veel fanfare werd aangekondigd. "Het valt te bezien of dat fonds er werkelijk komt in 1994 zoals is beloofd. In de tussentijd gaan wij proberen aan de infrastructuur en een behoorlijke organisatie structuur in de lokale sportwereld te werken. Dit laatste is niet alleen een moeilijke opgave, maar vereist ook de medewerking van alle betrokkenen. Hierbij is er dan geen plaats voor het behartigen van partijpolitieke, persoonlijke of clubbelangen. Maar uitsluitend de belangen van de sport en de sportbeoefenaren.

"Trouwens er moeten nog duidelijke antwoorden komen op vragen over o.m. de beheerder van het fonds; hoe het fonds gebruikt gaat worden; wie of welke sportbonden in aanmerking komen voor financiering; voor welk bedrag ze in aanmerking komen en last but not least wie heeft het laatste woord heeft, dus wie uiteindelijk de eindverantwoordelijkheid draagt. Er is veel werk aan de winkel".

Wilson Phillips

DRIE MEISJES, EEN COSMETICA-MASKER EN EEN VERLOREN VADER

WILSON PHILLIPS

■ Het trio Wilson Phillips. Kinderen van beroemde ouders uit de jaren zestig. Ze stonden hun debuut hoog in de hitparades. Alsof succes hen in het bloed zit. Chynna is de dochter van John en Michelle Phillips, ooit de helft van de jaren zestig-groep The Mamas & The Papas. Wendy en Carnie zijn dochters van Beach Boy Brian Wilson, die vroeger zijn snoeplust niet kon bedwingen en zwaar aan de drugs raakte.

In het begin lieten de meisjes zich niet graag uit over hun jeugd, behalve dan over de muzikale erfenis die zo duidelijk doorklinkt in hun muziek: meerstemmige zang waarmee een fraai patroon van melodieën wordt geweven. Carnie: "Men beweert dat muziek uit de jaren zeventig zo saai was, maar ik vond het prachtig! The Eagles, Toto, Steeley Dan, Heart, Abba. Wij willen die vergeten muziek weer nieuw leven inblazen."

Drie mooie meiden op een rij, verscholen achter een glimlach en een masker van cosmetica. Zo staan ze afgebeeld op hun tweede cd *Shadows And Light*, en in levende lijve doen ze waarachtig hun best dit beeld niet te verstoren. Maar er is verschil. Blonde Chynna wordt getypeerd als de vrijbuiter. Wendy als de mysterieuze stille en Carnie ziet zichzelf als de stabilisator.

Wilson Phillips mag dan ogen als de reclamespot voor een *beauty-farm*, het is geen willoos façade-groepje. Blijkbaar zijn Wendy en Carnie niet geïntimideerd door de eenzaamheid aan de top en hebben ze zich evenmin laten afschrikken door onterende verhalen over de verloedering van hun vader door druggebruik.

Het nummer *Flesh and Blood* op de tweede cd klinkt als een oproep aan vader Brian Wilson, een laatste poging om contact te maken.

Carnie: "Mijn vader was de laatste tien jaar onder de hoede van een dokter. Die heeft hem gehersenspoeld en al zijn geld afhandig gemaakt. Hij hield hem bij zijn gezin vandaan, wij werden zwart gemaakt. Mijn vader was erg kwetsbaar en kreeg allerlei medicijnen toegediend, hij was volkomen in de macht van deze vent. En al die tijd wisten wij niet waar hij was, tot we hoorden dat hij ergens onder bewaking werd vastgehouden. We hebben een rechtszaak tegen de dokter aangespannen en na een hoop heisa gewonnen. Maar na al die tijd waren wij en onze vader toch bang om met elkaar te praten. Daarom schreven we deze song, in de hoop dat hij zich zou realiseren dat wij ondanks alles toch zijn dochters blijven en van hem houden. En hij vond het prachtig. Wij hebben hem inmiddels ontmoet, maar het zal nog lang duren voor we weer een band hebben. Voor zover dat gaat tenminste. Want hij heeft veel drugs gehad, en ik geloof dat hij toch wel een lichte hersenbeschadiging heeft opgelopen. Soms is het net een klein kind, heel vreemd. Het ene moment is hij afwezig, ongrijpbaar. Je kunt tegen hem zeggen dat je van hem houdt, en hij houdt vast ook van ons, maar op een of andere manier kan hij dat niet laten blijken."

ER IS LEVEN NA POLIO

■"Ik heb polio sinds 1958. Mijn vader werkte in die tijd bij Shell. Het bedrijf zorgde destijds voor de inentingen. Ook voor die van de kinderen. Nou stond ik wel op een lijst om ingeënt te worden, maar door een fout zijn ze mij vergeten op te roepen. toen heeft mijn vader gebeld en zou ik later alsnog ingeënt worden. In die tussentijd heb ik polio gekregen. Anderhalf jaar oud was ik."

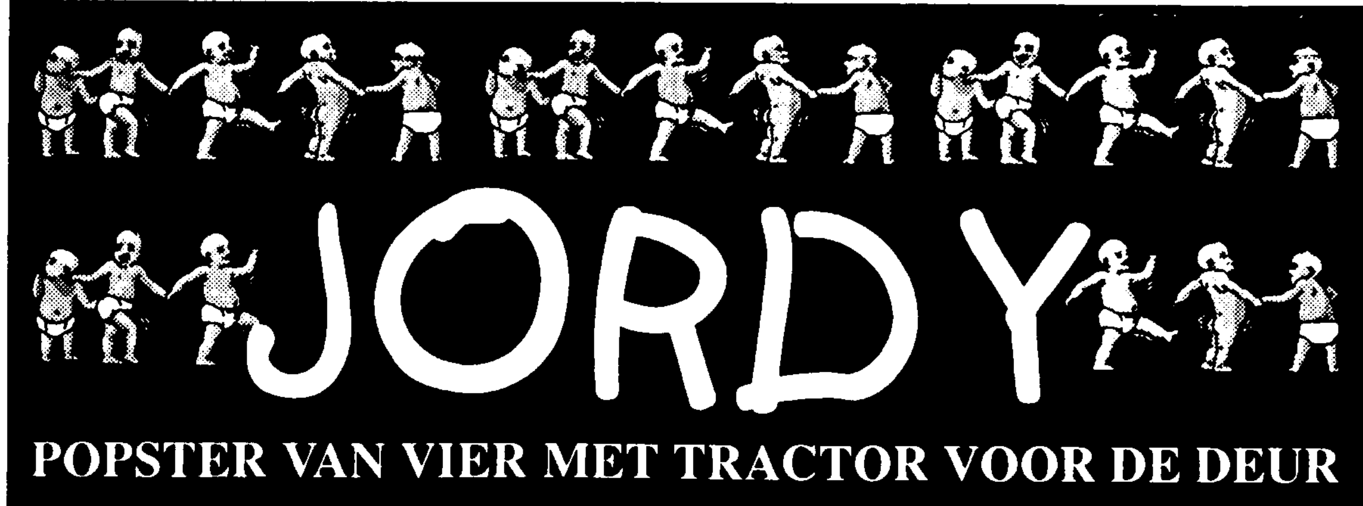
"In de puberteit werd ik mij pas goed bewust van mijn handicap. Dat zijn de momenten dat je merkt dat je de dingen toch op een andere manier beleeft als veel van je leeftijdgenoten. In eerste instantie sluit je je af. Dat komt omdat je bij zoveel instituten loopt waar iedereen alles van je weet. Je hebt op een gegeven moment het gevoel dat je niets eigens meer hebt. Je bent overgeleverd. Die paar kleine geheimen houd je dan erg voor jezelf en dan sluit je je meer af. Vroeger hebben ze altijd tegen mij gezegd dat werken er niet in zat. Inmiddels werk ik al weer tien jaar bij de gemeente Nijmegen. Dat bewijzen is een constante strijd. Die strijd maakt wel dat je niet als een dood vogeltje wegkwijnt. Er waren vroeger altijd mensen die mij precies wisten te vertellen wat er voor mij wel en niet in zat. Zelfstandig wonen moest ik maar uit mijn hoofd zetten. Ik woon nu zelfstandig. Ik ben nog nooit werkloos geweest. Als ik altijd had geluisterd naar wat anderen voor mij beslisten, zat ik nu in een gezinsvervangend tehuis."

Dat zegt Renso Pantophlet in een artikel van Nieuwe Revu over gehandicapten in Nederland.

THE SCENE KRIJGT POP-PRIJS 1992

■De popgroep The Scene heeft de Nederlandse popprijs 1992 gewonnen. De jaarlijkse popprijs is voor de artiest of groep die de belangrijkste bijdrage heeft geleverd aan de Nederlandse popmuziek. De prijs bestaat uit tienduizend gulden en een kunstbeeldje.

The Scene is de band van zanger/gitarist/componist/producer Thé Lau. In 1979 richtte hij The Scene op. De band maakte vier platen waarvan *Blauw* (1991) de meest recente is. In 1991 werd de single *Blauw* nummer veertien in de Nederlandse top honderd.

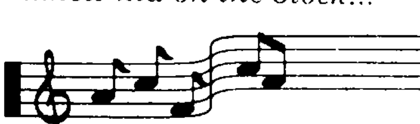

JORDY

POPSTER VAN VIER MET TRACTOR VOOR DE DEUR

JORDY
...new kid on the block...

■Jordy Lemoine heet het Franse wonderkind dat verantwoordelijk is voor de dans-hit van dit moment, de ritmische kinderrap 'Dur dur d'être b b'. Dat vertaal je maar met 'Ta duru duru pa bo ta un beibi'. Het ventje van vier staat in de top van de huidige hitlijsten maar voert net zo lief een konijn.

Jordy houdt net als zoveel popsterren ervan om met auto's te pronken. Op de oprijlaan van zijn afgelegen huis aan de waterkant staan de nieuwste modellen in flitsende kleuren. Het zijn de bonte trofeeën van een bliksemcarrière in de popmuziek. Bij de voordeur staat een gele plastic tractor met trappers. Daarachter een rood met gele kip-auto en een blauwe fiets. Naast het konijnehok staat Jordy's kostbaarste bezit: een minibrommer met een topsnelheid van twaalf kilometer per uur.

Op de leeftijd waarop een ander wonderkind, Michael Jackson genaamd, nog op zijn duim zat te zuigen, wordt Jordy binnengehaald als de nieuwe Mozart van de showbizz. Hij werd 'ontdekt' door zijn eigen ouders: muziekproducent Claude en radio-omroepster Patricia. Toen Jordy twee was, pakte hij in de opnamestudio van zijn vader een microfoon. In plaats van te zeggen 'niet aankomen', legde pa en moe hem uit hoe hij met het ding moest omgaan. "In het begin vonden we het grappig, maar meer ook niet", zeggen zijn ouders. Hun idee om een grap om te zetten in een professionele aangelegenheid heeft kritische reacties opgeroepen, maar zijn ouders zeggen dat het gozertje een gat vult in de psychologische behoefte van kinderen. Hij zingt over dingen die voor vierjarigen belangrijk zijn, zegt ma.

In zijn eigen videoclip wordt Jordy omringd door gekwelde ouders die het altijd te druk lijken te hebben om hem enige aandacht te geven. "Jordy bedoeld daarmee: wordt wakker kinderen, kom voor jezelf op als je moeder je voor de tv zet terwijl ze zelf uren aan de telefoon hangt", legt zijn moeder uit. Of Jordy het idee voor de songtekst thuis opdeed is niet bekend.

Popsterren zijn altijd moeilijk te interviewen. Jordy ook, meldt een journalist, die zegt: "Een serieuze vraag wordt afgedaan met de wedervraag: wil je met mijn tractor spelen?"

KNAP GEKNIPT

Foto: Ken Wong

■ Dit is het achterhoofd van Hensley. Hensley is kapper. Bij Mell II op de Santa Rosaweg. Hij heeft natuurlijk niet zichzelf geknipt. Dat heeft Lesley van Kimmenaede gedaan. Allebei werken ze dagelijks met de schaar en de föhn.

Als je wilt dat Hensley of Lesley je ook een aardig tafereel op je schedel bezorgt dan heb je ongeveer 35 gulden nodig. Met een kleurspoeling erbij ben je vijftig gulden kwijt. In beide gevallen kun je tien gulden aftrekken als je haar al gemillimeterd is voor je de winkel binnenstapt. Je moet er rekening mee houden dat je ongeveer 25 minuten doodstil in de kappersstoel moet zitten. Je kunt natuurlijk ook je eigen barbier vragen wat de creatieve mogelijkheden van zijn tondeuse zijn. Misschien een idee voor carnaval?

Foto's: Hitzig Bazur.

CINDY PERRET-GENTIL · *SHARIETTE JONES* · *JOSELY ROSALES*

Miss Curaçao 1993

MOOI MEEDOEN

■ Ben je net zo knap als deze drie meisjes, heb je een goed figuur en kom je een beetje intelligent over, dan heb je precies zeven dagen de tijd om je in te schrijven voor de verkiezing Miss Curaçao 1993 en maak je ook nog een goede kans om te winnen. Helaas, jongens mogen niet meedoen.

Shariëtte Jones, Josely Rosales en Cindy Perret Gentil woonden vorig jaar de Miss Hawaiian Tropic. Je zou ze representatief kunnen noemen voor wat ons eilandje aan moois in huis heeft. Het is overigens nog niet vastgesteld of ze ook aan de Miss Curaçao verkiezing meedoen.

Als jij wèl kandidaat wilt zijn, moet je aan minstens de volgende voorwaarden voldoen:

* tussen 18 en 25 jaar zijn
* de Nederlandse nationaliteit hebben
* minstens vanaf 1 december op het eiland wonen
* niet getrouwd zijn (geweest)
* geen kinderen hebben
* gezond zijn
* een goed karakter hebben

Verder is het goed om van te voren na te denken over wat je gaat doen als je wint en ons eiland gaat vertegenwoordigen in de Miss World of Miss Universe verkiezingen. Durf je dat en gaat dat met je studieplannen?

Weet je niet zeker of je een goed figuur hebt? Na aanmelding zul je door een verkiezingscommissie beoordeeld worden. Voor jezelf kun je er rekening mee houden dat je niet al te kort moet zijn en dat je niet al te veel moet afwijken van de internationale ideale maten 90-60-90. De uiteindelijke jury let op vetrolletjes. Dus hou er rekening mee dat als je iets te dik bent, je flink wat avondjes gaat moeten joggen.

Om mee te doen moet je een aanmeldingsformulier halen. Dat kan bij de openbare bibliotheek, bij het secretariaat van Cybeco aan de Fokkerweg 36 en bij organisatieleden Henny Renilla, Ersonia Curiel, Norman Henriquez, Goriaka Maal, Xiomara Zerpa, Sheida Wever en Robert Hardeveld. Het formulier kun je ook bij hen inleveren tot uiterlijk 30 januari. Voor aanmelding moet je je lengte en gewicht weten, moet je kunnen aantonen dat je het staatsburgerschap van het Koninkrijk der Nederlanden hebt en moet je een geboortebewijs overleggen, je moet ook twee goed gelijkende pasfoto's in zwart-wit meebrengen.

FAMOUS FIRST WORDS

■Hoe versier ik iemand. Je 'performance' staat of valt met de openingszin.

Fout:

* Ken ik jou niet ergens van?
* Kimi no ketsueki-gata wa?
(Japans voor: Wat is jouw bloedgroep.)
* Wil je een keer mijn fotocollectie komen bekijken?
* Ben jij familie van ....(noem een novela-filmster)
* Doe mij maar een bacardi-cola.
* Je hebt de loterij gewonnen - ik ben vanavond vrij.
* Kom je hier vaak?

Goed:

* Si cocinas como caminas me comería hasta las raspas.
(Als je kookt zoàls je loopt, lik ik mijn bord leeg.)
* Tu con tantas curvas, y yo sin frenos.
(Zuchtend: Jij met al je bochten en ik zonder remmen.)
* ¡No sabía que la Virgen tenía una hermanita!
(Ik wist niet dat de Maagd een zusje had.)
* Ben jij een foto-model?
* Heb je pen en papier?
(Teken dan een hartje, een bloemetje en/of je telefoonnummer, teken in ieder geval niet hoe jij denkt dat je mogelijk aanstaande schoonmoeder er volgens jou uitziet.)
* Heb jij de komende vijftig jaar wat te doen of heb je even tijd voor mij?
(Alleen doen als je heel zeker bent van je zaak)
* Het is hier warm. Ligt dat aan mij of ligt dat aan jou?

UITGAANSTIP: SLIM SWITCHEN TUSSEN THE PUB EN LUXOR

■ Uitgaanstip: Zin in house-dansen en moe van de waanzinnige drukte in de gezellige maar vaak veel te kleine The Pub? Let dan eens op de house-aankondigingen van discotheek Luxor in de media.

Luxor (verbouwd) is de nieuwste toevoeging aan de Saliña-serie L.A., Façade, The Cube en The Pub. Elk van de vijf dansvloeren trekt zijn eigen publiek. Luxor is nog niet zo druk. Er is dus veel meer ruimte op het danspodium, hetgeen je wel nodig hebt als je wilt housen en swing-beat-en volgens de regels der kunst. De tenten liggen vlak bij elkaar en heb je eenmaal je hand gestempeld, dan mag je bij The Pub even later weer naar binnen als je genoeg hebt van Luxor.

Onderzoek naar zelfdestructie:

ZELFMOORDPOGING NIET ALTIJD EEN NOODKREET

■ Jongeren die een zelfmoordpoging ondernemen, doen dit minder vaak om de 'aandacht te trekken' dan tot nu toe is aangenomen. Vaak geven ze als argument 'te willen sterven' en 'geen pijn meer te willen voelen'. Een poging is ook niet zozeer uitsluitend een poging om een einde aan het leven te willen maken, maar om een 'ondraaglijk bewustzijn' te stoppen. Dat is de conclusie van een onderzoek van de Rijksuniversiteit Utrecht. Volgens dr E. de Wilde is een poging tot zelfdoding vaak niet impulsief.

In Nederland doen per jaar naar schatting ongeveer 15.000 jongeren tussen 14 en 20 jaar een poging. Ongeveer 140 kwamen er in 1990 door zelfmoord om het leven.

De Wilde vergeleek 48 zelfmoordpogers tussen 14 en 21 jaar met 66 depressieve jongeren die nooit zo'n poging ondernamen en met 43 'normale' jongeren. De helft van de pogers volgde gedurende de laatste dagen de gewone dagelijkse routine. Zelf in de laatste uren bleef meer dan een derde doorgaan met de gewone activiteiten. Zij gaven meer dan de andere groepen aan dat er al van jongsaf aan problemen waren in het gezin en dan vooral in de woonsituatie, zoals het wonen in een pleeggezin, psychiatrisch ziekenhuis of kindertehuis. De pogers gaven niet zo vaak aan dat zij eigenlijk meer aandacht wilden. Meestal kwamen ze met argumenten zoals bijvoorbeeld hun 'vreselijke gedachten' te willen stoppen.

Vlak voor de poging dachten ze er vooral over wat er lichamelijk met ze zou gebeuren en wat anderen ervan zouden denken. Daaruit concludeert De Wilde dat een zelfmoordpoging meestal geen impulsieve daad is.

Een aantal gaf aan tijdens de laatste dagen ook een zeker opluchting te voelen. "Ze beseften dat dit de laatste dagen waren in hun ellendige toestand en zagen uit naar een periode van rust", aldus De Wilde.

Onder de Loupe

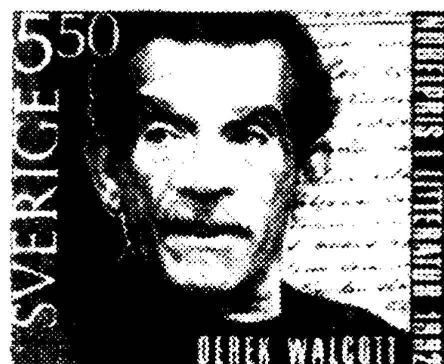

Derek Walcott op Zweedse zegel

= door Victor Hafkamp =

DEREK WALCOTT, de Caribische Nobelprijswinnaar voor literatuur 1992, is afgebeeld op een van de twee zegels die de Zweedse post 27 november uitgaf in de jaarlijkse reeks die aan de Nobelprijzen is gewijd. Zweden komt elk jaar eind november met zegels, waarop Nobelprijswinnaars staan afgebeeld of waarop motieven voorkomen die op hun vindingen of creaties betrekking hebben, maar nog nooit was de Zweedse post zo actueel als dit jaar. De ontwerpster van de Nobelprijszegels, Eva Ede, blijkt al in een vroeg stadium de opdracht te hebben gekregen schetsen te maken met de portretten van mogelijke prijswinnaars literatuur 1992. Derek Walcott was een van haar favorieten. "Een boeiende persoonlijkheid met een interessant gezicht", vond ze. En zo kon de zegel onmiddellijk in produktie komen nadat de naam van de winnaar van de literatuurprijs bekend werd. Behalve het exemplaar van 5.50 kronen met het portret van de op Saint Lucia geboren auteur is er een tweede zegel van 5.50 kronen met de afbeelding van een Caribisch strand.

Op de achtergrond van beide zegels is een deel van een manuscript van Walcott te zien. Mogelijk komen ook Trinidad & Tobago, waar

Walcott nu woont, en Saint Lucia, zijn geboorte-eiland, met uitgiften ter ere van de nieuwe winnaar van de Nobelprijs. De Nederlandse PTT Post zal volgend jaar ook weer zegels uitgeven met portretten van Nederlandse Nobelprijswinnaars, namelijk Van der Waals, Einthoven en Eijkman.

ST. NICOLAAS

Sint Nicolaas is niet alleen de grote kindervriend die aan de vooravond van zijn verjaardag — 6 december —de jeugd en ouderen verrast met cadeautjes, vergezeld van gedichten. De bisschop van Myra in Klein-Azië is in vele landen eeuwenlang als heilige vereerd, onder meer als patroon van de stad Amsterdam, de handelaren en het oude tsaristische Rusland. Na de omwenteling in Rusland zal hij daar zijn oude plaats als landspatroon mogelijk weer gaan innemen. In elk geval geeft de Russische post hem een klein eerbetoon met de afbeelding van een aan hem gewijde ikoon. De ikoon met zijn afbeelding is te zien op een Russische én Zweedse zegel, die deel uitmaakt van een gezamelijke kerstuitgifte van beide landen.

Zowel de Zweedse post als de Russische gaven op 27 november vier zegels uit met afbeeldingen van ikonen. Op de andere ikonen zien we Joachim en Anna, onze lieve vrouw van de Don en de aartsengel Gabriël. In Rusland hebben de zegels een frankeerwaarde van tien roebel, in Zweden van 2.30 kronen. Prachtige zegels die in Zweden in een carnet (boekje) uitkwamen.

Frankrijk geeft geen kerstzegels uit, maar komt tegen het einde van het jaar wel met toeslagzegels ten bate van het Rode Kruis. Dit jaar heeft de Rode Kruiszegel een *cartoon*-achtige ontwerp met vogeltjes. Het opschrift luidt: *Entraide Strasbourg*, de onderlinge hulp Straatsburg. De zegels worden uitgebracht in een carnet van tien stuks met twee vignetten met het Rode Kruis-logo en een vergrote afbeelding van het zegelontwerp.

De Franse post kijkt nog steeds met genoegen terug op het jaar 1989, toen ter gelegenheid van de tweehonderdste verjaardag van de Franse revolutie een aantal interessante uitgiften verscheen. De zegels vonden gretig aftrek bij het Franse publiek, maar ook elders. Om de consument een beetje in de sfeer van tweehonderd jaar Franse revolutie te houden, besloten de posterijen ook ruime aandacht te besteden aan de tweehonderdste verjaardag van de republiek die in 1792 werd uitgeroepen. Op de internationale tentoonstelling in Genua kwamen de Franse posterijen met vier kleinformaat zegels van 2.50 francs ter gelegenheid van tweehonderd jaar republiek Vier ontwerpers maakten de originele afbeeldingen, waarvan vooral de Franse haan met het kopje van 'Marianne', symbool van de Franse republiek erg origineel is. Het ontwerp is gemaakt door Gérard Garouste, Jacky Larrivière verzorgde de gravure.

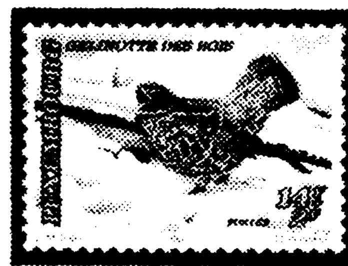
LITOUWEN

Terwijl de Fransen al aan de tweehonderdste verjaardag van hun republiek toe zijn, worstelen nieuwe jonge en tegelijkertijd oude staatjes om een plaatsje onder de gerespecteerde landen van Europa te veroveren. Litouwen is een van die staatjes. Het is nauwelijks onafhankelijk geweest, maar heeft na de omwenteling in de Sovjet-Unie aansluiting gezocht bij alle wereldorganisaties, ook de wereldpostunie, de UPU. Litouwen geeft sinds zijn onafhankelijkheid zegels uit die qua ontwerp mee kunnen met die van andere Europese staten. Zo verscheen onlangs

een serie van vier stuks met nationale klederdrachten, waarvan er hier twee zijn afgebeeld.

Luxemburg geeft — net als Frankrijk — geen speciale kerstzegels uit, maar wel toeslagzegels die op de

correspondentie rond de feestdagen kunnen worden gebruikt. Op de zegels van 14+2 (2x), 18+3 en 22+7 francs staan vogels: de hazelhoen, de wielewaal, de zwarte ooievaar en de rode wouw.

JERSEY

Onzekerheid over de tarieven in het nieuwe jaar bracht de post op het Kanaaleiland Jersey ertoe die blokjes uit te geven zonder waarde-aanduiding. Het eerste blokje van vier zegels (die tezamen een motief vormen) heeft als vermelding *UK minimum postage paid* en is dus bestemd voor frankering binnen het Verenigde Koninkrijk, het tweede is voor frankering binnen Jersey en het derde voor frankering naar Europese bestemmingen. De tarieven voor bestellingen binnen het eigen land en Europa gaan volgend jaar veranderen. Het Europa-tarief wordt dan hoger dan het nationale.

Omdat per 1 januari een aantal tarieven omhoog ging, heeft de PTT Post in Nederland een aantal zegelwaarden moeten aanpassen en ook alle eerder vermelde frankeerwaarden van het programma 1993 moeten wijzigen.

Israël manifesteert zich op diverse terreinen steeds meer als een Europees land. Het land is niet alleen lid van diverse Europese organisaties, zijn sportploegen strijden in Europese toernooien en ook de Israëlische post richt de blok kennelijk meer op Europa. Weliswaar geeft de post in Jerusalem nog geen Europa-zegels uit, maar zij kwam op 8 de[...] mber wel met een zegel v[...] 1.50 nieuwe sjekel voor [...] filatelistische dag met [...] onderwerp 'de Europese é[...] wording'. De zegel heeft e[...] symbolische ontwerp met [...] bekende sterren van [...] diverse EG-lidstaten.

Interessant voor liefhe[...] bers van het thema 'film[...] zegels' is de uitgifte die [...] aandacht vestigt op de 7[...] verjaardag van de Hebree[...] wse film. De serie bestaat u[...] drie zegels 0.80, 2.70 en 3.[...] sjekel. Verder geeft Isr[...] nog vier zegels uit met afbe[...] dingen van zangvogels (0.1[...] 0.20, 0.30 en 0.90 sjekel).

Liever heimwee dan Holland

= door René van Nie =

Uitgeblust

IK ZAT NOG geen vijf minuten op het terras en had de krant nauwelijks open geslagen toen ze met van die grote stappen naar me toe kwam lopen. Ze greep mijn hand en drukte die tot de botten kraakte. "Truus Ouden[illegible]el is de naam", liet ze me weten, ging ongenood bij me zitten en riep te hard: "En wat drinken we?", waarna ze een zware van Van Nelle begon te draaien. Ik wees op mijn koffie en stamelde geschrokken: "Ik heb nog, dank u." Ze maakte een soort wegwerp gebaar in mijn richting, stelde vast dat 'je en jij' voldeed en gebood de serveerster een biertje voor haar te brengen. Het was alsof er drie elftallen grondwerkers op het terras waren neergestreken. De wereld zag er opeens anders uit. De zon was verdwenen, vogels zongen niet meer en het anders zo drukke verkeer in de hoofdstraat lag nagenoeg stil. En het ergste was dat mijn koffie niet meer smaakte. "Zo, ben blij dat ik je eindelijk eens tref", stelde Truus tevreden, waardoor het zweet in stralen over mijn rug begon te lopen. Want Truus leek me van huis uit boosaardig en bekeek me met een blik die het midden hield tussen achterdocht en verachting.

Ik dacht, in de eerste plaats omdat ik man was, in de tweede plaats omdat ik schrijver was van lichtvoetige verhaaltjes en op de derde plaats omdat ik liet merken niet blij te zijn met haar komst. Want ik voelde de bui al hangen. Truus was gekomen om het er eens even over te hebben. Waarover maakte haar niet uit, want ze behoorde tot het type dat van alles een *issue* moest maken en bij geen van die onderwerpen mocht de rol van de vrouw in het algemeen en die van haarzelf in het bijzonder, ontbreken. Nou heb ik niets tegen de vrouwen in het algemeen, maar tegen dit soort vrouwen heel erg veel in het bijzonder. En zeker om acht uur 's morgens als ik nog maar net achter mijn krant en aan de koffie zit op het terras van mijn stamcafé.

En had Truus er nou nog een beetje smakelijk uitgezien, dan had ik daar nog wel vrede mee kunnen hebben, want het zicht op een aantrekkelijk type maakt een hoop goed. Maar Truus had ook nog een keer de makke dat ze 'nat' sprak. Ik bedoel, woorden vermengd met spuug van lippen en mondhoeken zodat haar tekst niet alleen uit een waterval van woorden bestond.

Ik verwenste Truus naar de bond van geëmancipeerde plattelandsvrouwen tijdens een vergadering in patronaatsgebouw 'Vrouw Fortuna'. Ergens in Oldenzaal of Middelburg onder de bezielende leiding van Hedy D'Ancona. Maar ik kon wensen wat ik wou, want ze bleef muurvast tegenover me zitten en stak een grote vlam in haar hoekig gedraaide saffie. Daarna boog ze tot vlak bij me en spoot: "Ik dacht die man is hartstikke gek toen ik je ecrste en tweede boek las. Alles rozegeur en maneschijn op de eilanden. Die man moet blind zijn. Hij kijkt wel, maar ziet niks", opende ze de rij van onderwerpen.

NIETS LEUKS

Ik was ondertussen begonnen met mijn spulletjes bij elkaar te rapen zodat ik kon vluchten als het te erg werd met Truus. "Ik ben hier nou vier jaar", ratelde ze verder, "en ik kan hier niets leuks ontdekken. Ja, de zon misschien en het strand. Maar dat is een leeg bestaan. Voor de rest zie ik alleen maar vrouwen met dikke billen in te strakke broeken met een elftal kinderen om zich heen, terwijl de man ergens dronken aan de tap hangt en opschept over zijn centimeters. Bah, ze moesten die kerels castreren." Ze keek me dreigend aan en vroeg: "Vind je ook niet?"

"Ach", hield ik het grijs, "het is maar hoe je het bekijkt."

"Jij duidelijk vanuit een machostandpunt", riep ze vinnig, "precies wat ik al dacht."

Ze stootte van agitatie bijna haar bier om en maaide met haar peuk in het rond zodat ik geschrokken dekking zocht.

"Het is een achtergebleven gebied hier waar de vrouw geen enkele zeggenschap heeft. Een macho-cultuur wat jou blijkbaar erg aanstaat, want ook in je derde boek voel je je als een vis in het water."

Ik zuchtte en probeerde: "Ik schrijf komische verhalen over Hollanders die hier wonen. En over mezelf in relatie tot een andere cultuur. Die cultuur stel ik niet ter discussie, want als ik daar niet mee kan leven, moet ik vertrekken. Wat me overigens voor jou een goed idee lijkt", besloot ik dapper.

"Onzin!" riep Truus, "klinkklare onzin, want je kan jezelf ook tot taak stellen de boel hier van binnenuit te veranderen."

"Ga je gang", stelde ik voor.

"Nee jij!" riep ze schril, "want jij hebt de beschikking over het geschreven woord en dat geeft macht en aanzien en er wordt naar je geluisterd."

Ik moest willekeurig lachen. "Geen mens die naar me luistert, Truus. Gelukkig niet want ik zou daar erg nerveus van worden."

"Wat is dan je bestaansrecht, man?" Haar ogen schoten vuur.

"Niemand lastig vallen, niet lastig gevallen worden, me nergens druk om maken en wat vandaag niet is, komt morgen en anders volgende week wel."

Truus was blijkbaar diep getroffen door mijn woorden, want ze liep nu rood aan en siste: "Uitgeblust dus."

"Zo zou ik het niet willen noemen", stelde ik en maakte aanstalten om op te staan.

"Nou dan noem ik het voor jou erbij", riep ze. "Uitgeblust, dat is het."

"Als jij dat vindt, dan moet jij dat weten, maar...."

"Loop maar voor de waarheid weg", onderbrak Truus, "vlucht maar." Ze greep mijn arm en drukte me terug op mijn plaats.

Ik zat weer en probeerde ondertussen te bedenken waar ik dit vreselijke lot aan had verdiend.

TRUC

Terwijl Truus doorging mijn manzijn met de grond gelijk te maken, herinnerde ik me opeens hoe ik me in Holland van dit soort dames had losgemaakt. Het was een linke manier maar alles was beter dan ooit nog een keer Truus bij me op de stoep te krijgen.

Ik pakte haar hand vast, keek diep in haar ogen en zei dweperig: "Lieve schat van me, ik vind het echt vreselijk dat ik nu moet gaan, want eigelijk vind ik je een kanjer van een wijf. Je ziet er hartstikke sexy uit en hebt genoeg in huis om elke man gek te maken. Als ik nog langer blijf zitten, dan sta ik niet meer voor mezelf in en ga met je naar huis."

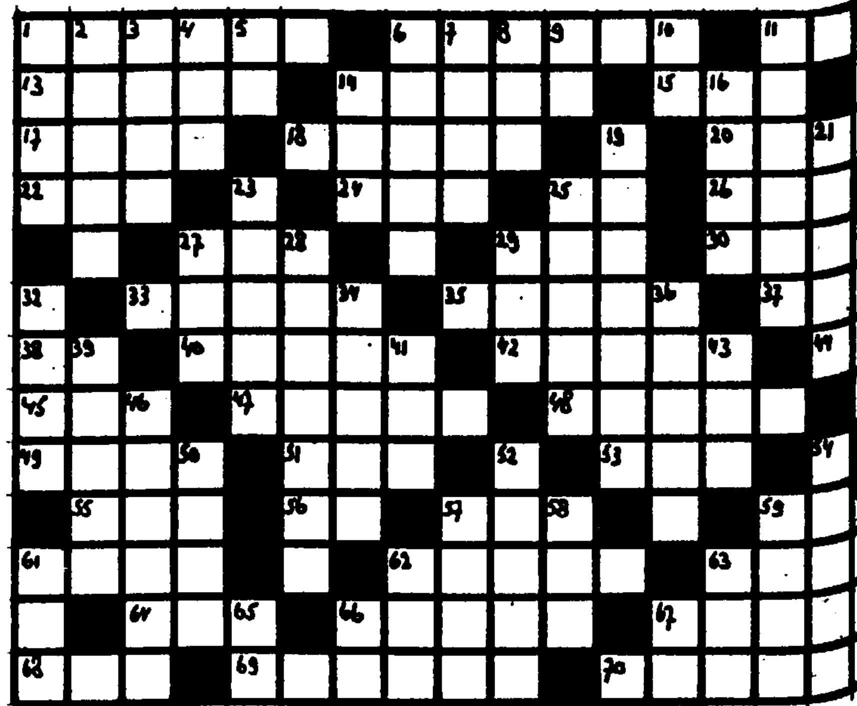
Ik verwachtte nu op zijn minst een krijsend protest en een dreun op mijn gezicht. Maar er gebeurde niets. In eerste instantie keek ze me verbijsterend aan, rechtte toen haar rug en deed een poging haar tong sensueel over haar lippen te laten gaan.

"Vind je dat echt?" vroeg ze schot en drukte mijn hand.

"Ja, echt", loog ik en kreeg het nu helemáál spaansbenauwd omdat het anders uitpakte dan ik verwacht had. Met moeite wist ik mijn hand los te wringen, kwam overeind, wierp haar een kushand toe en verliet het terras zonder te betalen.

Op weg naar mijn auto begon ik een beetje bij te trekken en vroeg me af waarom Truus zo ongeëmancipeerd had gereageerd op mijn belachelijke macho-toer. Blijkbaar behoorde ze toch niet tot de harde kern. Of was ze door haar jarenlange verblijf in de tropen net als ik, een beetje uitgeblust.

Kruiswoordpuzzel

HORIZONTAAL: 1. heimelijk; 6. gemak; 11. bijwoord; 13. boomloze vlakte; 14. motie; 15. deel van het lichaam; 17. plant; 18. vaalgeel; 20. bijbelse figuur; 22. ontkenning; 24. vis; 25. muzieknoot; 26. sprookjesfiguur; 27. bevel; 29. roem; 30. deel van een schip; 33. een weinig scheel; 35. deel van het hoofd; 37. scheepstouw; 38. vreemde munt; 40. gril; 42. met elkaar; 44. muzieknoot; 45. zeer; 47. ravijn; 48. verzamelen; 49. huid; 51. familielid; 53. groet; 55. vochtig; 56. voorzetsel; 57. vestibule; 59. vrucht; 61. aanwijzend voornaamwoord; 62. zwart maken; 63. soort zeewier; 64. boom; 66. sloom; 67. ketting zonder einde; 68. insekt; 69. verhoging; 70. samenstellen.

VERTICAAL: 1. stel; 2. verlangen tonen; 3. struisvogel; 4. plaats op de Veluwe; 5. muzieknoot; 6. vreugde; 7. uniek; 8. deel van het lichaam; 9. ter plaatse; 10. muzieknoot; 11. map; 12. sleepnet; 14. drinkgelegenheid; 16. venster; 19. begroten; 21. partij in een rechtsgeding; 23. krachtig; 25. vreemde munt; 27. mislukking; 28. overeenkomstig; 29. boom; 31. plaats in de Betuwe; 32. afsluitmiddel; 34. waterdamp; 36. taai; 39. meisjesnaam; 41. hoeveelheid; 43. hals; 46. doorschijnend; 50. plek; 52. sober; 54. bloem; 57. aanroeping; 58. vogeleigenschap; 59. wegkant; 60. stel; 61. waterkering; 62. moment; 63. soort net; 65. rivier in Italië; 66. soort schip; 67. nummer.

Winnaar vorige week

UIT HET GROTE aantal inzendingen van de Amigoe Puzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

Christa Roose
Redaweg 72
Curaçao

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe: Curaçao - Scherpenheuvel z/n, tot drie uur n.m.; Aruba - Kaya G.F. Betico Croes 110 tijdens kantooruren.
Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdag middag vijf uur.
Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden:

AMIGOE PUZZEL

Curaçao: POB 577, Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110 en Bonaire: Kaya Gobernador Debrot 152 t.n.v. Hubert Linkels.

Oplossing vorige week

HORIZONTAAL: 1. voornaamwoord 8. slalom 9. niettang 10. genereus 11. mikken 13. optrekken 15. none 16. duit 17. recreante 19. effect 20. tandwiel 22. luiwagen 24. eigeel 26. doorzonwoning

VERTICAAL: 1. vos 2. rolbe[...] roerte 3. armee 4. manusje [...] 5. overmaken 6. rot 7. omgang[...] staal 10. grondzeilen 12. kinderwagen 14. tachtiger 18. [...] extenso 21. nieuw 23. wao 25. log